

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
518

Subotica, 8. ožujka 2013. Cijena 50 dinara

»GODINA VELIKANA«
NA SALONU KNJIGA

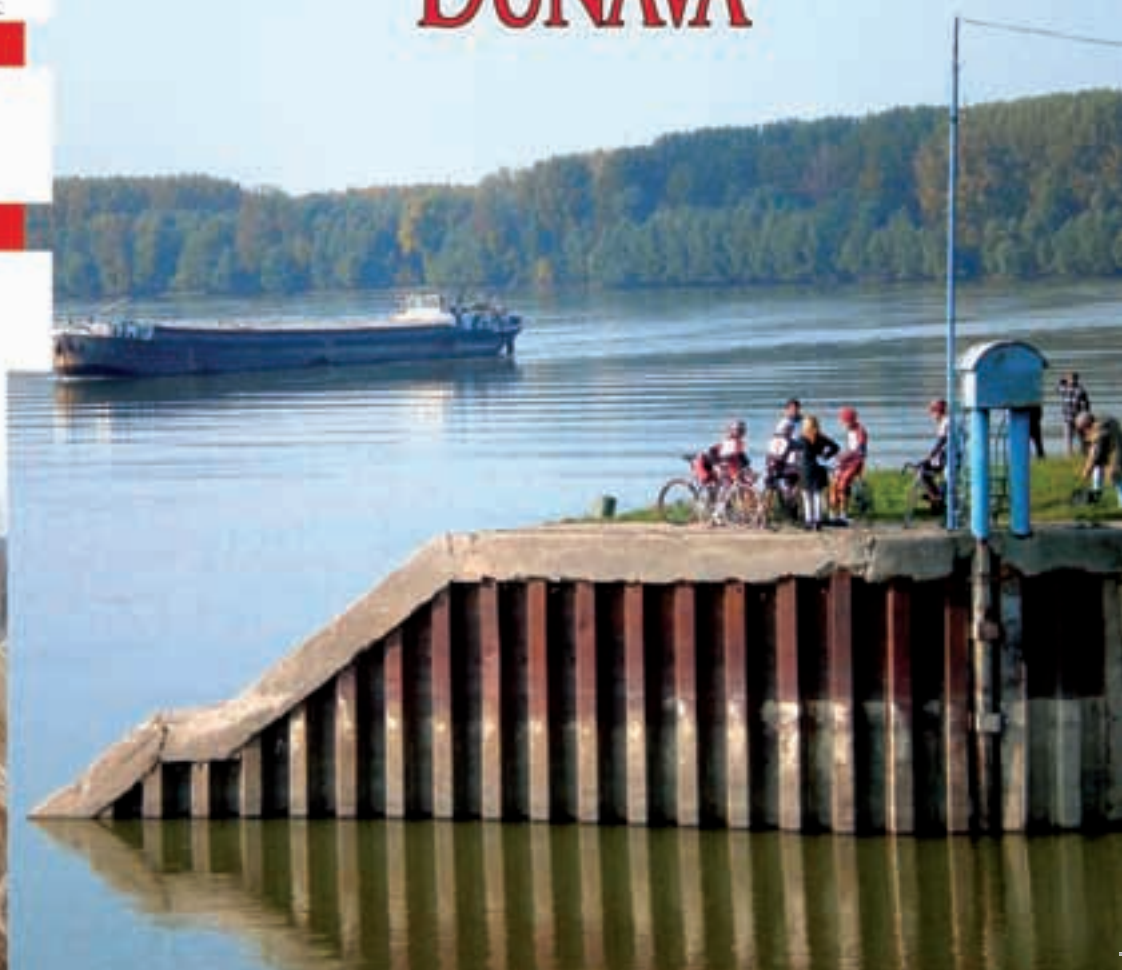
DISKUSIJA O
MANJINSKIM MEDIJIMA

RAZVIJANJE PUČKOG
TEATRA

INTERVJU
VESNA PRČIĆ

NEISKORIŠTENI POTENCIJALI DUNAVA

Javno komunalno preduzeće „SuboticaGas“ - Subotica
Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ - Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkaí Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

JÖVŐ
VODA POWER
ENERGIA
WATER
BUDUCNOST
VÍZ FUTURE
ENERGIA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukoričene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

**Uživajte u bojama,
uživajte u proljetnom
raspoloženju!**

**Bogat izbor veselih periferija
čeka Vas ovog proljeća u
TippNet prodavnici!**

Posjetite nas!

Karadordev put 2, Subotica
www.tippnet.rs
024/555-765

INICIJATIVA ZA SPAS HKC „BUNJEVAČKO KOLO“

**Svoj doprinos možete uplatiti na račun Vojvođanske banke
br. 355 – 000 – 320 – 023 – 500 – 205
ukoliko inicijativa ne uspije uplaćeni novac se vraća**

Tema broj jedan

Susret hrvatskog premijera Zorana Milanovića s premijerom Srbije Ivicom Dačićem u Beogradu početkom godine bio je označen kao početak otopljavanja odnosa između dviju zemalja. Ovoga tjedna uslijedio je i prvi službeni posjet ministra vanjskih poslova Republike Srbije Ivana Mrkića Zagrebu, gdje je, osim s hrvatskom kolegicom ministricom Vesnom Pusić, razgovarao i s hrvatskim predsjednikom Ivom Josipovićem i predsjednikom Hrvatskog sabora Josipom Lekom.

Ministri vanjskih poslova dogovorili su u Zagrebu prve konkretne korake: osnivanje mješovitog povjerenstva koje će se baviti svim spornim pitanjima. Mediji u Srbiji posvetili su ovoj temi veliku pozornost ističući u prvi plan pitanje mogućnosti povlačenja međusobnih tužbi za genocid i pitanje mogućnosti susreta dvojice predsjednika Tomislava Nikolića i Ive Josipovića. Mediji u Hrvatskoj su, s druge strane, u prvi plan izvukli pitanje nestalih, kao i procesuiranje ratnih zločina.

Što će to značiti za same građane dviju zemalja pitanje je koje su mediji u regiji ovim povodom otvarali. Stručnjaci se slažu s time da se ne radi ni o kakvom epohalnom susretu, ali i da se radi o relaksaciji odnosa i vraćanju u normalnu komunikaciju nakon koje bi uslijedili i značajniji pomaci u rješavanju otvorenih pitanja.

No, malo je koji medij zabilježio i istaknuo u prvi plan da se na susretu razgovaralo i o položaju nacionalnih manjina. O toj je temi ministar Mrkić govorio u emisiji HRT-a »Tema dana«, gdje je rekao kako je svjestan toga da je pozicija Srba u Hrvatskoj bolja nego li Hrvata u Srbiji. Ništa novo, rekli bi oni koji iole objektivno prate položaj obje manjine. Ipak, novina je, i to pozitivna, da to kaže jedan srbijanski ministar i to u Zagrebu. Ali, s druge strane razočaranje. Naime, kad ga je novinar pitao kad će se riješiti problem udžbenika za potrebe nastave na hrvatskom jeziku u Srbiji, ministar je lakonski odgovorio kako je tiskanje udžbenika već počelo te da to »više nije tema«. Kako je obrazložio, Srbija i Hrvatska sad su krenule »stazom rješavanja svih problema« te će se i ovaj problem, ako već nije, racionalno riješiti i jednom za svagda skloniti s dnevnog reda.

Toliko od ministra iz glavnog grada Hrvatske, nastavak (u sljedećem broju) slijedi iz Srbije. Vjerujte, s obzirom na to da o problemu nepostojanja udžbenika, zabrane uvoza udžbenika, financiranja udžbenika pišemo od samih početaka postojanja Hrvatske riječi, i mi bismo voljeli da »to više nije tema«. Ali to je, na žalost, još uvijek tema. I to tema broj jedan za hrvatsku manjinu u Srbiji.

J. D.

8. ožujka 2013.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Ministar vanjskih poslova Republike Srbije u posjetu Zagrebu

SVA OTVORENA PITANJA SKINUTI S DNEVNOG REDA.....7

TEMA

Niti mjesec dana nakon otkrića aflatoksina u mlijeku običnom građaninu nije jasan odgovor na pitanje:

BITILI ILI PITI? – PITANJE JE KAD!...10

INTERVJU

Vesna Prčić, ravnateljica JKP »Pogebno« u Subotici

JOŠ UVIJEK POSTOJE NEGATIVNI STEREOTIPI O ŽENAMA NA VODEĆIM MJESTIMA.....12-13

SUBOTICA

ODRŽANA SJEDNICA SKUPŠTINE GRADA

NAPREDAK U OSTVARIVANJU KULTURNE AUTONOMIJE.....19

DOPISNICI

Vojvođanska sela na sajmu UTAZAS u Budimpešti

VELIKI INTERES ZA TURISTIČKU PONUDU SRBIJE I VOJVODINE.....26

KULTURA

U Sonti održan seminar za dramske djelatnike

EDUKACIJA KOJA JE NEDOSTAJALA.....35

SPORT

Željko Tadijan – Gegi, trener-nogometaš NK »Dinamo«

VRATILA GA MALA ANĐELA....49

»Srijem, Banat, Bačka, tri srca junačka«, tako ide stara pjesma. »Zovi, samo zovi, svi će sokolovi za te život dati«. Može li se Vojvodina sagledati kroz ovu pjesmu? Pokrajina je u bestežinskom stanju, ne znamo na čemu smo, kamo idemo, niti što želimo. Imamo samo povijest iza sebe i ovu budilicu. Koračnica sokolskog pokreta odličan je predložak za stih po želji: »Hrvatska mati, nemoj tugovati«, ili »Oj, Srbijo mati, nemoj tugovati«. Navodno su staru češku pjesmu sebi prilagodili srpski autonomaški nacionalisti.

Budimo iskreni, autonomija Vojvodine je pretežno srpska stvar. Koji motiv bi Hrvati, Česi, Slovaci, Mađari imali da se bore za autonomiju od države u kojoj su njihove matične zemlje? Zašto bi ovi narodi tako nastupali spram Austrougarske? Želja za autonomijom je prije svega gorjela u srcima Srba, koji su se osjećali odvojenima od svoje matice.

Tek kasnije se ideji ujedinjenja južnih Slavena priključuje bunjevački puk. Ali, možete li zamisliti da bi Bunjevci život dali za Vojvodinu, samo ako ih netko pozove? Teško. Puno se očekivalo od ujedinjenja, a to se dosta brzo urušilo. Nakon teških vremena, autonomija iz 1974. nam je svima donijela dosta dobrog, ali po cijenu nijekanja nacionalne svijesti.

Po jednom mišljenju, autonomije nema jer manjine nisu zainteresirane za nju i nad nama visi oblak krivnje. Ali, ako bi manjine ozbiljno željele boriti se za autonomiju, bili bi proglašeni secesionistima, rušiteljima, neprijateljima. Manjine baš nisu srca junačka. Bolje da nas nitko ne zove, jer mi nismo sokolovi. Svima je jasno da smo golubovi. Mirni, ponosni na svoju ljepotu, malo gugučemo i to je to. Ni kada smo u jatu nismo nasilni, a pogotovu kao pojedinci. Bavimo se onim što bace pred nas i gledamo da preživimo. Borbu ostavljamo drugima, pogotovo kada je cilj tako nedefiniran.

Ipak, dobili smo mnogo od autonomije. Čak i s uništenim standardom života nismo izgubili osjećaj da ovdje pripadamo. Ni stotine ploča na ćirlici, crkava izgrađenih u bizantskom stilu, kaosa i uvezenog balkanizma ne može poništiti ono što su generacije gradile stoljećima. Možemo biti sretni što oko sebe imamo ljude većinskog naroda sa sluhom za nas. Ali, ne možemo se prvi odazvati njihovom pozivu za stvaranje autonomaške fronte. Tu stvar bi bilo red da raščiste prvo u vlastitoj kući. Potpora nije nikada bila upitna. Samo ne treba izgubiti iz vida da golub nikada neće biti sokol. Ujedno, nitko ne želi biti ni glineni golub. U konačnici, vojvođanski Bunjevci/Hrvati su pobjegli iz svojeg rodnog jer ga nisu svojedobno obranili od najezde, s time su se pomirile mnoge generacije, velika je zablude sada očekivati neko junaštvo i predvodništvo.

Možemo priznati, trenutak je izgubljen. Od autonomije se malo toga realiziralo za vrijeme »žute« vlasti. Izgovori su nebitni, a od novih se ni ne očekuje ništa. Plemenita ideja stvarne, pune, istinske autonomije nekako nije realna. Ne može se plesati balet u krčmi. To je smiješno i žalosno. Sada imamo nelagodan kompromis, u krčmi nitko ne svira i nitko ne pleše. Svi su nezainteresirani, samo se pije i jede. Postoji relativan mir, trpljenje je stil života. Sve se bazira na balansu straha. Netko se boji da bi u slučaju glasanja pobijedili ljubitelji baleta, jer mnogima truba izlazi na uši. Baletani se plaše, jer ako izgube više neće biti niti tišine. Trubači su zbunjeni i ne znaju sa sigurnošću dobivaju li bakšiš zato da sviraju ili zato da šute, a ne žele prokockati nijednu mogućnost.

Jednog dana golub će poletjeti iznad labirinta, vidjet će gdje je zapravo bio i zašto mu se to sve događalo. Ali, sada je dolje i vidi samo sljedeću mrvu kruha.

Nikola Perušić

Rasprava o Nacrtu zakona o javnom informiranju

U Skupštini APV je u utorak, 5. ožujka, održana prva javna rasprava o Nacrtu zakona o javnom informiranju. Tijekom rasprave predstavljena su nova zakonska rješenja u području javnog informiranja na kojima su radili članovi radne skupine Ministarstva kulture i informiranja. Ova zakonska rješenja u pogledu medija, javnog interesa i financiranja informiranja od javnog interesa predviđaju neke novine koje nisu naišle na oduševljenje nazočnih na javnoj raspravi. U Nacrtu zakona o javnom informiranju predloženo je da ulogu osnivača medija, koji informiraju na jezicima nacionalnih manjina, u budućnosti od države preuzmu fundacije koje će osnivati nacionalna vijeća nacionalnih manjina, kojima se ukida većinsko zastupanje u Upravnom odboru medija. Fundacije će biti zadužene za financiranje medija iz stalnih prihoda, sredstva bi stizala od države, pokrajine i lokalne samouprave, u znatno manjem iznosu nego do sada, ali i iz povremenih prihoda, kroz projektno financiranje. Očekuje se da će tako prikupljena sredstva biti na razini sadašnjih odobrenih sredstava.

Ova rasprava je okupila predstavnike nadležnih državnih i pokrajinskih tijela, medijskih i novinarskih udruga, javnih radio-difuznih servisa, nacionalnih, regionalnih i lokalnih medija, kao i predstavnike nacionalnih vijeća nacionalnih manjina. Naredne javne debate o Nacrtu zakona o javnom informiranju bit će održane 12. ožujka u Novom Pazaru, 14. ožujka u Nišu i 19. ožujka u Beogradu.

M. Horvat

Radni susret predstavnika medija

Prvi radni susret predstavnika medija na hrvatskom jeziku u organizaciji Hrvatskog nacionalnog vijeća održat će se 9. ožujka s početkom u 10 sati u prostorijama HNV-a. Cilj skupa je unaprjeđenje međusobne suradnje i razmjene informacija te poboljšanje položaja medija na hrvatskom jeziku u Srbiji.

MINISTAR VANJSKIH POSLOVA REPUBLIKE SRBIJE U POSJETU ZAGREBU

Sva otvorena pitanja skinuti s dnevnog reda

Ministri su dogovorili osnivanje mješovitog povjerenstva koje će se baviti otvorenim pitanjima između Srbije i Hrvatske

Hrvatska smatra da Srbija treba dobiti datum za početak pregovora s Europskom Unijom budući da su za stabiliziranje i europsku budućnost regije najkorisniji visoki kriteriji u reformama i pozitivna politička poruka, izjavila je prva potpredsjednica Vlade i ministrica vanjskih i europskih poslova *Vesna Pusić* nakon sastanka sa srbijanskim šefom diplomacije *Ivanom Mrkićem*, prenosi HRT.

Mrkić je čestitao Hrvatskoj na skorom članstvu u Uniji. »Iskreno se tome veselimo i sigurni smo da će Hrvatska biti dičan predstavnik Balkana u toj europskoj obitelji. Time Hrvatska krči put svima nama i daje nam na neki način primjer, ali mi smo prije svega sretni što je Hrvatska do toga došla i time nam pokazuje da ćemo i mi jednog dana stići do te faze«, istaknuo je Mrkić izrazivši nadu da će Srbija sredinom godine dobiti datum za početak pregovora. Sastankom su dominirala otvorena pitanja iz novije prošlosti – gospodarstvo i europske integracije, a Pusić i Mrkić dogovorili su se da održavaju redovite sastanke svakih šest mjeseci. »Nama je zapravo cilj da sva otvorena pitanja skinemo s dnevnog reda jednom za svagda«, rekao je Mrkić koji je posjetio službeni Zagreb 4. ožujka gdje ga je primio i pred-

sjednik Republike Hrvatske *Ivo Josipović* te predsjednik Hrvatskog sabora *Josip Leko*.

Predsjednik Ivo Josipović razgovarao je sa srbijanskim ministrom vanjskih poslova o stanju bilateralnih odnosa dviju zemalja, s naglaskom na potrebi rješavanja otvorenih pitanja, posebice pitanja nestalih, priopćio je Ured predsjednika. Ministri su dogovorili osnivanje mješovitog povjerenstva koje će se baviti otvorenim pitanjima između Srbije i Hrvatske, a povjerenstvo za nestale radit će u sklopu tog povjerenstva. »Zadaća je da se na temelju gotovo datumski definiranog jasnog plana aktivnosti pokaže konkretni napredak, i to već do sredine ove godine«, rekla je Pusić. Što se tiče uzajamnih tužbi Hrvatske i Srbije za genocid, Pusić je podsjetila kako su obje strane izrazile spremnost da se to stavi na dnevni red. Međutim, kako je rekla, stvari imaju svoj redoslijed i o toj temi može se razgovarati kada se riješe neka prethodna pitanja kao što su pitanja nestalih i procesuiranja osumnjičenih i optuženih za ratne zločine.

Odgovarajući na pitanje novinara što je sa sastankom predsjednika dviju država, Mrkić je rekao kako će tog sastanka sigurno biti te da sve dosadašnje sastanke smatra pripremom za to. Također je pozdravio odluku Vlade RH

da u Vukovaru uvede natpise na ćirilici.

Ministrica je izvijestila da je sa srbijanskim kolegom raz-

govarala i o položaju nacionalnih manjina, srpske u Hrvatskoj i hrvatske u Srbiji. U tom smislu dogovoreno je da se standardiziraju odnosi i tretman, jer je poznato da srpska manjina u Hrvatskoj uživa viši stupanj političkih prava, kao i izdašnih dotacija Savjeta za manjine pri Vladi RH., prenijela je agencija Anadoluja.

Priredila: J. D.

MINISTAR MRKIĆ O POLOŽAJU HRVATA U SRBIJI Bolja je pozicija Srba u Hrvatskoj

Tijekom službenog boravka u Zagrebu ministar Ivan Mrkić gostovao je u emisiji HRT-a »Tema dana« u kojoj je, među ostalim, bilo govora i o položaju Hrvata u Srbiji. U emisiji je ministar Mrkić nekoliko puta ponovio kako zna da je položaj Srba u Hrvatskoj bolji te je istaknuo kako su dvije vlade riješene za sva otvorena pitanja naći racionalna rješenja, pa tako i sva pitanja ostvarivanja prava hrvatske nacionalne manjine.

Na pitanje novinara što je s problemom udžbenika za potrebe nastave na hrvatskom jeziku u Srbiji, konkretno »da se ne financira tiskanje, a niti se omogućava uvoz iz Hrvatske«, ministar Mrkić je odgovorio da je tiskanje udžbenika već počelo: »To više nije tema. Već smo počeli s tim, znamo za zahtjev da se otvori lektorat. Hoćemo i to uraditi. Morate razumjeti, mi jednostavno ne možemo umjetno sad praviti probleme pošto smo krenuli stazom njihovog rješavanja. Znam da je puno puta medijima draže imati neku spornu stvar međutim mi gledamo da što manje sporova ima. Tako postupaju obje Vlade i u tome su riješene istrajati. Ako imamo neko sporno pitanje mi ga gledamo racionalno riješiti i skloniti ga s dnevnog reda«.

U pogledu položaja srpske manjine u Hrvatskoj ministar Mrkić je rekao: »Mi znamo da Ustavni zakon o manjinama ovdje postoji i bolja je pozicija srpske manjine. Mi smo toga svjesni. Naravno, ima tu ekscesa razno-razne prirode. Ali što je tu je rješenje? Mi možemo donositi milijun zakona i odluka, ali je rješenje da stvarno počnemo postupati odgovorno i civilizirano i stvarati atmosferu gdje će se netko osjetiti sramotno ako takve stvari radi. Moramo istinski željeti poboljšati atmosferu između dvije države i dva naroda i onda neće biti ni takvih ekscesa«.

Na pitanje novinara što je sa zahtjevom Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini predsjedniku *Tomislavu Nikoliću* da ih primi, koji je upućen još u rujnu, i može li utjecati da ih predsjednik primi, Mrkić je odgovorio: »Nemoguće je da je predsjednik toga svjestan i da ne bi reagirao, neka pošalju meni kopiju tog pisma.«

RASPRAVA O IZVJEŠTAVANJU NA JEZICIMA NACIONALNIH MANJINA U SKUPŠTINI VOJVODINE

O manjinskim medijima iz kuta većine i manjine

U AP Vojvodini se osim javnog informiranja na srpskom jeziku, pravo na informiranje ostvaruje i na mađarskom, slovačkom, hrvatskom, rumunjskom, rusinskom, romskom, makedonskom, ukrajinskom, češkom i njemačkom jeziku, kao i na bunjevačkom govoru

U Skupštini AP Vojvodine 1. ožujka održana je diskusija o izvještavanju na jezicima nacionalnih manjina, koju su organizirali Misija OESS-a u Srbiji i Pokrajinsko tajništvo

no Ustavom, kao jedno od temeljnih prava nacionalnih zajednica u manjinskom položaju. »O tome kako su manjinska prava, pa time i pravo na informiranje na jezicima manjina, pravno ure-

manjinskim jezicima ostvaruje i preko javnog servisa i drugih medija koji javno informiranje djelomice obavljaju, osim srpskog jezika, na jezicima manjina«, kazao je Grujić.

UGROŽAVANJE NEOVISNOSTI

Dragana Nikolić-Solomon, šefica Odjela za medije, podsjetila je nazočne kako Misija OESS-a u Srbiji desetljeće unazad putem zakona i strategija podupire rad nacionalnih vijeća nacionalnih manjina. Zakonom o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina iz 2009. godine vijeća su dobila pravo osnivati medije i odlučujući utjecaj na uređivačke politike drugih medija na manjinskim jezicima, što je u nekim slučajevima dovelo do ugrožavanja neovisnosti uređivačke politike. Nacrt zakona o javnom informiranju predviđa jamstva neovisnosti uređivačkih politika medija nacionalnih manjina kojih do sada nije bilo. Prema toj radnoj verziji vijeća neće moći izravno osnivati medije, ali će moći osnivati zaklade ili ustanove koje će osnivati medije na jeziku nacionalne manjine. Njihova neovisnost od političkih utjecaja vijeća jest zaštićena odredbom da 2/3 članova te ustanove ili zaklade čine neovisni članovi«, kazala je Solomon.

Predsjednik NDNV-a Dinko Gruhonjić naglasio je kako se RTV nalazi u potpuno podređenom odnosu na republički javni servis. »Na ovaj način izravno se ugrožava ostvarivanje prava manjina na informiranje. U praksi nacionalna vijeća preko najjačih političkih stranaka koje su zastupljene u njima zapravo vrše izravan utjecaj na uređivačku politiku pojedinih medija čiji su osnivači. Pojedini od tih medija ponekad više sliče stranačkim fanzinima nego medijima«, mišljenja je Gruhonjić.

Ravnateljica Ureda za ljudska i manjinska prava Suzana Paunović naglasila je kako ta institucija od formiranja ima veliki broj kontakata s nacionalnim vijećima, ali i jedan jasan pregled problema s kojima se nacionalna vijeća susreću. Također je istaknula kako vijeća u ovom momentu nisu sigurna tko je nadležan za koju vrstu posla, koje ministarstvo ili koja služba će se ubuduće baviti izborom za nacionalna vijeća, tko prati Zakon o nacionalnim vijećima, gdje treba zakucati na vrata kada je u pitanju financiranje, gdje kada je u pitanju informiranje, kao i da će Ured u skorije vrijeme održati jedan veliki sastanak s predstavnicima svih vijeća nacionalnih manjina, za koji su već definirane teme u cilju da se nacionalnim vijećima osiguraju uvjeti za rad i on učini učinkovitijim.

za kulturu i javno informiranje, uz potporu Veleposlanstva Velike Britanije.

Rasprava o informiranju obuhvatila je tri teme: izazovi i potrebe medija na manjinskim jezicima, nacionalne manjine i manjinski jezici u programima javnih radio-difuznih servisa i prezentiranje izvješća pod nazivom »Mediji na manjinskim jezicima u predizbornoj kampanji 2012«.

PRAVO ZAJAMČENO USTAVOM

U uvodnom obraćanju, pokrajinski tajnik za kulturu i javno informiranje Slaviša Grujić naglasio je kako je pravo na informiranje na materinjem jeziku zajamče-

deni, a prije svega način na koji se ostvaruje normativni okvir, ovisi kvaliteta međunarodnih odnosa, spremnost i mogućnost građana u manjinskom položaju da se integri- raju u društvo, što je nezaobilazan faktor stabilnosti, odnosno socijalne kohezije zajednice. Informiranje na jezicima nacionalnih manjina značajno je za očuvanje njihova nacionalnog i kulturnog identiteta. Postojanje manjinskih medija važno je iz ugla kompetencije, time je veća informativna ponuda i vjerojatnoća da će korisnici informacija lakše i bolje birati. Ovo se pravo ostvaruje kada postoje mediji ili medijski sadržaji na manjinskim jezicima, odnosno kada se informiranje na

Darko Sarić Lukendić, predsjednik IO HNV-a, naglasio je kako je prvi prijedlog strategije išao u pravcu privatizacije medija, a sada se ide s formulacijom da medije trebaju osnivati zaklade. Po njegovu mišljenju to su sve načini kako bi se izmakao dio utjecaja na organiziranje, menadžment i uređivačku politiku samog medija od strane nacionalnih vijeća kao osnivača.

PREBACIVANJE LOPTE

Sudjelujući u raspravi, ravnatelj Novinsko-nakladničke ustanove »Hrvatska riječ« *Ivan Karan* kazao je: »Što se tiče informiranja na manjinskim jezicima, meni je drago kad se priča o interkulturalnosti, multi... i stalno se ta lopta prebacuje u dvorište manjina i emisija na manjinskim jezicima. Volio bih kad bi se ta lopta prebacila tamo gdje je većinski narod. Nisam protiv toga da se u emisijama koje su na hrvatskom jeziku govori o drugim manjinama, ali kako da to uredništvo, ako se to može nazvati uredništvom s obzirom koliko ih ima, u emisiji od deset minuta ubaci neke druge zajednice?« On je postavio i pitanje koncepcije tih emisija, je li to informiranje na jeziku nacionalne manjine ili je to informiranje o manjinskoj zajednici. Također je kazao kako ga kao običnog gledatelja ne zanima dnevnik na hrvatskom jeziku zbog milozvučnosti hrvatskog jezika: »Ne želim slušati vijesti iz srpske redakcije koje su prevedene na hrvatski jezik, želim čuti o dešavanjima u hrvatskoj zajednici, jer o tome ne mogu čuti u vijestima na srpskom jeziku. Osobno mi smeta kada neki koje ne zanima manjinska problematika, nisu niti aktivni niti pasivni konzumenti nekih stvari, žele uređivati emisije i govore o tome što bi trebalo biti. Stoga treba pustiti uredništvu da oni o tome misle, a ne neki drugi, pa makar to bile i određene medijske udruge. Očigledno postoji jedno veliko nerazumijevanje između onih koji organiziraju neke stvari, mada ovo podržavam i vidim kako ima određenih učinaka i dovodi do toga da se neke stvari poprave, ali postoji nerazumijevanje suštine, kao i neslaganje oko termina koji se rabe kao što je neovisnost medija koja se izjednačuje s povlačenjem države iz medij«, kazao je Karan.

U raspravu su se uključili i državna tajnica Ministarstva kulture i informiranja *Gordana Predić*, kao i potpredsjednik Nezavisnog društva novinara Srbije *Dragan Janjić*. Na skupu su predstavljeni i rezultati dvaju monitoringa izvještavanja na manjinskim jezicima u predizbornoj kampanji 2012. godine, koja su proveli Nezavisno udruženje novinara Vojvodine i Novosadska novinarska škola. Raspravi su nazočili i predsjednik Odbora za informiranje HNV-a *Siniša Jurić* i članica IO HNV-a zadužena za informiranje *Ankica Jukić-Mandić*.

Mila Horvat

SLAVIŠA GRUJIĆ: OD NACIONALNE DO LOKALNE RAZINE

Iznimno je važno da nacionalne manjine ovisno o veličini i disperziji mogu biti informirane od nacionalne do lokalne razine. Uvidom u nacrt medijских zakona i strategiju razvoja medija, možemo zaključiti kako nas očekuje privođenje kraju privatizacije medija i digitalizacija televizijskog signala. Sve to će značajno utjecati i na manjinske medije

DRAGANA NIKOLIĆ-SOLOMON: ODGOVORITI NA KLJUČNA PITANJA

Nije cilj zatvoriti i privatizirati manjinske medije, nego poboljšati kvalitetu programa i odgovoriti na neka ključna pitanja kao što su: obraćaju li se mediji na manjinskim jezicima samo određenim pristašama ili pričaju sa svima u svojoj sredini, održavaju li pluralizam i raznovrsnost mišljenja na lokalnu, kao i osiguravaju li javni servisi onu vrstu informacija kojom se obraćaju cijeloj Srbiji ili jednom ograničenom dijelu?

DINKO GRUHONJIĆ: PRIČA O INTERKULTURALNOSTI

Kada su u pitanju mediji na jeziku nacionalnih manjina ni sami urednici ni novinari ne mogu biti oslobođeni odgovornosti za razinu profesionalnosti koju demonstriraju u tim medijima. NDNV smatra kako je bitna dimenzija kada su u pitanju ovi mediji i priča o interkulturalnosti i komunikaciji između različitih nacionalnih zajednica u Vojvodini koja je na vrlo niskoj razini.

DARKO SARIĆ LUKENDIĆ: PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU NIJE ISTODOBNO HRVATSKI PROGRAM

Prevođenje sadržaja koji se mogu naći u takozvanim nacionalnim medijima nije način da se ostvari pravo na informiranje nacionalne manjine. S jedne strane imamo generalnu preporuku različitih međunarodnih čimbenika da se smanji utjecaj politike na uređivačku politiku u medijima, a s druge strane unutar državnih struktura Republike Srbije ta je preporuka interpretirana i prepoznata kao prilika da se istodobno krene u proces gušenja i discipliniranja manjinske medijske scene kroz, po mom mišljenju pogrešnu polaznu premisu da su manjinski mediji visoko politizirani. Sasvim je prirodno da manjinski mediji izvještavaju o kampanji one stranke koja pokriva tu populaciju, a ne o aktivnosti tzv. državotvornih stranaka, jer to možemo čuti i kroz druge medije.

IVAN KARAN: NISMO »DŽABA KREČILI«

Mislim da ste svi čuli za onaj grafit »Džaba ste krečili«, ja mislim da nismo »džaba krečili«. Četiri godine jedna lobistička skupina organizira putujući vašar od Palića do Sjenice, lobirajući i iznoseći određene ideje tipa da svi mediji moraju biti privatizirani. Uspjeli su da takva rješenja uđu i u zakone, a poslije toga vidimo koliko je lokalnih medija opstalo. Zahvaljujući Vladi Vojvodine, manjinama, preživjelim »Don Kihotima« iz lokalnih radija, da navedem primjer Radio Sombora, očigledno rješenja koja su oni predlagali ipak neće proći. Nismo »džaba krečili«, neće sve biti privatizirano, a mislim da neće biti ni ono što je prethodna Vlada tvrdila, a to je da manjinski mediji previše koštaju i da tu treba dosta stvari uraditi.

NITI MJESEC DANA NAKON OTKRIĆA AFLATOKSINA U MLIJEKU OBIČNOM GRAĐANINU NIJE JASAN ODGOVOR NA PITANJE:

Biti ili piti? – Pitanje je kad!

Iznjedit će, zacijelo, jednoga dana ovo polumobilizacijsko stanje s mlijekom i pokoji dobar rezultat. Jedan od njih svakako će biti činjenica da je razina znanja prosječnog građanina o biologiji – i to zahvaljujući jednom njezinom »miko dijelu« – u proteklih mjesec dana sigurno podignuta za više od 0,5 posto. Problem je, međutim, u tome što to nije dovoljno, ne samo za mljekaricu iz Totovog Sela ili čobanina s Homolja nego ni za kompletno društvo, s vrhom države na čelu da se nastali problem brzo i učinkovito riješi.

UZROČNICI KOJI SU LJESKARILI

Iako se kunu u struku da su aflatoksini davno poznata i naučena lekcija, upravo su fitosanitarne, veterinarske i njima slične inspekcije debelo zakazale glede pojma kojega danas više nitko pogrešno ne izgovara. Otuda je i odluka prvog potpredsjednika Vlade *Aleksandra Vučića* da smijeni četiri prva čovjeka (na čelu s direktorom Uprave za zaštitu bilja *Janom Bočanskim*) u nadležnim republičkim tijelima pri Ministarstvu poljoprivrede zakašnjela ali logična posljedica uzroka koji se – i pored upozoravajućih signala ljetos i jesenas – lješkario u svojoj nedodirljivosti. Pitanje je, međutim, je li sjeća direktora dovoljna, napose ako se u obzir uzme ponuda samog ministra poljoprivrede *Gorana Kneževića* da i sam podnese ostavku ukoliko se utvrdi da je njegova odgovornost za problem s mlijekom najveća.

A da je ima u velikim promilima, nedvojbeno je. Nedvojbeno je, recimo, da je Knežević puna dva tjedna proveo u inačenju sa svojim kolegom iz Vojvodine *Goranom Ješićem*, optužujući ga da, tako što objavljuje rezultate analize mlijeka, istodobno uzbuđuje građane, ruši domaće stočarstvo i, što je najvažnije, podriva samu Vladu. Međutim, sve što je Knežević činio i što (još) čini pokazuje da je Ješić debelo u pravu, ali i da je za takvu vrstu priznanja najveća smetnja stranački ponos. Puno je primjera Kneževićevog neizravnog priznanja da je Ješić u pravu: Kneževićovo ministarstvo je (nakon Ješića) objavilo pa povuklo rezultate analiza mlijeka koje su također bile sa zabrinjavajućim dozama aflatoksina pronađenih u mlijeku; njegovo je ministarstvo zbog toga počelo s inspekcijama farmi i otkupnih mjesta i povlačenjem sumnjivog mlijeka s polica trgovina; ministarstvo na čijem je čelu započelo je akciju dodjele zdravog kukuruza i zeolita ugroženim stočarima da bi Knežević konačno došao do formule koja je nasmijala i domaću i stranu javnost: problem je riješen tako što je dopuštena granica ovog kancerogena u mlijeku podignut za jednu decimalu. Uvidjevši, valjda, da su propisi o sigurnosti hrane daleko ozbiljnija stvar od šibcarskog gafa Knežević je u utorak na sastanku sa svojim kolegama iz Makedonije, Bosne i Hercegovine i Hrvatske najavio da će se i Srbija uskoro (nije rekao kada) vratiti na

zacrtni put europskih standarda koji propisuju maksimalnih 0,05 mikrograma aflatoksina po litri mlijeka.

DIRLJIVA ZAŠTITA NESRETNOG MINISTRA

Iako zanimljiva, posve je razumljiva reakcija samih stočara i prerađivača da je za aferu s mlijekom kriv onaj tko rezultate priopći, a ne onaj tko ih krije. Korijen takve logike vjerojatno se nalazi u njihovom strahu od još gorih posljedica koje bi mogle nastati drastičnijim metodama suzbijanja aflatoksina (masovnije zatvaranje farmi i veliki gubici zbog toga, primjerice). Također, nije nezamislivo ni logika da Ješić, zbog toga što nema ingerencija, »samo viče«, a Knežević, u čijim je rukama moć izvršne vlasti, poduzima, makar i trapave, konkretne korake. Iz ove perspektive, vjerojatno, treba i shvatiti riječi predsjednice Centralne asocijacije proizvođača mlijeka Vojvodine *Sanje Bugarški* da je sve što se posljednjih mjesec dana događa posljedica kriv »bezobrazluk Demokratske stranke«. Ta je stranka, po riječima *Sanje Bugarški*, prije dvije godine izmijenila Zakon o sigurnosti hrane, uskladiвши ga s europskim standardima dok istodobno on nije usklađen s pravilnikom o stočnoj hrani koji dopušta maksimalnu granicu od 0,5 mikrograma aflatoksina. Ističući da Srbija nije niti do koljena Europskoj Uniji, *Sanja Bugarški* kaže da se s primjenom ovog zakona trebalo ići znatno postupnije kako bi se i proizvođačima

i prerađivačima dalo vremena i da za to steknu odgovarajuće uvjete, ali i da se upoznaju sa standardima na koje u proizvodnji nisu navikli. U svakom slučaju, ona tvrdi da će se, kako god da se priča o mlijeku završi, sve prelomiti preko leđa poljoprivrednika, dodajući da se problem, samo da se na vrijeme reagiralo, mogao riješiti za tri-četiri dana. O ponudenoj ostavci Kneževića nije se htio izjašnjavati niti predsjedavajući Upravnog odbora Asocijacije poljoprivrednika *Miroslav Kiš*. On, kao i *Sanja Bugarški*, kaže da poljoprivrednike nitko, nikada i ništa ne pita, pa ne vidi razlog zašto bi se sada oni stavljali na ovu ili onu stranu. Za razliku od njega, predsjednik Udruženja seljaka »Subotica« *Arpad Kis* smatra da Vlada ne bi trebala prihvatiti ministrovu ostavku, a kao ključni argument za to on navodi činjenicu da je Knežević »ovaj problem naslijedio« od bivših vlasti.

Zanimljivo, priču o aflatoksikaciji mlijeka niti izbliza ne prate analize o kancerogenosti mliječnih prerađevina, iako se tu i tamo može pročitati kako su sir ili vrhnje s daleko višom koncentracijom ovog kancerogena. Također, sporadično se mogu čuti i pitanja kakvo su meso ili jaja koje jedemo i zašto se i na njima ne rade analize? Od svega toga najmanje je riječi o tome kakve će dugoročne posljedice po izvoz imati naš kukuruz? Reklama koju smo o njemu proizveli u posljednjih nekoliko mjeseci psihološki će u ušima svijeta odzvanjati vjerojatno tek za koji decibel slabije od salate iz Černobila.

Z. R.

U SKUPŠTINI AP VOJVODINE ODRŽANA KONFERENCIJA POD NAZIVOM »ZNAČAJ VIDLJIVOSTI PROJEKATA EUROPSKE UNIJE«

Podizanje svijesti specifične ili opće javnosti

Mediji ne izvještavaju o ovoj temi zbog bojazni da se te i takve priče neće prodati, a i zbog nedostatka specijalizacije među novinarima, mišljenja je Ivana Đurić

Koliko su vidljivi projekti Europske Unije i koliko poznajemo materiju u svezi s projektima, pisanjem i implementiranjem, samo su neka od pitanja na koja teško možemo dobiti odgovor o poznavanju od strane šire javnosti. Koliko ljudi zna da je trenutno najveći projekt u APV – projekt Žeželjev most – financiran upravo iz fondova EU? Vjerojatno bi odgovor znao mali broj Novosađana, jer se most pravi u njihovom gradu. Stoga je u zajedničkoj organizaciji Fonda »Europski poslovi« AP Vojvodine i Radiotelevizije Vojvodine u Skupštini AP Vojvodine u srijedu 27. veljače održana konferencija pod nazivom »Značaj vidljivosti projekata Europske Unije«.

Otvarajući konferenciju, pokrajinski tajnik za međuregionalnu suradnju i lokalnu samoupravu *Branislav Bugarski* istaknuo je kako je 93 posto sredstava koja stoje na raspolaganju APV nađeno kroz projekte prekogranične suradnje. On je važnost ove teme, kao i važnost pisanja i implementiranja projekata naglasio ne samo kako bi se prepoznalo koji projekti su financirani od strane Europske Unije, nego iz razloga što to ima širu društvenu ulogu kako bi ljudi shvatili koliko su sredstva EU značajna za Vojvodinu i Republiku Srbiju. »Imat ćemo vrlo važnu ulogu u eurointegracijama Republike Srbije, postoje pitanja koja su

za nas od velikog značaja kao što su poljoprivreda, ruralni razvoj ... gdje ćemo surađivati sa svojim susjedima jer će Vojvodina od 1. srpnja 2013. biti okružena Europskom Unijom«, rekao je Bugarski.

JEDNA STRANA U PRIČI

O tome kako mediji izvještavaju o ovim temama, kao i što misle građani Srbije, govorila je *Ivana Đurić*, pomoćnica ravnatelja Sektora za komunikaciju i obuku, Ureda za europske integracije. Ona je istaknula kako su na temelju istraživanja za prošlu godinu dobiveni rezultati koji

financirane iz EU fondova, a manje od ¼ građana poznaje organizacije koje provode projekte. Ona je mišljenja kako mediji ne izvještavaju o ovoj temi zbog bojazni da se te i takve priče neće prodati, a i zbog nedostatka specijalizacije među novinarima. Šezdeset posto priloga i članaka ima samo jednu stranu u priči, a građani imaju pravo znati koje su prednosti, ali i koji su troškovi ulaska u Europsku Uniju.«

DOBRE I LOŠE PRAKSE

O ulozi Ureda Vojvodine u Bruxellesu i predstavlja-

Na temelju prioriteta AP Vojvodine za implementiranje budućih projekata, ova konferencija je stavila naglasak na procedure pri provedbi aktivnosti na području informiranja, u cilju vidljivosti projekata, kao neizostavan koncept unutar svakog procesa provedbe projekta. Na konferenciji je zaključeno kako pozitivno izvještavanje o procesu eurointegracija kod određenog broja građana stvara dojam da je u pitanju propaganda, iako su zemlje članice EU najveći donatori naše zemlje u posljednjih desetak godina. Stoga ovakve konferencije imaju za cilj podizanje svijesti specifične ili opće javnosti o razlozima za određeni projekt, te o potpori EU projektu u državi ili regiji u kojoj se izvodi, kao i o rezultatima i učinku ove podrške.

pokazuju da je oko 41 posto građana za članstvo u EU dok 66 posto građana vjeruje da su našem društvu potrebne reforme ne samo zbog ulaska u EU nego zbog nas samih. Kada se govori o vidljivosti projekata, istraživanja pokazuju kako je oko 38 posto stanovništva čulo za projekte

nju tekućih aktivnosti Fonda »Europski poslovi« AP Vojvodine govorio je *Andrija Aleksić*, dok je prezentaciju o važnosti vidljivosti EU projekata održala neovisna konzultantica *Olivera Đorđević*. Govoreći o sredstvima za postizanje vidljivosti u projektnom menadžmentu,

Hugo A. M. van Veghel iz Tara International Consulting doo Novi Sad, naglasio je kako vidljivost vodi izbjegavanju konflikata, ona je više od etiketiranja i predstavlja vid komunikacije. Također je govorio o sredstvima koja je potrebno izdvojiti za vidljivost projekata, kao i o pravilima EU koja daju smjernice kako izgraditi vidljivost.

Predstavnici RTV Vojvodina *Rastislav Durman* i *Slobodan Arežina* održali su prezentaciju o transformaciji projekata u medijski sadržaj i potencijalima RTV-a u izradi medijskog sadržaja o projektima EU. Durman je naglasio kako je moguće programe koji govore o priključenju Europskoj Uniji učiniti zanimljivim i pristupačnim gledateljima, samo je potrebno pronaći odgovarajući recept i ciljnu skupinu. *Paraskevi Brousta* iz ICCS-a, Atena, nazočnima je predstavila primjere dobre i loše prakse u Grčkoj, dok je *Aleksandar Ćirin* predstavio primjer dobre prakse općine Vršac u korištenju sredstava iz EU fondova, kao i *Robert Fejstamer* koji je predstavio primjer dobre vidljivosti europskih projekata općine Kanjiža. Na konferenciji je emitirana TV emisija »Putem europskih fondova« Izaslanstva EU u Republici Hrvatskoj, u kojoj su predstavljeni primjeri dobre prakse vidljivosti EU projekata u Republici Hrvatskoj.

Mila Horvat

VESNA PRČIĆ, RAVNATELJICA JKP »POGREBNO« U SUBOTICI

Još uvijek postoje negativni stereotipi o ženama na vodećim mjestima

Razgovor vodio: Dražen Prčić

*Iz pravosuđa u javnu komunalnu djelatnost * Vidljivi rezultati u poboljšanju kvalitete pogrebnih usluga* Širok politički i društveni angažman*

Danas, 8. ožujka, svijet slavi Dan žena, u znak sjećanja na povijesne događaje koji su uveliko prethodili punoj ravnopravnosti ženskog spola i jednakom sudjelovanju u svim strukturama društva. Ravnateljica subotičkog JKP »Pogrebno« i predsjednica UO »Hrvatske riječi« Vesna Prčić svojim primjerom pokazuje kako žene mogu biti vrlo uspješne i ravnopravno parirati muškom spolu u obavljanju svih odgovornih poslova.

HR: Pravna znanost je već godinama neraskidivo dio vaše profesionalne stvarnosti, isprva u pravosuđu, a potom u sferi javnih društvenih djelatnosti.

Što je presudilo u izboru Pravnog fakulteta?

Jedna opcija koja je bila dugo aktualna je bilo studiranje geografije i to smjera meteorologije, ali sam već tada, pravilno, procijenila kako je mogućnost zaposlenja minimalna i odustala. Ipak, mogu kazati kako je presudan utjecaj na mene imao moj susjed, ugledni subotički odvjetnik pok. *Ivan Filipović*, koji je uvijek smireno i s velikom ljubavlju pričao o svom životnom zanimanju. Birajući zanimanje pravnice, koje je kao stvoreno za ženu, nisam mogla pretpostaviti da sam birajući dinamičniji posao, izabrala područje koje se unatrag dulje od 15 godina stalno

mijenja, čak i brže od željenog, a u kojoj se bilo kakva nezainteresiranost ili statičnost ne trpi, odnosno neznanje ima brojne sankcije.

HR: Ipak, put do današnjeg profesionalnog angažmana vodio je preko Općinskog suda gdje ste isprva radili kao vježbenica. Što je uvjetovalo vašu konačnu odluku o napuštanju rada u pravosuđu?

Posao sudske vježbenice iznimno je interesantan, osobito jer tek svršeni studenti u sudnice stignu pucajući od znanja, ali na žalost samo teorijskog. Prava škola iskustva se stječe tek tu, sudjelujući na ročištima i pretresima, ali i sastavljajući presude i druge odluke. Kako sam bila dio programa Službe za zapošljavanje, moja je zarada bila minimalna, a svijest da kao pripadnica nacionalne manjine možda i neću biti birana za sudske pomoćnike ili sutkinju nakon završetka pripravničkog staža, uvjetovala je prihvatanje ponude iz JKP »Pogrebno«. To je značilo odustanak od polaganja pravosudnog ispita koji sam pripremala, ali i potpuno nov poslovni izazov, s obzirom da iskustvo koje sam stekla u sudu, u javnom poduzeću nije bilo primjenjivo. Zahvaljujući tadašnjem ravnatelju *Nikoli Kvali* lako sam svladala osnovne pogrebne djelatnosti.

HR: Je li vam kao ženi bilo pomalo neugodno započeti profesionalni angažman u pogrebnoj djelatnosti?

Prvobitnu osobnu nelagodu u svezi s djelatnošću u kojoj sam počela raditi zamijenila sam pomnim promatranjem ljudi i njihovih reakcija kada im kažem da radim u uvijek neatraktivnoj, ali neophodnoj pogrebnoj djelatnosti, ili u poduzeću koje ima tako neinspirativan i nedvosmislen naziv. Svoj posao, kao pravničica ali i sada kao ravnateljica, trudim se obavljati profesionalno, pri čemu u pojedinim slučajevima ni emocije ne mogu biti stavljene po strani. Život piše priče, čudne, koje pravo ponekada ne može razriješiti pravedno, a kada oni stignu u »Pogrebno« dobivaju posebno tešku crtu. Često ljudi znaju usporediti rođenje i smrt, uz neprimjerene komentare glede uređenja, a naročito financiranja svih troškova vezanih uz njih. Ipak, smatram kako je u pogledu nastupanja smrti potrebno pristupiti s posebnom pažnjom, dostojanstveno i s dužnim pijetetom. Obavljati pogrebnu djelatnost kao žena rukovodilac po meni baca jedno sasvim drugačije svjetlo – i na ženu, i na način obavljanja i organiziranja djelatnosti. Osobno, prevladala sam pitanja na temu odakle motiv, dokle god dobro obav-

ljam posao. Naravno, malo-brojne maliciozne, zajedljive a često i uvredljive komentare ostavljam na savjesti i kućnom odgoju onima koji ih upućuju, znajući da je nezadovoljstvo sobom autor istih. Konačno, organizirati posao u kojem su 100 posto neposrednih izvršitelja na groblju muškarci, po mom mišljenju je stvar dobre procjene i iskrenog pristupa. Pitam za mišljenje svakog zaposlenika i prihvaćam ga imajući u vidu kako među zaposlenima imam i one koji rade u pogrebnoj djelatnosti toliko dugo koliko ja imam godina života, ali odluke donosim sama, cijeneći prije svega zakonitost, dobrobit poduzeća, te interes korisnika usluga, građana i grada kao osnivača.

HR: Kako kao ravnateljica JKP »Pogrebno« gledate na aktualnu ekonomsku situaciju koja se vjerojatno odražava i na svakodnevno obavljanje djelatnosti u kojoj ste profesionalno angažirani?

Usprkos teškoj ekonomskoj situaciji, koja već nekoliko godina traje u Europi, pa samim tim i u našoj zemlji, bez obzira što se radi o komunalnoj djelatnosti koja je posebno zaštićena pozitivnim propisima pod okriljem općeg interesa, ocjena stanja u »Pogrebno« nakon imenovanja za ravnateljicu je bila poražavajuća – pokušaj privatizacije dijela poduzeća krajem 1993. godine ostavio je znatne posljedice na razinu urednosti i općenito ulaganja u groblja kojima se upravlja, a poslovanje je bilo na granici rentabiliteta. To je bio razlog za proširenje djelatnosti na prodaju pogrebne opreme, kao i pružanje usluga prijevoza i ceremonijala sprovoda, a motiv, pored

toga što će građani sve moći obaviti na jednom mjestu, a da se ostvareni dodatni prihodi povratno ulažu u održavanje i uređenje groblja. Kroz bezmalo dvije godine obavljanja ovako sveobuhvatnih pogrebnih djelatnosti, objektivno smatram kako su rezultati vidljivi pri čemu sam svjesna da su promjene nepredvidive i da se ne smijemo »uljuljkati« u ono što smo već postigli i uradili.

HR: Uz svakodnevni poslovni angažman, kao članica DSHV-a godinama ste vrlo aktivni i u političkom životu hrvatske manjinske zajednice na ovim prostorima. Ipak, važeće zakonske odredbe uvjetovale su određena ograničenja...

Na izornoj skupštini prošle godine, na prijedlog predsjednika, izabrana sam za dopredsjednicu stranke, kao i za zamjenicu predsjednika

svakodnevnog životu i radu. Predmetni zakon utvrdio je kao nespojive ove dužnosti u istoj osobi, iako smatram da zakonodavac nije imao u vidu primjenu ove odredbe za pripadnike nacionalnih manjina, odnosno dužnosnike političkih stranaka nacionalnih manjina.

HR: Kako gledate na dužnost predsjednice Upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ« koju uspješno obnašate već nekoliko godina?

U rad NIU HR uključila sam se tijekom siječnja 2003. godine, na poziv prvog ravnatelja i glavnog urednika, kao pravna savjetnica radi pravnog uobličavanja prve profesionalne ustanove u Hrvata u području informiranja. Bilo je puno izazova u ustanovljavanju prvih općih akata, zasnivanju radnih odnosa, općenito prvi koraci su nam bili sitni i odmereni, ali surad-

prema Hrvatima, kao izravna posljedica snažnih vjetrova devedesetih.

HR: Završimo razgovor u duhu današnjeg dana svih žena ovoga svijeta, vašim komentarom na temu zastupljenosti žena u vodećim strukturama našeg društva. Je li ona po vašem mišljenju zadovoljavajuća?

Zastupljenost žena u obavljanju poslova, osobito vodećih dužnosti, smatram da nije zadovoljavajuća, a svakako treba imati u vidu da je isti slučaj i s mladima. Današnje društvo ne trpi nekoga tko ima dovoljno samopouzdanja i samosvijesti o onome što želi postići u životu, dovoljno hrabrosti, energije, odlučnosti i viziju budućnosti. Ne trpi nekoga tko je profesionalac, poslovično mudra i autoritativna osoba a pritom je žena, rukovodilac. Može probati, jer svakako neće uspijeti – stav je pojedinaca i društva, često s podsmijehom. Naravno, nikada se ženi ne priznaje uspjeh, smatrajući kako je dovoljan kompliment glede vanjskog izgleda. A žena kada obavi sve kućanske poslove, uobičajene često brojne obiteljske obveze, zatim sve što je potrebno da bude njegovana i uredna, isplanira male ali i velike poslovne podvige, mora naći snage i sve to realizirati, van kuće, u surovom poslovnom svijetu. I nije bitno je li njen dan s početka ožujka ili bilo koji drugi dan. Svaki dan je novi dan, novi izazov. Žena, dama, uspješna! Osobno sam doista zadovoljna onim što sam do sada postigla. Iako zvuči neskromno, kada pogledam unazad i vidim sve putove kojim sam prošla i na koje sam načine njima do danas koračala, ja sam sretna i ponosna.

Rođena u Subotici, gdje je završila OŠ »Ivan Milutinović« i Gimnaziju »Svetozar Marković«, 1997. godine diplomirala na Pravnom fakultetu u Novom Sadu. Isprva radila kao sudska vježbenica u Općinskom sudu u Subotici, a od 2000. godine postala stručna suradnica za pravne poslove i zamjenica ravnatelja u JKP »Pogrebno«. Od početka 2010. godine obnaša dužnost ravnateljice. Aktivna u hrvatskoj zajednici, osobito u pravnom ustanovljavanju i organiziranju NIU HR, Hrvatskog nacionalnog vijeća i ZKVH-a. Članica je Izbornog povjerenstva Grada Subotice i Statutarnog povjerenstva Skupštine Grada Subotice.

najveće podružnice u stranci, subotičke. Trenutačno za obje funkcije, na moj prijedlog koncem prosinca prošle godine, a poštujući Zakon o javnim poduzećima, određeno je mirovanje. Osobno smatram kako je obnašanje tako odgovorne dužnosti kao što je ravnateljica javnog poduzeća nespojivo s bilo kakvim političkim angažmanom, osobito u tijelima političkih stranaka, ali isto tako sam potpuno jasno odvajala ove dužnosti u

nja sa svim uposlenicima kao i tadašnjim upravnim odborima je bila dobra. Danas na sve to gledam iz drugog kuta, s obzirom da sada već u drugom mandatu obnašam dužnost predsjednice Upravnog odbora. Pri tome, ističem kako je NIU »Hrvatska riječ« sada ozbiljna ustanova s dugogodišnjim iskustvom i ustaljenim procedurama u radu, što nam svakako služi za dobrobit, dakako i za pokušaj smanjivanja antagonizma

POTOMCI OBITELJI TUMBAS OBNOVITELJI KRIŽA NA MAKOVOJ SEDMICI

Sačuvana povijest i tradicija Čobanske

Oštećen vremenom i dugim trajanjem, stari Čobanski križ na Makovoj sedmici potpuno je obnovljen 2004. godine na inicijativu i angažiranjem potomaka Paje Tumbasa, koji je 1933. bio među čobanima, tadašnjim obnoviteljima ovog svetog znamenja * Kakvim je uspomenama obitelj i danas vezana za križ oko kojeg su se u davna vremena okupljali njihovi preci

Nadomak granice s Mađarskom, na Makovoj sedmici, daleko od gradske vreve, u predjelu kojim caruje tišina i mir, na humci se uzdiže obnovljeni Čobanski križ s pločom na kojoj je ispisa- na zanimljiva povijest ove znamenitosti. Iako daleko od kuća i ulica, ovo mjesto i križ

i okruženje i postavljena ploča s podacima pohranjenim iz prošlosti i podacima o najnovijoj obnovi«, kaže Vita Kopunović, rođena Tumbas, koja je sa svojim mužem Antunom tada bila nositeljica posla oko obnove Čobanskog križa. Novac za restauraciju je prikupljen priložima i ostalih iz obitelji Tumbas, tj. pot-

Čobanski križ 1933. čobani Tumbas Ivan, Tumbas Pajo, Kovač, Ivanković Franjo, Francisković Vince, Aradski Đura, Sudarević Vince.«

Detalje spremljene obiteljskim predanjem kazuju sestre Vita Kopunović i dr. Kata Dulić iz višečlane obitelji Tumbas, kojoj pripadaju i sestre Julija Mijatović i Mara Tumbas, i brat Josip Tumbas.

»Naš djed je Pajo Tumbas i on je bio među čobanima koji su 1933. premjestili i obnovili križ. Kako su nam naši pričali, nekadašnji križ je bio stotinjak metara dalje na samoj obali rječice Kireš pa ga je voda poplavila. Čobani su ga premjestili malo dalje i to su obilježili na križu. Posveta križa je bila sredinom ili krajem kolovoza 1933. i pričalo se da je to bila velika svečanost kojoj je prisustvovalo mnogo ljudi«, kaže dr. Kata Dulić o značaju ovog mjesta za obitelj, o kome je otac Matija često pričao, jer je i on boravio na spomenutom prostoru napasajući stada ovaca mjesecima odvojen od kuće, moleći se ispred Čobanskog križa.

Prošlošću velikih pašnjaka, prostorom podijeljenim državnim granicom nakon Prvog svjetskog rata, i križom podignutim ovdje za molitve i ispovijedanje vjere čobana koji su mjesecima ostajali na pašnjacima uz stada, bavio se i Alojzije Stantić (»Zvonik«, 4/2003), gdje navodi da su nekada »na glasu« bili šan-

dorski čobani koji su čobanili s velikim čoporima, neki i s tisuću ovaca ili i više. »Jedan od nji na velikom glasu je bio Pajo Tumbas, na prikritnici XIX u XX vik, koji je čobanio s oko 1000 ovaca, niki put i s većim čoporom«, zabilježio je Stantić.

»Rano u proljeće su tjerali ovce na pašnjake, pravili su sebi drvene kolibe i ostajali tamo do snijega. Pred križom su se molili«, kaže dr. Kata Dulić. »Kada odemo do križa vidimo da i drugi ljudi i danas dolaze pred ovaj križ.«

ČUVARI USPOMENA

Na isto mjesto, do križa, kao što su to činili Pajo Tumbas i njegov sin Matija, nastavile su vremenom izlaziti i sljedeće generacije, Matijine kćeri i sin s obiteljima. Nekoliko generacija Tumbasovih je još od davnih vremena vezano za Čobanski križ, predanjem, vjerom, uspomenama i tako je zahvaljujući inicijativi i angažiranosti potomaka nekadašnjih čobana ovo vjersko obilježje obnovljeno i sačuvano.

»Pod Čobanski križom je naš otac nekada puno molio, još od svojih 15-16 godina. To je mjesto uspomena i vjere naših predaka i mjesto gdje i mi odlazimo«, kaže dr. Kata Dulić.

Nakon obnove 2004. Čobanski križ je posvećen a svečanosti su prisustvovali brojni članovi obitelji i gosti.

Katarina Korponaić

Unuci Paje Tumbasa na obiteljskom salašu

iz prošlosti vremenom nisu zaboravljeni, već mu i dalje dolaze i uređuju ga potomci onih koji su se oko križa okupljali i u davna vremena. U obitelji Tumbas sačuvano je predanje o događanjima u prošlosti vezanim za Čobanski križ, tu je obiteljska tradicija i uspomena, te su ga 2004. i obnovili. Često mu dolaze, a povremeno je ovo mjesto do kojeg se izlazi i u većim obiteljskim okupljanjima.

»Stari kameni križ je očišćen i popravljen, postavljen je nov korpus, uređena humka

maka Paje Tumbasa, kao i unuka Ivana Tumbasa i Đure Aradskog.

KAKO JE NASTALO IME

Upravo ta ploča postavljena na obnovljeni Čobanski križ »priča« o njegovoj povijesti. Naime, na ploču su upisani podaci koji su još mogli biti pročitani na vremenom znatno oštećenoj površini starog kamenog križa, te i godina nastanka – 1896. Sačuvan je i prenijet i sljedeći tekst: »Križ premjestili iz vode, obnovili i nazvali ga

Kog križa

Križ prije obnove

Obnovljeni Čobanski križ

PERIOD »PRAZNE STOLICE«

Čekajući novog papu

**Veliko zanimanje za izbor novog Petrova
nasljednika ne jenjava**

Odluka svetog oca *Benedikta XVI.* da odstupi s položaja poglavara Rimokatoličke crkve 11. veljače bila je veliko svjetsko iznenađenje. Njegova odluka stupila je snagu prošlog četvrtka u 20 sati, a zanimanje javnosti se ne stišava. Počelo je razdoblje »prazne stolice«, te najava konklave, odabira novog pape. Obveza je kardinala da sudjeluju u tom procesu, izjavio je glasnogovornik Svete stolice otac *Federico Lombardi*. Papina želja je bila da nasljednika dobije do Uskrsa, te su promijenjene i neke odredbe o izboru Svetog Oca, tj. skraćeno je vrijeme čekanja koje je iznosilo 15 dana.

Kardinala trenutačno ima 209, ali s obzirom na pravila izbora iz 1996. godine, kada je to pravo oduzeto kardinalima starijima od 80 godina, očekuje se da će izborno tijelo činiti njih 115, no pojedinci radi zdravstvenog stanja možda neće moći nazočiti.

Što se Hrvata tiče, očekuje se kako će na konklavi sudjelovati zagrebački nadbiskup *Josip Bozanić* i vrhbosanski nadbiskup *Vinko Puljić*, dok *Estanislao Esteban Karlič*, paranski nadbiskup u miru iz Argentine, zbog dobi od 87 godina neće sudjelovati u radu konklave. Među nama poznatima će pak sudjelovati primjerice prefekt kongregacije za katoličku naobrazbu *Zenon Grocholewski* koji je nedavno posjetio Suboticu, nadbiskup *Angelo Amato* koji je član Međunarodne komisije za istraživanje fenomena Međugorja, zatim ostrogonsko-budimpeštanski nadbiskup *Péter Erdő* koji je predsjednik Vijeća europskih biskupskih konferencija, kao i milanski nadbiskup *Angelo Scola* za kojeg se očekuje da služi veliku misu u Nišu tijekom obilježavanja Milanskog edikta.

Kada bi se desio ulazak u konklave oko nedjelje 10. ožujka, to bi omogućilo u slučaju da izbor traje od tri do četiri dana, da novi papa preuzme službu na jedini blagdan u korizmima, 19. ožujka, a to je blagdan Svetoga Josipa, zaštitnika sveopće Crkve. U tom slučaju bi novom papi bilo omogućeno da se pripremi za obrede Velikoga tjedna, a kardinalima iz cijeloga svijeta da se vrate u svoje biskupije za tu prigodu.

Nikola Perušić

Republika Srbija – Autonomna Pokrajina Vojvodina
POKRAJINSKO TAJNIŠTVO ZA OBRAZOVANJE, UPRAVU I NACIONALNE ZAJEDNICE

21000 NOVI SAD
Bulevar Mihajla Pupina 16
Tel.: +381 21 487 4213, 421 444
Faks: +381 21 557 074

Temeljem članka 3. *Odluke o dodjeli proračunskih sredstava Pokrajinskog tajništva za propise, upravu i nacionalne manjine za dotacije organizacijama etničkih zajednica* (»Službeni list APV« broj: 5/2006), Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice raspisuje

NATJEČAJ

za dotacije organizacijama etničkih zajednica u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini

Natječaj se raspisuje za sufinanciranje redovite djelatnosti, projekata i organiziranje manifestacija, kao i nabave opreme i investicijska ulaganja organizacija etničkih zajednica s teritorija Autonomne Pokrajine Vojvodine **u 2013. godini.**

I. RASPODJELA SREDSTAVA

Natječaj se raspisuje na ukupan iznos od 31.500.000,00 **dinara.**

II. UVJETI NATJEČAJA

Rok za podnošenje prijava je 22. ožujka 2013. godine.

Nacionalna zajednica	Ukupna suma sredstava za organizacije etničkih zajednica
Mađari	15.120.000,00
Hrvati	3.130.000,00
Slovaci	3.130.000,00
Rumunji	2.330.000,00
Romi	1.860.000,00
Rusini	1.200.000,00
Bunjevci	1.100.000,00
Makedonci	680.000,00
Ukrajinci	424.000,00
Nijemci	296.000,00
Česi	130.000,00
Aškalije	100.000,00
Egipćani	100.000,00
Grci	100.000,00
Ostali	1.800.000,00
Ukupno	31.500.000,00

Na natječaj se mogu prijaviti isključivo registrirane pravne osobe – organizacije i udruge pripadnika etničkih zajednica sa sjedištem na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine, čija se djelatnost zasniva na očuvanju i njegovanju nacionalnog i kulturnog identiteta ili čija se djelatnost zasniva na očuvanju i unapređenju međunacionalne tolerancije.

Na Natječaj se ne mogu prijavljivati izravni i neizravni proračunski korisnici.

Neće se uzimati u razmatranje nepravodobne i nepotpune ili nepravilno popunjene prijave, prijave koje nisu podnesene od strane ovlaštenih osoba, kao ni prijave koje nisu predmet Natječaja.

Neće se uzimati u razmatranje prijave od strane aplikanta kojima su dodijeljena sredstva temeljem prethodnih natječaja Tajništva, a nisu izmirili preuzete obveze po tim natječajima ili nisu pravodobno, do isteka roka za prijavu po ovom natječaju, zatražili od Tajništva produljenje roka za realiziranje sredstava dobivenih temeljem ranijih natječaja Tajništva.

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice zadržava pravo zatražiti od podnositelja prijave po potrebi dodatnu dokumentaciju i informacije ili izaći na lice mjesta, odnosno da za dodjelu sredstava odredi ispunjenje dodatnih uvjeta; Tajništvo nije obvezno obrazložiti svoje odluke; Protiv ovih odluka Tajništva ne može se uložiti pravni lijek; Prijave i priložena dokumentacija se podnositeljima ne vraćaju.

III. NAČIN APLICIRANJA

Prijave se podnose **u dva primjerka, s dvije izjave ovjerene i potpisane od strane ovlaštene osobe podnositelja prijave**, isključivo na natječajnim obrascima Tajništva. Kompletan natječajna dokumentacija s uputama i pravilima može se preuzeti od 27. veljače 2013. godine u prostorijama Tajništva ili na web adresi www.ounz.vojvodina.gov.rs

Uz prijavu se obvezno podnosi :
Službeni dokaz o registraciji organizacije;
Potvrda o poreznom identifikacijskom broju;
Službeni dokaz o otvorenom računu u banci.

Prijave na natječaj se podnose na srpskom jeziku ili na jeziku nacionalne manjine koji je u službenoj uporabi u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini;

Prijave se podnose osobno, predajom pisarnici pokrajinskih tijela uprave u Novom Sadu (zgrada Vlade APV) ili se upućuju poštom na adresu:

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje,
upravu i nacionalne zajednice
21000 Novi Sad
Bulevar Mihaila Pupina 16.
ZA NATJEČAJ

Rezultati natječaja se objavljuju na službenoj web adresi Tajništva.

Pokrajinski tajnik, mr Andor Deli

Temeljem članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« br 135/04, 36/09), Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev za davanje suglasnosti na Studiju o procjeni utjecala na životni okoliš projekta: IZGRADNJA SAČMARE I FARBARE u kompleksu tvornice Tatravagonka Bratstvo DOO u Subotici na katastarskoj čestici 37030 ko Donji grad.

Javni uvid po podnesenom zahtjevu osiguran je od 8.3.2013 do 28.3.2013. godine u prostorijama Gradske uprave, Gradska kuća, II. kat, soba 226, svakog radnog dana u trajanju javnog uvida od 10-1. sati.

Javna prezentacija i rasprava po podnesenom zahtjevu nositelja projekta »TATRAVAGONKA BRATSTVO« DOO, Bikovački put br. 2 održat će se 29. ožujka 2013. godine u prostorijama Gradske kuće, soba 226, II. kat, s početkom u 12 sati.

Studija se može vidjeti na adresi: <http://www.subotica.rs/sr/4253/oglasavanje>

DRUŠTVO ZA POMOĆ UČENICIMA »BELA GABRIĆ«

Dodijeljene stipendije

Nakon isteka roka natječaja za dodjelu jednokratne stipendije za talente, Upravni odbor Hrvatskog društva za pomoć učenicima »Bela Gabrić« donio je odluku o stipendiranju 4 kandidata koji su ispunili sve uvjete za dobivanje iste. Stipendija je dodijeljena u prostorijama Društva u utorak 26. veljače 2013.

Stipendiju za talente u iznosu od 12.500,00 dinara dobile su:

1. *Katarina Vuković* (prirodne znanosti i strani jezik),
2. *Katarina Evetović* (glazba),
3. *Nevena Mlinko* (književnost i amatersko režiranje melodrama),
4. *Martina Ivković* (strani jezici)

Kroz ovakve i slične financijske potpore HDPU »Bela Gabrić« želi potaknuti mlade osobe da svoje talente razvijaju i usavršavaju kako bi ih mogli upotrijebiti za osobnu i društvenu dobit.

OTVORENI BANKOVNI RAČUNI INICIJATIVE ZA SPAS HKC-A »BUNJEVAČKO KOLO«

Osniva se konzorcij

Za spas »Bunjevačkog kola« otvoreni su namjenski dinarski i devizni računi u Vojvođanskoj banci, a Inicijativna skupina najavila je i osnivanje neformalne grupe građana

Inicijativna skupina »Za spas HKC-a 'Bunjevačko kolo'« otvaranjem namjenskih računa započela je prikupljanje novca koji će biti upotrebljen za otkup ove institucije na dražbi, a prvi su svoje donacije uplatili *Mirko Čipak* iz Starog Žednika i *Ivan Dulić* iz Đurđina.

Podsjetimo, u Hrvatskom kulturnom centru »Bunjevačko kolo« zbog nagomilanih dugovanja 15. studenog 2012. otvoren je stečajni postupak, te po zakonu do 15. ožujka, odnosno u roku od 120 dana od otvaranja stečaja, vjerovnici imaju pravo prijaviti svoja potraživanja, poslije čega slijedi proglašenje bankrota i prodaja iz stečaja. Bivši i sadašnji članovi HKC-a, prijatelji i simpatizeri, te članovi raznih hrvatskih udruga osnovali su skupinu »Za spas HKC-a 'Bunjevačko kolo'« s namjerom pokretanja akcije prikupljanja novca i otkupa Centra na dražbi, kako bi na taj način sačuvali izvorni naziv ove najstarije hrvatske institucije osnovane 1970. godine.

CRTA SE PODVLAČI 15. OŽUJKA

Za spas »Bunjevačkog kola« otvoreni su namjenski dinarski i devizni računi u Vojvođanskoj banci, a

Inicijativna skupina najavila je i osnivanje neformalne grupe građana, odnosno, zaključnje ugovora o konzorciju koji će potpisati njeni predstavnici kako bi imali pravo sudjelovati u stečaju. »Moramo osnovati neformalnu grupu građana, koja će se također zvati 'Inicijativa za spas HKC-a Bunjevačko kolo', i u koju ćemo imenovati našeg predstavnika koji će imati pravo potpisati eventualni zakup, kupovinu ili otkup potraživanja. U ugovoru o osnivanju konzorcija bit će navedni bankovni računi, imena ovlaštenih, kao i izjava da će, ukoliko se ne uspije u kupovini, prikupljeni novac svakome biti vraćen«, rekao je odvjetnik *Marin Vilov*.

Na sastanku prošle srijede, kojemu je prisustvovalo četrdesetak bivših i sadašnjih članova te prijatelja Kola, koordinator inicijativne skupine *Marinko Prčić* istaknuo je da je, nakon nekoliko susreta i razgovora, cijela akcija pokrenuta u dobrom pravcu i dobila potporu hrvatskog konzulata i gradonačelnika *Dulića*, te izrazio očekivanje da su i vjerovnici uvjereni u ozbiljnost prvih koraka i voljni i ubuduće surađivati s Centrom. Budući da do polovice ožujka vjerovnici imaju pravo prijaviti svoja potraživanja, to je i rok

kada stečajni upravitelj mora »podvući crtu« i tada će slika o financijskom stanju u Centru biti jasnija. Stoga je *Marinko Piuković* pozvao prisutne da što prije animiraju ljude dobre volje i simpatizere i budu što ažurniji sa svojim donacijama, kako bi tog roka i Inicijativna skupina imala jasnu sliku s koliko novca raspolaže i što zapravo s njim može konkretno učiniti.

Prisutne je, međutim, zanimalo i kako će HKC funkcionirati u budućnosti, bude li inicijativa uspješno provedena, te kako će nova uprava opravdati povjerenje i osigurati da se neće ponoviti ista situacija u Bunjevačkom kolu? Član Inicijativne skupine *Andrija Bašić* objasnio je da funkcioniranje Centra nije upitno budući da je i do sada Gradska uprava dotirala redoviti rad u iznosu od oko milijun dinara, a u financiranju je sudjelovala i pokrajinska uprava. On je najavio izmjene Statuta i poslovnika o radu, te drugačije kriterije i uvjete za članstvo u novoj Skupštini Bunjevačkog kola. »Jedan od prijedloga je i da se nova uprava, kao i članovi upravnog odbora, pod kazneno-materijalnom odgovornošću obvežu i da, ukoliko nastanu dugovanja tijekom njihovog rada, odgovaraju svojom imovinom«, kazao je *Andrija Bašić*.

HKC NIJE REGIRAO PO TUŽBI

Diskusija se i ovoga puta dobrim dijelom doticala problema koji su doveli Centar u stečaj i odgovornosti onih koji su njime upravljali, te je

predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskoj nacionalnog vijeća *Darko Sarić Lukendić* ukazao da dugovi HKC-a višestruko prevazilaze zatečenu imovinu i da bi stoga, bez proglašenja stečaja, trebalo prikupiti sredstva u visini dugova. On je također iznio da je račun HKC-a zapravo bio blokiran od strane Dinovizije, jer je još prije godinu dana donijeta izvršna sudska presuda o naplati tih potraživanja u iznosu od oko 750 tisuća dinara. Rekavši da je to u velikoj mjeri vezalo ruke onima koji su pokušavali iznaći rješenja, *Sarić Lukendić* je ipak dodao da ne želi ulaziti u to jesu li ti pokušaji bili dovoljni, ili ne. »Ozbiljan i veliki problem je što se tijekom tog postupka utuživanja od strane Dinovizije nije reagiralo po toj sudskoj tužbi, odnosno nije bilo žalbi HKC'a na potraživanje. Ono bi se inače osporilo, jer koliko sam čuo, ne postoje snimke za koje je ispostavljena faktura, ne postoji ugovor koji regulira međusobna prava i obveze, itd. Nakon *Davorovog (Dulić)* odlaska počele su stizati nekačke fakture koje su dodatno ukopale postojeću situaciju«, iznio je *Darko Sarić Lukendić*.

Kraća polemika se povela povodom izjave *Marinka Prčića* da je na tužbu Dinovizije trebao reagirati Upravni odbor koji je umjesto toga pustio HKC niz vodu, na što je reagirala vijećnica HNV-a *Josipa Ivanković* podsjećajući da je upravo *Prčić* bio član UO kada je donijeta izvršna presuda po tužbi Dinovizije. Ona je podsjetila i da unatoč zahtjevima prošle

ODRŽANA SJEDNICA SKUPŠTINE GRADA

Napredak u ostvarivanju kulturne autonomije

»U skladivanju osnivačkih akata ustanova kulture koje su nacionalne zajednice proglasile ustanovama od javnog značaja predstavlja primjetni napredak u ostvarivanju Ustavom i zakonima zajemčenih prava nacionalnih zajednica na kulturnu autonomiju«, rekla je *Andela Horvat*, vijećnica Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini u gradskoj Skupštini. Ona je u skupštinskoj raspravi povodom donošenja rješenja o davanju suglasnosti na statut Dječjeg kazališta podsjetila kako je Hrvatsko nacionalno vijeće 8. listopada 2010. ovu ustanovu proglasilo ustanovom od osobitog značaja, te istaknula da »u tom smislu vršenje upravljačkih prava u ustanovama kulture od značaja za hrvatsku zajednicu predstavlja nužni preduvjet za izjednačavanje prava Hrvata s pravima drugih nacionalnih zajednica koje žive na teritoriju Grada Subotice«.

Na sjednici gradske Skupštine održanoj 28. veljače, vijećnici su usvojili izmjenne statuta u sedam ustanova kulture među kojima su od značaja za hrvatsku zajedni-

cu, osim Dječjeg kazališta, i Gradski muzej, Povijesni arhiv, Moderna galerija »Likovni susret«, Zavičajna galerija »Dr. Vinko Perčić«. Usvojeni su statuti i Art kina »Aleksandar Lifka«, te Kazališta »Dezso Kosztolányi«.

Predsjednik vijećničke skupine DSHV-a *Ivan Ušumović* je, izražavajući zadovoljstvo što se konačno upravljanje u gradskim ustanovama kulture usklađuje sa Zakonom o nadležnostima vijeća nacionalnih manjina, rekao kako to

konkretno kod izmjena statuta Gradskog muzeja omogućuje i Hrvatima da sudjeluju u odlučivanju povodom programa rada ustanove i razvijanja sadržaja na hrvatskom jeziku. On je podsjetio i da će nacionalna vijeća također imati mogućnost davanja mišljenja o izboru ravnatelja ustanove. Kada je pak riječ o Galeriji »Dr. Vinko Perčić«, Ušumović je istaknuo kako je ova ustanova od svog posto-

janja uštedjela šest milijuna dinara proračunskog novca, jer do danas još nema uposlene kustosa, PR menadžera i dokumentarista. On je dodao kako se Galerija samofinancira u iznosu od 42 posto putem donacija i apliciranja na natječeaje, te izrazio nadu da će ovi problemi biti što prije riješeni, jer je to »u interesu građana Subotice i hrvatske nacionalne manjine, budući da Galerija organizira izložbe od izuzetnog kulturnog značaja za Suboticu«.

Vijećnička skupina DSHV-a posebno je pozdravila i donošenje odluke o izradi Plana generalne regulacije za naselje Donji Tavankut. *Andela Horvat* je posebice značajnim izdvojila što će planom biti definirane nove ulice u novotvorenim područjima stanovanja, radne zone, te izmješten cestovni pravac prema Gornjem Tavankutu. Ona je iznijela podatak kako tijekom sezone kroz središte Donjeg

Tavankuta prođe oko tisuću šlepera prema industrijskoj zoni u Gornjem Tavankutu, te je izmještanje cestovnog pravca jedan od osnovnih ciljeva za koje se vijećnici DSHV-a zalažu. Osim ovoga, Horvat je navela kako se očekuju sredstva za renoviranje Doma kulture u Tavankutu i uređivanje atarskih putova.

Na sjednici je donesena odluka o promjeni Statuta Grada Subotice koja će se odnositi na dvije promjene: usklađivanje sastava Savjeta za međunacionalne odnose s podacima popisa pučanstva Republičkog zavoda za statistiku, kao i osnivanje ustanove ili organizacije za mladež. Na temelju dopisa Agencije za borbu protiv korupcije, na sjednici Skupštine *Vesni Prčić* je, zbog vršenja više javnih dužnosti, prestala dužnost članice Gradskog izbornog povjerenstva, dok je *Petar Kuntić*, također ne temelju dopisa Agencije, sam podnio ostavku na mjesto predsjednika Nadzornog odbora Stambeno-kreditnog pronatalitnog fonda grada. Na njegovo mjesto imenovan je *Siniša Babičković*.

S. M.

godine urađena revizija poslovanja Centra nikada nije službeno dostavljena članovima HNV-a. *Darko Sarić Lukendić* je također potvrdio da HNV nije službeno dobio revizorsko izješće niti od tada aktualnog predsjednika *Josipa Stipića*, niti od UO. On je dodao i da je upravo postupak stečaja otvo-

rio izvanrednu pravnu mogućnost da stečajni upravitelj ispita osnovanost potraživanja vjerovnika. »Da toga nije bilo potraživanje Dinovizije ne bi se moglo niti osporiti niti potvrditi, nego bi se prosto plijenilo imovina preko nošnji, imovine u restoranu, i nadalje«, rekao je *Sarić Lukendić*.

Sljedeći sastanak, na kojemu će biti iznijeti podaci o potraživanjima vjerovnika, kao i iznos prikupljenih sred-

stava za otkup Bunjevačkog kola, zakazan je za 18. ožujka u 19 sati u restoranu »Dukat«.

S. Mamužić

RAČUN ZA SPAS HKC

Zainteresirani svoje donacije mogu uplatiti na račun Vojvođanske banke 355-000-320-023-500-205 s naznakom: Inicijativa za spas HKC-a Bunjevačko kolo.

Ograda oko salaša (I. dio)

OGRAĐA OD OPKOPA

***Ograda od cipalja je dugovična i svaka je obično nadživila onog ko je napravio *
Još i danas ima ograda od cipalja koje su napravili u tridesetim godinama prošlog vika***

Kad su pravljani prvi salaši poljodilci su josag odranjivali na pašnjacima u pustarama, pa je salaš bio sa zatavljenom avlijom brez ledine. Na salašu se odranjivalo toliko sitnog josaga koliko njim je tribalo za se. Krupni josag se odranjivo na paši u atovima na pustarama, a kad je zazimilo spratio se u lagunicu (ukopanu staju).

viku, kad su počeli odranjivati josag u stajama, za lakše odranjivanje napravili su guvno sa nastorom (steljom) i pićom (kabastom rānom) i ledinom. Salaši su bili bogati dračovima, a njegovo drvo se uzduž lako i najednako cipa. Kad se izvadio drač deblo bi se često oma pripilalo na oko 1,50 m. i uzduž iscipalo na ciplje (tačke). Ciplje bi

cološki (1" = 2,54 cm.) dasaka okrajke su salašari hasnirali za ogradu ledine, a od raspilani fosni (2") okrajke su hasnirali za patos čardaka ili daščare. Okrajci su većinom bili od jele i smreke, a podigdi i od lipe, a dobrim jeptiniji od redovni dasaka.

Za ogradu cološke okrajke široke dvadesetak cm su u tri reda s unutrašnje strane uzduž i s malim razmakom prikovali za dračove stupove raspoređane na svaka dva metra. Izmed stupova su nad okrajcima razvukli bodljiv drot u jedan ili dva reda. Falinga ovaki ograda je da su klinici, s kojima su daske prikovane za stup, vrmenom zarđali, popuštali pa i ispadali. Zato se ograda svakog prolića do Đurđeva prigledala i di je tribalo opravila. U ogradi izmed dva salaša di su okrajci na kraju blago suženi, kroz otvore su mladi i nakostrišeni neristovi nasrtali i odmiravali snagu, a i pilež se provlačio i mišo s komšinskim. Ovake ograde pravile su se većinom do I. svickog rata.

Na velikim gazdalucima od nekoliko stotina lanaca zemlje di se gazdovalo iz jednog salaša sa čak do deset lanaca (1 l = 7200²). Na priliku *Skenderović - Lešini* na Vanteleku u gazdaluku od blizu 300 lanaca, imali su salaš, ledinu sa tvrđinom i mlakom nuz rit na oko deset lanaca (oko 72000 m²). Dio tvrđine su ogradili jendekom, meter sa meter, a iskopana zemlja izbačena je na spoljašnju stranu. U iskopinu su odozgor na svaka četiri metra ukopani dračovi stupovi, a med njima je u dva reda razvučen bodljiv drot. Marva je pasila do jendeka, a zbog bodljivog drota ovaku ogradu nisu probali priskakat ni telad ni junad. Marva mož poskakivat, al samo na ravnom i udalj, al nikako i uvis. Zato je mirno pasila oko jendeka, pa se nije morala čuvat. Za par godina zemlja oko opkopa je zatavnila, pa kiša nije spirala zemlju u jendek.

Od kasne jeseni do prolića vitar je u opkop nano kojekakog trunja, kiša s vitrom je sprala i dosta zemlje, nataložila jendek. S prolića, kad je zemlja promanila, lopatama i ašovima su izravnali jendek pa je on uvijek bio jednako širok i dubok.

Ciplje u ogradi

Onda još nije bilo peca, pa ga nisu imali kome prodavat. I za malo puštanog josaga da se drži prid očima pomaže ograda, a nju su najprija napravili od vrbnog opleta. Ravan je bila okićena dolovima i vrbama u njima, od koji su košarari (pletači) pleli oplete. O ogradi od opleta znamo od pridaka, a kako je izgledala, mož nagađat po opletu na ambarima. Taka ograda je bila visoka oko metra (100 cm), dosta da pod nadzorom mož držati sitni josag. Vrbav pletar nezakriljen od kiše i sunca kratkog je vika, u tom mu pomaže i navaćeno trunje na prutove.

OGRAĐA OD CIPALJA

Velika promina u životu salašara počela je u XIX.

se ukopavale duboko barem 30 cm i nagusto, jedna do druge med ukopanim stupovima nad zemljom visokim oko 150 cm, na svaki dva metra. Ciplje bi se pri vrvu uplele izmed dva deblja drota. Po vrvu ograde se razvuko bodljiv drot koji je pričio marvi da priko ograde pase lišće voćaka.

Ograda od cipalja je dugovična i svaka je obično nadživila onog ko je napravio. Još i danas ima ograda od cipalja koje su napravili u tridesetim godinama prošlog vika.

OGRAĐA OD OKRAJAKA

Onda su erdeljske balvane u pilanama raspilavali na daske ili grede, a kao otpad dobili okrajke, koji nisu jednako debeli i široki. Od raspilani

SA ROGLJA

Pića na ledini

Kad se na ledini u kanikuli trava polagano sušila josagu su manjak friške rāne nadomistili tako što su svinje i guske dvared na dan istirali na strniku žitarica di su kupili zrna žita rasuta u risu (ručna žetva), marvu su dilomice naranili pašom na ledini i zelenom pićom: mišlingerom, ditelnom, zapercima kuruza. Gazde koje su imale do deset komada marve, napasivali su je u jendecima nuz litnji put ili drum, a podiko je po dvi uporužene krave vodio po ortačkom putu na travu po oputini.

POČINJE REALIZACIJA NOVOG MEĐUOPĆINSKOG PROJEKTA

Reportaža s budućeg deponija

Susjedi budućeg deponija s nelagodom čekaju početak radova

Proteklog je tjedna odjeknula vijest kako Suboticu čeka početak nove investicije, jer će Europska Unija sa 17 miliona eura financirati izgradnju regionalnog deponija. Otpad iz nekoliko općina bit će odlagan na ranije izabranu lokaciju gdje će za tri do četiri godine postojati regionalni sustav upravljanja otpadom, izjavila je direktorica poduzeća »Regionalni deponij« doo Subotica *Andrea Kikić* i dodala kako je od 21 milijuna eura vrijednosti, 17 osigurano iz IPA fonda EU, te da je preostala četiri milijuna osigurala Vlada Srbije, namjesto ukinutog Fonda za zaštitu životnog okoliša. Ona dodaje kako će izaslanstvo Europske komisije u Srbiji raspisati potrebne tendere tijekom ove godine, a izbor izvođača radova i potpisivanja ugovora trebalo bi završiti do konca 2014. godine. Tek nakon sljedeće tri godine gradio bi se cjeloviti regionalni sustav za upravljanje otpadom. Mada je prvo Tanjug naveo lokaciju Verušića kao mjesto deponija, to se pokazalo pogrešnom informacijom, jer je svojedobno odlučeno da lokacija ipak bude između Gabrića i Oroma.

CESTA JE PROBLEM

To je bio odličan povod za odlazak do predviđene loka-

cije. Put vodi iz Aleksandrova pokraj Fidelinke, Mlekare, Bratstva-Tatravagonke prema presijecanju Y kraka. Zatim se ide iznad autoceste do Bikova. Tu počinju problemi. Kolovoz je uzak, ne mogu se normalno mimoći ni dva osobna vozila, a da barem jedno od njih ne sije desnim gumama s asfalta. Možemo samo zamisliti na što će to sličiti kada veliki kamioni budu svakodnevno nosili tone smeća ovom cestom. Nažalost, nema ni pješačke staze, biciklisti i pješaci, djeca iz škole, svi se kreću kolovozom i vjerojatno će »put smeća« puniti rubrike crne kronike ako čelnici grada ne nađu odgovornost da prije puštanja u rad deponija osiguraju prometnu sigurnost žitelja.

Na 3,8 kilometara od bikovačke crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije nalazi se parcela na kojoj će niknuti deponij. To je 2,7 kilometara iza Bikova i otprilike isto toliko od Gabrića. Na potezu od Gabrića cesta je već proširena i primjerena transportu. Parcelu trokutastog oblika s dviju strana već okviruje vjetrozaštitni pojas. Prvi susjed deponija je pčelar koji povremeno navraća, a drugi će biti *Simo Desnica* koji je rođen i odrastao na okolnom salašu:

»Kažu kako nam deponij ništa neće smetati, ali ja u to ne vjerujem. Nalazim se na

300 metara od vjetrozaštitnog pojasa. Ovo je sve luda kuća, prave ovdje deponij umjesto na trokutu neplodne zemlje između Velebita, Zimonića, Malih Pijaca i Trešnjevca, gdje nema ni salaša, ničega. Možda ću morati bježati odavde.«

SUSJEDI KONSTERNIRANI

Njegove riječi potvrđuje i susjed *Branko Čalić* rekavši kako njih kao prve susjede nitko nije posebno informirao, dodavši kako se ionako očito ne pitaju. *Ivan Crnjaković*, bivši vijećnik Skupštine općine Subotica u tri mandata, inače prvi susjed deponija prema Bikovu, smatra kako će deponij imati loš utjecaj:

»To je gotova stvar, bit će 3-4 čovjeka uposlena, ovuda će ići kamioni. Vrijednost parcela će se sigurno smanjiti, doći će do iseljavanja. Ovo što se radi nije doprinos razvitku, već uništavanju sela. Mogu misliti i što će biti s

podzemnim vodama te kanalom za navodnjavanje«, ukazuje konsternirani mještatin.

S druge strane ceste, pred samom pločom početka teritorija općine Kanjiža stanuje *Ottó Nagy* koji očekuje da će ovdje, na 500 metara od njegova doma nići suvremeni pogon:

»Ne očekujem probleme, ali je šteta za tako plodnu oranicu. Stoga se ne radujem, ali kao što vidite, nema nas puno u okolini.«

OPROŠTAJ

Žito je izniklo, vjerojatno zadnji put na toj parceli. Vraćajući se u grad uočava se križ na samoj međi. Podigla ga je udovica *Benjamina Poljakovića*, *Juliana Hege* 5. prosinca 1882. godine u slavu 2 tisućljeća kršćanstva. Križ je zarastao i vrijeme je ostavilo traga na njemu, a nakon 130 godina, ako ga slučajno ne sruše, pod njime će niknuti deponij.

Nikola Perušić

SESTRA I DVA BRATA PIUKOVIĆ GODINAMA ZAJEDNO NA SCENI

Glazba je od djetinjstva u središtu života

Antonija, Marinko i Ivan Piuković zajedno su rasli, pohađali istu školu, ista ih je učiteljica usmjerila prema tamburaškoj sekciji, a danas su vrlo često zajedno na sceni

Njihovo životno, pa i profesionalno opredjeljenje kao da je određeno onoga trena kada ih je učiteljica još malene uputila prema tamburaškoj sekciji: sestra i dva brata, *Antonija, Marinko i Ivan Piuković*, tradicionalnom instrumentu i glazbi ovih krajeva posvećeni su i danas. Zajedno su rasli, pohađali istu osnovnu školu, stjecali prva znanja o tamburaškoj glazbi po usmjerenju iste učiteljice, i – ostali u glazbi. Godinama već vrlo često nastupaju zajedno.

Antonija Piuković je po profesiji ekonomistica, ali i dugogodišnja članica Subotičkog tamburaškog orkestra u kojem je prvih godina svirala, vremenom se posvećujući i

Marinko Piuković (Antonijin brat) svira bas, Ivan Piuković (bratić po stricu) kontru, i po profesiji su glazbenici. Među osnivačima su poznatog Ansambla »Hajo«, koji će ove godine obilježiti 25 godina postojanja. Da će im se glazba uplesti u sve pore života i odrediti životne staze nikako nisu mogli predvidjeti onih osamdesetih godina kada su kao djeca u društvu vršnjaka prvi put uzeli tambure u ruke. Probudena ljubav prema ovom instrumentu povela ih je zatim sve troje u glazbeno obrazovanje.

U TAMBURAŠKOJ SEKCIJI

»Ivan i ja smo ista generacija i pohađali smo isti razred

Branko Kutuzov, Ivan Piuković, Dejan Bažant, Antonija Piuković, Tomislav Vukov, Davor Ševčić i Marinko Piuković

ca *Jelisaveta Liza Mačković* povela na tamburašku sekciju u 'Bunjevačko kolo', koju je vodio *Lazar Malagurski*. Skoro cijeli razred se upisao u sekciju. Nakon završetka nižih razreda, kada smo bili u petom, pošto je cijeli razred bio aktivan, školski tamburaški orkestar je vodio profesor glazbe *Mihajlo Bačlija* i s ovim orkestrom smo nastupali do kraja osnovne škole», kaže Marinko Piuković o prvim godinama učenja o tamburi. »Mi smo bili treća generacija učiteljice Lize koju je ona odvela na sekciju, a Antonija četiri godine kasnije njena posljednja generacija.«

Ovu Antonijinu generaciju učiteljica je na učenje tambure povela kod *Stipana Jaramazovića* u Subotički tamburaški orkestar. Kasnije su se ovom orkestru pridružili i Marinko i Ivan, i može se reći da su zajedničke probe i nastupi sestre i dva brata postali uobičajeni još od tih školskih i mladalačkih dana. U glazbi su mnogo godina.

No, još u to školsko doba, Marinko i Ivan odlučili su svoje glazbeno obrazovanje utvrditi i u Muzičkoj školi.

»Uporedo sa školskom sekcijom upisali smo nižu muzičku školu, a potom se sa završetkom osnovne škole odlučili za srednju muzičku«, kaže Ivan Piuković.

A o opredjeljenjima iz djetinjstva Marinko Piuković kaže: »Drugi su se odlučivali za sport, upisivali u izviđače i mnoge druge sekcije, a mi smo se opredijelili za tamburašku sekciju, to nas je okupiralo i ostalo i danas. U našoj obitelji se puno drži do tradicije, tambura je tradicionalni instrument, i imali smo podršku. Kao djeca, u vrijeme tog prvog zanimanja za sviranje, nismo ni slutili da će nam glazba postati i profesionalno opredjeljenje.«

OSNIVANJE ORKESTRA

Ideja o osnivanju glazbene skupine (orkestra) za rođendanske i druge zabave dru-

Antonija s orkestrom »Hajo«

pjevanju. Poznata je vokalna solistica, njen glas dobro je znan ljubiteljima glazbe.

u Osnovnoj školi 'Matko Vuković'. Bili smo u trećem razredu kada nas je učiteljica

gara, pa i obiteljske proslave, u Marinka i Ivana Piuković stvorila se već u srednjoj školi. Ove godine će Ansambl »Hajo«, među čijim su osnivačima, 10. srpnja obilježiti 25-godišnjicu postojanja. U vrijeme osnivanja Marinko i Ivan su još bili srednjoškolci.

»Iako je ansambl već postojao, ime 'Hajo' odabrali smo kasnije kada smo sa solisticom *Marijanom Ivković* snimili izvorne bunjevačke pjesme i kola. Opredijelili smo se da za ime ansambla uzmemo nadimak čuvenog subotičkog tamburaša *Pere Tumbas Haje*. Za snimanje kasete sviralo nas je tada sedam tamburaša, od kojih je ostalo pet aktivnih. Sada nas u orkestru ima šestero«, iznosi Marinko.

Ansambl »Hajo« je tijekom 16 godina svoga postojanja svakodnevno svirao u restoranu »Majur«. Uz profesionalni angažman, smatraju, nisu stizali da se dovoljno posvete i autorskom stvaralaštvu orkestra i promociji pjesama koje su nastale u okrilju ovog glazbenog sastava. Nešto više su

Na Velikom prelu 2010.

na tome poradili ovih godina, što je naišlo na odjeke i kroz priznanja.

»Tamburaški orkestar 'Hajo' iz Subotice najbolja je banda na jubilarom, petom po redu svjetskom tamburaškom festivalu 'Tamburica fest 2012', koji je uz sudjelovanje 28 orkestara raznih glazbenih profila iz 14 zemalja održan od 15. do 17. lipnja na

Petrovaradinskoj tvrđavi«, oglasili su prošle godine organizatori o vrijednom priznanju koje stiglo u Suboticu. Za najboljeg solista na basprimu proglašen je *Branko Kutuzov*. Autorskim pjesmama nagrade su osvajali i na »Festivalu bunjevački pisama«, njihov tvorac je *Tomislav Vukov*, prvi vokal u orkestru koji svira na harmonici. Prva nagrada

na ovom festivalu 2011. je osvojena pjesmom »Evo opet šorom vraci jure«. Ansambl »Hajo« za jesen, za proslavu 25-godišnjice postojanja, priprema CD s pet autorskih pjesama (tekst i glazba *Tomislav Vukov*) i šest pjesama čiji su autori teksta i glazbe *Hrvoje Bogutovac* i *Krešimir Stipa Bogutovac* iz Županje.

Katarina Korponaić

Za tamburu od mladosti vezani:
Marinko i Ivan

JP SUBOTICA-TRANS

TELEFON: +381 24/555-466, FAX 556-548,
ta.sutrans@gmail.com www.sutrans.rs

Prvosvibanjski program 27. 4.-2. 5. 2013.

Aranžman obuhvaća:

- Prijevoz turističkim autobusom na danoj relaciji
- Smještaj u hotelu u Münchenu na bazi 2x ND
- Smještaj u hotelu u Garmisch-Partenkirchenu na bazi 1x ND
- Pratitelj grupe - vodič
- Lokalni vodič za Salzburg, München
- Međunarodno zdravstveno osiguranje DDOR
- Dodatno osiguranje prtljaga DDOR
- Troškove organizacije

Cijena aranžmana: 235 eura

Nema koristi od međunarodne rijeka

Prva postaja na ulasku Dunava u Srbiju je Bezdán. Međutim, iako iz Mađarske godišnje Dunavom uđe oko 600 turističkih brodova s oko 60.000 putnika, ti brodovi samo prođu, a putnici se iskrcajavu i novac troše na nekim drugim mjestima. Nije ništa bolje niti s gospodarskom iskorišćenošću ovoga dijela Dunava, jer kod Bezdána nema luke, pa čak ni pretovarnog mjesta. Sve ovo čulo se na javnom forumu o Dunavu kojeg je organizirala somborska nevladina organizacija »SO open«. Ukratko rečeno, Bezdán i Sombor od Dunava

NESPREMNI ZA STRATEGIJU

»Kao nešto što će donijeti promjene spominje se Dunavska strategija, ali je pitanje koliko ćemo biti spremni tu šansu iskoristiti. »Da bi se Crno more povezalo željeznicom sa zapadnom Europom, odnosno da bi se ta željeznica revitalizirala, potrebno je 12 milijardi eura. U revitalizaciju same rijeke Dunav, kako bi se plovidba odvijala nesmetano, treba dvije do tri milijarde eura. Da bi se željeznica osposobila da može godišnje prevesti 15 do 20 milijuna tona robe, koli-

doći će i u Srbiju, ali mi zato moramo biti spremni«, kazao je tijekom diskusije na javnom forumu *Branko Savić* iz »Yu-agenta«.

APATIN FAVORIZIRAN

Kao jedan od razloga zašto se ništa ne ulaže u Dunav kod Bezdána sudionici jav-

logično je bilo da se utovarano mjesto napravi na kanalu kod Doroslova. Međutim, za to je trebalo raditi studiju izvodljivosti i dokazati kako je isplativije tu robu tovariti na kanalu kod Doroslova, nego voziti do Apatina u neki robno-transportni centar koji još i ne postoji. Prema mišljenju sudionika foruma

BEZDÁN ŽIVEO OD GRAHA

Roba s područja Sombora danas se kamionima transportira do luke Bogojevo, koja je privatna luka, vlasništvo firme »Hibrid«, ili do državne luke u Novom Sadu. Čini se da su ljudi prije dva-tri stoljeća mnogo bolje nego mi danas shvaćali prednosti koje daje rijeka kao što je Dunav. U to vrijeme u Bezdánu se sijao grah i Dunavom prevozio do Beča.

Javni forum u Somboru

danas nemaju ništa. Koliko se naš pristup potencijalu kakav je Dunav razlikuje od drugih pokazuje primjer susedne Mađarske. Prema riječima *Aleksandra Botke* iz bezdanskog Yu-agenta i NVO »Puls« dobar primjer kako se koristi Dunav može biti Mohač, gdje na Dunavu postoje čak tri utovarna mjesta.

ko je Dunavom 80-tih godina prošloga stoljeća prolazilo na graničnom prijelazu kod Bezdána, treba još dosta ulaganja. Zato je i logično da Europska Unija ulaže novac u sređivanje Dunava. Važno je i to što je transport Dunavom jeftiniji od bilo kog drugog prijevoza. Od Dunavske strategije stotine milijuna eura

nog foruma navode Apatin, koji je imao političku podršku za izgradnju marine i robno-transportnog centra čija se gradnja najavljuje. Koliko je jak taj politički utjecaj sudionici foruma ilustrirali su primjerom tvornice agropeleta u Doroslovu. S obzirom da je plan da se agropelete vodenim putem transportuju,

bolje je planirati izgradnju više manjih luka ili pretovarnih mjesta, nego megalomanske projekte kakav je robno-transportni centar u Apatinu. Svrishodnost pretovarnih mjesta na više lokacija duž Dunava Savić pojašnjava na primjeru izvoza kukuruza. »Vojvodina sije kukuruz na oko 1,2 milijuna hektara.

ISPLATIVOST

Kolika je razlika u cijeni cestovnog i vodenog transporta može ilustrirati podatak da transport Dunavom od Bogojeva do luke Konstanca u Crnom moru u Rumuniji, što je 1.250 kilometara, košta 15 eura po toni. Transport robe kamionom od Bezdana do najbliže luke u Bogojevu, što je oko 60 kilometara, košta 5,5 eura po toni.

Zašto ne bi mala pretovarna mjesta bila u Bezdanu, Bačkom Monoštoru, Apatinu. Pa na kanalu Majna-Dunav svako mjesto veličine našeg Koluta ima malo pretovarno mjesto«, kaže ovaj sudionik javnog foruma.

Na forumu se još čulo i da je bilo zainteresiranih investitora za izgradnju luke na Dunavu kod Bezdana, ali je problem nastao jer je područje gdje bi trebala biti luka zaštićeno područje koje se nalazi

na putu divljači. Paradoks je što se na istom tom mjestu izvlače stotine kubičnih metara drveta i kamioni koji ih prevoze idu istim tim putevima divljači. »Bio je jedan zainteresirani ulagač iz Slovačke. Povezali smo ga s čelnicima grada, ali kada je čuo da će samo za pribavljanje dokumentacije trebati od godinu i pol do dvije godine, odustao je od toga«, kazali su sudionici foruma i dodali, da prema informacijama iz Njemačke postoji plan da se na toku Dunava kroz Srbiju izgrade još četiri luke, a sasvim je logično da jedna od njih bude kod Bezdana.

TURISTI SAMO MAŠU

Kao što Dunav kod Bezdana nije iskorišten za transport robe, tako se ovaj dio Dunava ne koristi ni u turističke svrhe. Godišnje tim dijelom Dunava prođe oko 600 turističkih brodova, na kojima je oko od 60 do 70 tisuća putnika. Nitko od njih nogom ne kroči na

tlo kod Bezdana. Pristan koji se godinama najavljivao kao značajna investicija, i koji je i danas upitan kada je riječ o sumama uloženim u njega, nikada nije niti počeo raditi. S druge strane »Yu agent« godinama ne dobiva odgovor na svoj zahtjev da se zona graničnog prijelaza kod Bezdana proširi za 500 metara, kako bi mogli pristajati turistički brodovi. Čak i ukoliko odgovor koji im, kako je obećano, treba stići ovih dana bude povoljan prvi turistički brodovi u Bezdan mogli bi pristati tek 2015. godine, jer se ruta ovakvih putovanja planira godinu dana unaprijed.

Nažalost, na javnom forumu o Dunavu druga mišljenja se nisu čula. Osim predstavnika »Yu agenta« bio je još pozvan i *Ferenc Varga*, direktor »Voda Vojvodine« u Somboru, ali nije došao, dok drugi sugovornici koji bi također mogli kazati nešto o toj temi nisu bili pozvani.

Zlata Vasiljević

Prosječan prinos je šest do sedam tona po hektaru. Neka ukupan rod bude osam milijuna tona. Za domaće potrebe treba četiri milijuna tona, a isto toliko ide za izvoz. Ako osim kukuruza vodenim putovima transportiramo i druge robe za izvoz, onda su postojeće luke nedovoljne.

VRIJEDAN DAR NACIONALNE I SVEUČILIŠNE KNJIŽNICE

101 knjiga za zemunsku knjižnicu

Dunja Seiter-Šverko, ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, i *Jasenska Zajec*, savjetnica za međunarodnu suradnju hrvatskog Zavoda za knjižničarstvo Nacionalne i sveučilišne knjižnice, posjetile su Zajednicu Hrvata Zemuna – Knjižnicu i čitaonicu »Ilija Okrugić« i Društvo hrvatske mladeži Zemuna u srijedu, 27. veljače. U prisustvu *Valentine Šarčević*, opunomoćene ministrice, i *Darka Sabljaka*, prvog tajnika Veleposlanstva Republike Hrvatske u Srbiji, koji su i inicirali ovaj posjet, vlč. *Joze Duspare* i članova oba društva Dunja Seiter-Šverko je uručila donaciju od 101 knjige, koju je u ime knjižnice primio *Zvonimir Rajković*, predsjednik Zajednice.

Gostima je predstavljena knjiž-

nica, ukratko su upoznati s njenim aktivnostima, kao i planovima za buduće projekte. Dunja Seiter-Šverko je tom prilikom izjavila kako joj je zadovoljstvo vidjeti na okupu mlade ljude koji na ovakav način, kroz književnost, njeguju hrvatski jezik i pismo i trude se očuvati svoj nacionalni identitet. Na kraju svog izlaganja pozvala je mlade članove društva u posjet Zagrebu i Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici.

Gostima je uručena zahvalnica od strane oba društva, kao i prikladni darovi. Tom prigodom su i članovi Društva hrvatske mladeži u svojim prostorijama za goste organizirali prigodan domjenak, tijekom kojeg je dogovorena i daljnja suradnja knjižnica.

D. L. i M. L.

FESTIVAL TAMBURAŠKE GLAZBE OMLADINSKIH ORKESTARA U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Mlade žice

U organizaciji Centra za kulturu »Sirmiumart«, 28. veljače u Srijemskoj Mitrovici održan je 3. festival tamburaške glazbe omladinskih orkestara

mladih orkestara. Nastupili su rumski tamburaški orkestar »Plavi čuperak«, te tamburaški sastavi »Erdevički tamburaši«, »Đurđinske cure«, »Tajna« iz Rume,

Mladi tamburaši iz Tavankuta

»Mlade žice«. U dvosatnom programu održanom u mitrovačkom kazalištu publici su se predstavili tamburaški orkestri s područja Srijema i Bačke. Mitrovačka je publika mogla uživati u glazbi

HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta i tamburaški orkestar Akademskog kulturno-umjetničkog društva »Sonja Marinković« iz Novoga Sada. Ravnatelj Centra za kulturu »Sirmiumart« Andrej

Đurđinske cure

Španović izjavio je povodom održanog koncerta: »Centar za kulturu 'Sirmiumart' je institucija kulture koja objedinjuje sve glazbene i scenske aktivnosti našeg grada. Jedan od temeljnih ciljeva jest njegovanje amaterizma i afirmacija mladih umjetnika.

Stoga se već treći put organizira festival 'Mlade žice'. Na festivalu nastupaju omladinski orkestri s područja Vojvodine objedinjeni našom idejom poticanja interesa mladih za već pomalo zaboravljeni zvuk tambure.«

D. Š.

Vojislav Temunović, profesor tamburaške glazbe je istaknuo kako je ovaj vid okupljanja mladih tamburaških sastava starosti do dvadeset pet godina jako koristan, jer nakon susreta s drugim vršnjacima, s kojim dijele ljubav prema tamburaškoj glazbi, imaju više želje za daljnjim radom te ih potiče na veću angažiranost.

I. D.

ODRŽANA DEVETA PO REDU MANIFESTACIJA SRIJEMSKI KOLAČ U RUMI

I tavankutske slammarke prikazale staralaštvo

U organizaciji Turističke agencije Panonijatur, a u suradnji s rumskom Turističkom organizacijom, te pod pokroviteljstvom Općine Ruma u subotu, 2. ožujka, održana je tradicionalna, deveta po redu manifestacija Srijemski kolač – I kada prođu slave ostaje kolač. Ovo je jedna od prvih manifestacija koja je počela okupljati, predstavljati i afirmirati stvaralaštvo i aktivizam ženskih organizacija u Srijemu, a prošle je godine proglašena za najbolju manifestaciju u Vojvodini u kategoriji ženskog stvaralaštva. Ove se godine pozivu Rumljana odazvalo tride-

set tri aktiva žena s područja Srijema, a po prvi su put svoje kolače izložili i mališani iz PU »Poletarac« iz Rume.

Manifestaciju su otvorili organizator Petar Dimitrijević te zamjenik predsjednika općine Dragan Kardaš.

Članice slamarskog odjela HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta pridonijele su realizaciji ove manifestacije izložbom slika od slame, koja kao dio pratećeg programa afirmira žensko stvaralaštvo iz domene likovnih umjetnosti, ali i doprinos stvaralaštva u tehnici slame razvitku i promociji turizma kroz prikaz suvenira od slame. Zavod za ravnopravnost spolova iz Novog Sada na čelu s Vesnom Šijački i ovaj se put pokazao kao kohezivni faktor pri povezivanju ženskih vojvodanskih udruga i organizacija.

I. D.

VOJVOĐANSKA SELA NA SAJMU UTAZAS U BUDIMPEŠTI

Veliki interes za turističku ponudu Srbije i Vojvodine

Ova manifestacija je idealan pokušaj da se putem objedinjenog nastupa obrtnika iz oblasti turizma prikažu potencijali i kapaciteti poput kulturne baštine Vojvodine, vjerskih spomenika, spomenika kulture i mnogobrojnih salaša

O d 28. veljače do 3. ožujka u Budimpešti je održan međunarodni sajam turizma.

Ove godine sajam je zabilježio izuzetnu posjećenost, a veliki je interes pokazan za turističku ponudu Srbije

ma prezentirale su i članice Turističkog podunavskog klastera »Istar 21« i sudionici projekta »Bogatstvo različitosti«. Narodne nošnje, glazba, gastronomski specijaliteti i propagandni materijali privukli su veliku pažnju.

Gubec«, kao i jedinstvene u svijetu slike od slame. Vrijedna umjetnička djela nastala strpljivim radom slamarki, simbol su ovoga mjesta, po broju žena koje ih izrađuju, te mnoštvu radova.

Monoštorke su predstavile različite varijante šokačke nošnje, tradicionalne proizvode starih i umjetničkih obrta, proizvode od meda, suvenire, kao i stara jela – »šuknoodle«, »zabunitu gibanicu«, pogačice, perece, medenjake... Propagandni materijal je predstavljen u sklopu štanda Turističke organizacije Grada Sombora. Nastup Udruge građana »Podunav« na sajmu, pokraj ostalih, omogućilo je i Pokrajinsko tajništvo za gospodarstvo, zapošljavanje i ravnopravnost spolova kroz projekt »Stari zanati – nove šanse«, te Grad Sombor.

i Vojvodine. U okviru izložbenog prostora Pokrajinskog tajništva za gospodarstvo, zapošljavanje i ravnopravnost spolova, svoje potencijale i kapacitete predstavljale su – Nacionalna turistička organizacija Srbije, Turistička organizacija Vojvodine, 17 turističkih organizacija lokalnih samouprava, 4 klastera i 11 poduzetnika, vinara i agencija.

Svoje potencijale i organiziranu ponudu posjetitelji-

Sela koja su predstavila svoje potencijale i bogatstva su: Bezdan, Bajša, Bački Monoštor, Futog, Tavankut, Kovilj, Turija, Velebit, Bački Petrovac, Ruski Krstur, Skorenovac...

VELIKU PAŽNJU PRIVUKLI TAVANKUĆANI I MONOŠTORCI

Veliku pažnju privukle su nošnje mladih djevojaka iz Tavankuta, HKPD »Matija

PREDSTAVLJENA MNOGOBROJNA BOGATSTVA

Trećega dana sajma pokrajinski tajnik za gospodarstvo, zapošljavanje i ravnopravnost spolova Miroslav Vasin održao je konferenciju za tisak, uz prisustvo predstavnika Veleposlanstva Republike Srbije u Mađarskoj, mnogih uzvanika i posjetitelja, te sudionika izložbe, koji su dali svoj doprinos u kreiranju jedinstvene atmosfere na štandu.

»Činjenica je da se već dobro poznajemo, ali smo ovdje da bismo se kroz raznovrsnu ponudu još bolje upoznali, kroz kulturu, folklor, gastronomiju, glazbu. Za one koji vole loviti, koji se bave ribolovom, Vojvodina je kao stvorena za to, jer je nekada bila centar lovnog turizma Europe, a ti oblici turizma su opet zaživjeli«, rekao je Vasin. »Ovo je prilika da se razmjenju iskustva, dobra praksa u sferi turizma, te da se ponudi srpski i vojvođanski turizam domaćinima i posjetiteljima sajma UTAS«, nastavio je Vasin. Vojvodina se na ovom sajmu predstavlja sa svojim mnogobrojnim bogatstvima, sa specifičnostima, jer svaka etnička zajednica u Vojvodini je po nečemu jedinstvena.

Ova manifestacija je idealan pokušaj da se putem objedinjenog nastupa obrtnika iz oblasti turizma prikažu potencijali i kapaciteti poput kulturne baštine Vojvodine, vjerskih spomenika, spomenika kulture i mnogobrojnih salaša. Vinski turizam je također veoma aktualan, s obzirom da su Vojvodina i Srbija na svjetskoj vinskoj mapi zbog kvalitetnih proizvoda koje nude.

Z. M.

REDOVITA GODIŠNJA SKUPŠTINA HKPD »JELAČIĆ« IZ PETROVARADINA

Otrgnuti od zaborava hrvatske velikane

Članovi HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina održali su u četvrtak 28. veljače VIII. redovitu godišnju skupštinu. Na samom početku minutom šutnje svi nazočni odali su počast preminulim članovima udruge. Nakon uvodnog obraćanja predsjednika *Petra Pifata* te izbora radnog predsjedništva, predsjednik udruge je podnio izvješće o radu za 2012. godinu. Iznesen je i zanimljiv

plan aktivnosti za ovu, 2013. godinu u kojoj će udruga kroz razne manifestacije pokušati otrgnuti od zaborava hrvatske velikane kao što je *Franjo Štefanović*. Društvo također planira i niz edukacijskih serijala kojima će predstavljati naše velikane po kojima su nazvane ulice u Petrovaradinu i Novom Sadu. Ove godine udruga će biti domaćin gostima iz inozemstva više puta, a i sami će gostovati izvan svog

mjesta. Pokušat će se revitalizirati rad dramske sekcije, kao i mnoge druge aktivnosti. Na skupštini je podneseno i financijsko izvješće.

Okupljene članove društva pozdravio je ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov*, koji im je čestitao na svim dosadašnjim naporima koje je udruga ulagala i učinila na planu kulture, te istaknuo: »Jelačić« se na kulturnoj sceni hrvatske zajednice u Vojvodini prepoznaje kao društvo koje sukladno svojim financijskim mogućnostima, kadrovskim potencijalima, uvjetima, djelovanjem, radi na tome da se baština, uspo-

mene na hrvatske sastavnice u Petrovaradinu sačuvaju, no od nas se zahtijeva da ne budemo samo zaštitari onoga što je bilo naše, nego da budemo i kreativni dionici današnjega vremena i da potičemo stvaralaštvo napose kod onih kojima je kultura na srcu i naravno i da kod mladih pokušamo razvijati njihove talente i svjedočiti da smo dostojni sljedbenici onoga što su naši preci ostavili u naslijeđe.«

Nazočnima su se obratili i predsjednik IO HNV-a *Darko Sarić Lukendić*, kao i podtajnik Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice *Mato Groznica*.

Mila Horvat

Članice o radu udruge:

Klara Vranjo, članica UO i pjevačkog zbora HKPD »Jelačić«

S obzirom da imamo novog predsjednika doista smatram kako imamo potencijala za učiniti nešto više u ovoj godini, posebno što su i mladi ljudi u UO. Svi smo željni rada i malo pomaka – dosta je bilo stagniranja. Istina, nije sve ovisilo o nama, i novčana sredstva su problem, ali mislim kako imamo članove koji su spremni svakog momenta pomoći nam, vjerujem da ćemo moći jedan dio planiranih aktivnosti ostvariti. Što se tiče mojih osobnih očekivanja, mislim da bi trebalo biti bolje u odnosu na prošlu godinu.

Biljana Petrović, članica HKPD »Jelačić«

Divim se ovom društvu koje opstaje usprkos i više nego teškim uvjetima. Ovo društvo s minimumom sredstava uspijeva prebroditi probleme. Kratko rečeno, svaka im čast.

NA POZIV PODRUČNE ŠKOLE

Predstavnici Tavankuta u Bakovčici

Na poziv područne škole Bakovčica ravnateljica OŠ »Matija Gubec« *Stanislava Stantić Prčić*, župnik župe Srce Isusovo *Franjo Ivanković* i predsjednik HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta *Ladislav Suknović* prisustvovali su manifestaciji »Vukovar i Kotorska biskupija u Bakovčici« 2. ožujka. U okviru programa organizirana je izložba slika *Nevenke Soldo* i *Miroslava Acića* iz Vukovara, a sudjelovali su i učenici učitelja *Radovana Kneževića* iz Bakovčice te *Tara Knežević* izvedbom glazbenog recitala na violini. Mons. *Ilija Janjić*, biskup kotorski, u sklopu programa govorio je o kulturnom blagu Kotorske biskupije, a autor knjige »Nek ne dođe nitko do prijatelj drag« *Danijel Rehak*, predsjednik Društva logoraša srpskih koncentracijskih logora Vukovar govorio je o svojoj knjizi.

Ovo je ujedno bila prilika da se prisutni upoznaju s djelatnošću i prilikama u kojima žive Hrvati iz Vojvodine.

I. D.

**SKUPŠTINA HKUPD-A »MOSTONGA« IZ BAČA
U dvije točke dnevnog reda**

Redovita skupština HKUPD-a »Mostonga« iz Bača održana je u srijedu, 27. veljače. O dvije točke dnevnog reda – izvješću o radu i financijskom izvješću za proteklu godinu – prisutne članove KUD-a izvijestili su predsjednik *Antun Šamanović* i tajnik *Marjan Penavin*. Poslije kraće diskusije, obje točke su usvojene, a bilo je riječi i o daljnjem radu tamburaške i folklorne sekcije te budućem putovanju u Stare Jankovce koncem petog mjeseca, kao i o održavanju manifestacije »Susret Šokadije«.

S. Č.

IZBORI

Izabrani novi pokrajinski zastupnici

U apatinskoj općini je u nedjelju, 3. ožujka, održan drugi krug dopunskih izbora po većinskom sustavu za izbor zastupnika u Skupštini AP Vojvodine. Osim u Apatinu, izbori su održani i u izbornim jedinicama Srbobran i Zrenjanin. Novom izbornom pobjedom apatinski socijalisti su potvrdili svoju dominaciju i neprikosnoven autoritet na političkoj i društvenoj sceni svoje općine. Kandidat predložen od strane Socijalističke partije Srbije i njene koalicije – dr. *Dragan Rastović*, osvojio je 6.569 glasova ili 58,10 postotaka od ukupnog broja važećih glasova, a kandidat Demokratske stranke dr. *Bruno Urbanovski* 4.442 glasa ili 39,29 postotaka. Izlaznost u Općini Apatin bila je 42,03 postotka. U samom gradu Apatinu od upisanih 16.019 birača glasovalo je 6882, ili 42,96 postotaka. Dr. Rastović je dobio 4022, a dr. Urbanovski 2706 glasova. Najmanja izlaznost zabilježena je u Sonti. Od upisanih 4164 birača glasovalo je 1403, ili 33,69 postotaka. Sončani su dr. Rastoviću dali 754, a dr. Urbanovskom 606 glasova. Na dopunskim izborima u Srbobranu i Zrenjaninu pobjedu su odnijeli kandidati Srpske napredne stranke, tako da će novi zastupnici biti dr. *Dragan Rastović* iz Apatina, *Darko Bađok* iz Zrenjanina i *Živko Nastić* iz Srbobrana.

I. A.

Kandidati DSHV-a u dobili podršku birača u Somboru

Kandidati DSHV-a na izborima za članove Savjeta gradske Mjesne zajednice »Gornja varoš« *Antin Delija* s Bezdanskog puta i *Ivan Jozić* iz Nenadića dobili su podršku birača i ušli u sastav novog Savjeta ove MZ. Deliji i Joziću to će biti drugi mandat u Savjetu. U ostalim mjesnim zajednicama DSHV nije imao svoje kandidate, već je podržao kandidate Demokratske stranke. Službeno stranke nisu sudjelovale na izborima već grupe građana.

Z. V.

Velika izlaznost u Stanišiću i Ridici

U nedjelju, 3. ožujka, održani su izbori za savjete MZ u selima somborske općine. Neinspirativnu i nezanimljivu kampanju krasila je velika izlaznost za ovakve izbore – 45,56 posto u Ridici i 55,5 posto u Stanišiću. U Stanišiću je došlo do smjene vlasti, gdje su do sad neprikosnoveni članovi DS-a dobili samo dva mandata, SNS je dobio šest, a SRS jedan mandat. U Ridici je dosadašnji vladajući DS dobio tri glasa, SPS četiri, SPO dva i URS i jedan neovisni kandidat po jedan glas. Na izborima nisu zabilježene nepravilnosti.

S. T.

PREDSTAVKA HNV-A URODILA PLODOM

Novi članovi Školskog odbora u Vajskoj

Skupština općine Bač je na sjednici održanoj 10. siječnja 2013. godine donijela Rješenje o izmjeni rješenja o imenovanju članova Školskog odbora Osnovne škole »Aleksa Šantić« u Vajskoj. Spomenutim rješenjem Skupština općine Bač imenovala je nove članove Školskog odbora – predstavnike lokalne samouprave, uz prethodnu suglasnost nacionalnih vijeća hrvatske i rumunjske nacionalne manjine, navodi se u dopisu Pokrajinskog ombudsmana kojeg je krajem veljače zaprimilo Hrvatsko nacionalno vijeće.

MATO GROZNICA O »ĆIRILIZACIJI« NOVOG SADA

»To nije zdrava odluka, nema veze s logikom«

U razgovoru za portal Dnevno, *Mato Groznica* je potvrdio ukidanje latinice i uvođenje ćirilice u Novom Sadu na gradskim autobusima i Kulturnom centru Novog Sada, istaknuvši kako se na takav način ukidaju određene tečevine koje na ovim prostorima postoje dugi niz desetljeća, pa čak i stoljeća.

»Na žalost, nova je vlast krenula u ćirilizaciju Novog Sada. Budući da u tome očito imaju potporu središnje vlasti u Beogradu, teško se može boriti protiv toga. Budući da su u Novom Sadu, osim srpskog, jezici u službenoj uporabi i mađarski, slovački i rusinski, to bi gradskoj vlasti trebala biti vodilja da ne potiskuju njihovo pravo koje su davno stekli. To nije 'zdrava' odluka, nema veze s logikom. Zbog međuljudskih odnosa kod takvih stvari treba biti vrlo obazriv, jer to može dovesti do dubinskih, tektonskih poremećaja određenih relacija i odnosa između većinskog i manjinskih naroda koji, evidentno je, tradicionalno postoji godinama unazad i koji su pokazatelj, rekao bih skladnog suživota na ovim prostorima. To je na neki način i osnovna odrednica onoga što je osobnost Vojvodine, a to je zajedništvo naroda koji ovdje žive, sa svim svojim posebnostima, bez potrebe da bilo koji narod drugom nameće svoju kulturu, tradiciju i tome slično, svakako uz uvažavanje činjenice da je Vojvodina jedna interkulturalna sredina, gdje niti je moguće niti je potrebno praviti striktne granice kulturnog prostora. Da se razumijemo, nitko nema ništa protiv ćirilice, ali nisam stekao dojam da latinica nije srbijansko pismo, budući da je ono u Srbiji dosta zastupljeno, počevši od Beograda kao prijestolnice pa nadalje«, zaključio je Mato Groznica.

Nabava namirnica na tržnici u srednjem vijeku

Piše: dr. Zsombor Szabó

Francuska građanska revolucija je lansirala slogan »mračni srednji vijek« i čini mi se da većina čitatelja u principu to i vjeruje. O životu ljudi u to doba isto postoje maglovite predstave kao što su: da je plemstvo živjelo raskošno i bogato, a siroti su kmetovi od jutra do mraka radili za njihove potrebe. Srednjovjekovno društvo je bilo slojevito (uostalom kao i danas) i klasično feudalno kmetstvo u Hrvatsko-Ugarskoj Kraljevini razvilo se tek u XVI. stoljeću nakon nekoliko »seljačkih buna«. Iz ovih razloga interesantno je pogledati što su sve proizvođili slobodni seljaci i nudili na prodaju na tržnicama u većim gradovima. Krenimo zajedno u nabavu namirnica na srednjovjekovnu tržnicu.

PROPISI O PRODAJI MESA I PEKARSKIH PROIZVODA NA TRŽNICAMA

Budimski zakonik (pravilnik) o tržnicama koji je nastao u XIII. stoljeću pruža vrlo dobar uvid u to kojim se namirnicama trgovalo, a posredno možemo vidjeti šta se proizvodilo prije svega u poljoprivredi. Promet životnim namirnicama se redovito kontrolirao, naročito mesarnice i klaonice, dnevno su pregledavane jesu li pripremile dovoljno mesa »da sirotinja ne bi bila uskraćena« i je li meso čisto i svježije. U Statutu Iloka detaljnije se opisuje rad mesara. Odredba o mesarima glasi: mesari mogu klati samo uz Dunav danju i uz kontro-

lu dva zakleta mesara¹... meso trebaju prodavati u kasapnicama na brdu, ne smiju (prodavati) u podbrđu (grad Ilok se nalazio na brdu, slično kao Petrovaradin, i tu je bila tržnica, klanje uz rijeku je imalo praktične svrhe, meso se pralo riječnom vodom, koja tada još nije bila zagađena, krv i otpaci su bacani u vodu da ne bi smrdjeli i zagađivali samo naselje. U XIX. stoljeću klaonice su bile smještene izvan naselja). Nadalje Statut određuje: mesari koji su došli sa strane, osim mesa u mesarnicama, moraju prodavati i kože zaklanih životinja« (ova odredba je isto imala praktičnu svrhu, meso je bilo svježije, a npr. nije se mogla prodavati konjetina umjesto govedine, što se danas dešava).

Na nedjeljnim vašarima moglo se prodavati i pušeno meso. Prodavaonice za divljač su nudile raznovrsna mesa šumskih i poljskih divljači, specijalitet su bili meso vjeverica i raznih ptica pjevačica.² Od pernatih životinja nudilo se meso od: kokoši, pilića, pataka i gusaka. Ribari su prodavali, osim domaćih vrsta riba, i velike količine haringe i to vrlo jeftino. Ta roba je vjerojatno potjecala iz uvoza.

¹ Zakleti mesar: član mesarskog ceha, koji se u crkvi pred oltarom zakleo da će pošteno vršiti svoju službu »kako to Bog zapovijeda«.

² Ponuda mesa divljači: jelenje, srneće, medvjede, od divlje svinje, zečje, od fazana, divlje patke i raznih barskih ptica.

Tržnica u Nizozemskoj u XV. stoljeću (detalj slike)

Pekari su bili svrstavani u tri kategorije, majstori su prodavali peciva i »fini (bijeli) kruh«. Obični pekari su prodavali kruh s pultova, a oni koji su pekli »crni kruh« svoje proizvode su mogli nuditi sa zemlje (možda iz srednjeg vijeka potječe shvaćanje da je crni kruh niža vrsta pekarskog proizvoda - danas se smatra najzdravijim kruhom).

PRODAJA NA STALNIM MJESTIMA, SREDNJOVJEKOVNI MÜZZLI

Prvi put se pojavljuju tržišni specijalizirani prodavci, tzv. nakupci, piljari za zeleniš, koji su svoju robu prodavali na stalnim mjestima, a prodavalo se: sušeni grašak, grah, sočivo, ječam, kudjelji-

no sjeme, mak, zatim proso, luk vlasac, sušeni češnjak itd. Poseban proizvod je bila kaša (zdrobljeno sjeme) sačinjena od ječma, zobi i anisa (srednjovjekovni müzzli), zatim imamo prodavce voća koji su na svojim pultovima imali: jabuke, kruške, trešnje, višnje, šumske jagode, lješnjake, lubenice, dinje, tikve, bademe, drenjine, šljive, trnjine, breskve, zelene orahe, a zimi i borovnice i sušeno voće. Nakupci za mliječne proizvode su nudili razne tvrde i mekane sireve, maslac, vrhnje, mlijeko, surutku, slatko vrhnje, jaja i slično. Osim piljara za zeleniš, bili su i piljari za svježi i kiseli kupus.

ZAČINI S ISTOKA

Najčešće se prodavao šafran i papar, prije prodaje pregled kvalitete ove robe je bio obavezan i nije se mogla prodavati u količinama manjim od deset funti (jedna funta oko 56 dag) jer su »kantari« bili neprecizni (u to doba nisu postojale elektronske vage). Kao glavni začini koristio se papar, ali skoro u istoj mjeri su se služili đumbirom, zatim su se prodavali klinčići, muškatni orah, muškatni cvijet, kopar i anis. Među začine se računao i šećer (med), šećerno brašno, sol, ulje i ocat.

Rekli bismo – skoro identična ponuda današnjoj (na neki način i bogatija), a na trpezi se nije našlo krumpira, rajčica i paprika, povrća koje je tada još bilo nepoznato u Europi.

O »Leksikonu« u »Vijencu«

ZAGREB – U novom, 495. broju Književnog lista za umjetnost, kulturu i znanost Matice hrvatske iz Zagreba »Vijencu« objavljen je kritički prikaz »Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca«. Isti je dostupan i na internetskim stranicama časopisa.

Autor ovoga pohvalno intoniranog napisa je leksikografski savjetnik Leksikografskog zavoda »Miroslav Krleža« *Mladen Klemenčić*, glavni urednik »Hrvatskog općeg leksikona«.

Marija Šeremešić na »Pasionskoj baštini«

PEČUH – Predsjednica udruge »Urbani Šokci« iz Sombora *Marija Šeremešić* sudjelovala je u programu »Pasionska baština – Korizma među Hrvatima u Mađarskoj«, koji je održan 3. ožujka u Pečuhu u zgradi Hrvatskog kluba »Augusta Šenoa«. Marija Šeremešić je ovom prigodom govorila o *Josipu Pašiću*, svećeniku i književniku.

Z. V.

»Ljudožder vegetarijanac« nagrađen na FEST-u

ZAGREB – Film »Ljudožder vegetarijanac« *Branka Schmidta* osvojio je Nagradu Dinko Tucaković, koju dodjeljuje FIPRESCI žiri, na upravo završenom 41. međunarodnom filmskom festivalu FEST u Beogradu, piše Hina.

Schmidtov film, koji kroz priču o beskrupuloznom ginekologu prikazuje mračnu stranu hrvatskoga zdravlja, žiri srpskog ogranka udruženja filmskih kritičara i novinara nagradio je za »efektno predstavljanje mizantropije, ukorijenjene korupcije i lažne humanosti u zemljama tranzicije«.

Tribina »Tavankutski križovi«

TAVANKUT – U okviru programa Bunjevački put križa, u nedjelju, 10. ožujka, s početkom u 18 sati u prostorijama HKPD-a »Matija Gubec« u Tavankutu bit će održana tribina i ujedno prezentacija učeničkog projekta pod nazivom Tavankutski križovi.

U okviru tribine bit će riječi o duhovnoj i kulturno-povijesnoj baštini tavankutskog kraja, koja se odnosi na križeve krajputaše. Tribina se održava s ciljem predstavljanja projekta Tavankutski križovi, čiji su autori učenici OŠ »Matija Gubec« te njihov mentor, nastavnik *Zoran Đereg*, a upozorava na tradicionalne vrijednosti zavičaja, potrebu njihova bilježenja, istraživanja i obnavljanja.

Nakon tribine bit će prigoda za pretplatu na knjigu »Bunjevački put križa« *Tomislava Žigmanova*, kojom svaki pretplatnik pomaže obnovu Kopilovićeve križa na Somborskom putu, poslije Male Bosne, i raspela u Bajmoku. Uz pretplatu na knjigu moći će se dati i dragovoljni prilozi za

obnovu spomenutih križeva i tako sudjelovati u obnavljanju našeg kulturnog naslijeđa.

Gostovanje osječkog HNK-a u Subotici

SUBOTICA – U nedjelju, 10. ožujka, u Subotici će gostovati Hrvatsko narodno kazalište iz Osijeka. Glumci iz Hrvatske će na sceni Jadran izvesti predstavu »Cijena sreće«, koju autorski i redateljski potpisuje *Emir Hadžihafizbegović*. Početak je u 19,30 sati.

Radni sastanak hrvatskih udruga bačkog Podunavlja

BAČ – U ponedjeljak, 11. ožujka, u Baču će se održati radni sastanak hrvatskih udruga bačkog Podunavlja s predstavnicima Generalnog konzulata Republike Hrvatske i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Glavna tema sastanka biti će analiza petogodišnje suradnje ovih udruga te određivanje teme i nositelja ovogodišnje zajedničke manifestacije »Šokci i baština«.

Obilježavanje rođendana skladatelja Franje Štefanovića

NOVI SAD – U organizaciji HKPD-a »Jelačić« iz Petrovaradina, u utorak, 12. ožujka, bit će upriličena svečanost obilježavanja rođendana skladatelja *Franje Štefanovića*. Svečanost će biti održana u amfiteatru SPC-a »Spens« u Novom Sadu, s početkom u 20 sati. S obzirom da je riječ o nedovoljno poznatom umjetniku, uvaženom skladatelju i tvorcu dječje opere, želja organizatora je da se ovom svečanosti oživi uspomena na njega i njegova djela.

Poziv za »Liru naivu 2013.«

Hrvatska čitaonica i Bunjevačko-šokačka knjižnica »Ivan Kujundžić« pri Katoličkom institutu za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice upućuju poziv za jedanaesti susret pjesnika Vojvodine pod nazivom »Lira naiva 2013.«.

Zainteresirani pjesnici trebaju poslati 3-5 svojih pjesama koje mogu biti pisane standardnim hrvatskim jezikom ili ikavicom (bunjevačkom ili šokačkom), a bit će objavljene u istoimenoj zbirci. Pokrajinski susret pjesnika »Lira naiva 2013.« bit će 25. svibnja 2013. godine u Subotici.

Pjesme i prijavu (s kraćom biografijom te fotografijom/portret) treba poslati do 1. svibnja 2013. na adresu: Hrvatska čitaonica, Bele Gabrića 21, 24000 Subotica ili putem elektroničke pošte na adresu: katarina.celikovic@gmail.com. Detaljnije informacije mogu se dobiti putem telefona broj +381 64 211 31 86.

KNJIGE TISKANE U OKVIRU »GODINE HRVATSKIH VELIKANA U VOJVODINI« PREDSTAVLJENE NA

Integracija u multikulturalnu scenu V

Ne smijemo biti samodovoljni i zatvoreni unutar kulturnog prostora koji postoji u hrvatskoj zajednici, već moramo koristiti ovakve prigode kako bi naša reprezentativna djela bila vidljiva i dostupna u onome što se naziva multikulturalna scena Vojvodine, ocijenio je Tomislav Žigmanov

Nakon beogradskog sajma u listopadu prošle godine, knjige tiskane u okviru projekta »Godina hrvatskih velikana u Vojvodini« predstavljene su i na ovogodišnjem 19. međunarodnom Salonu knjiga u Novom Sadu. Predstavljanje je održano u četvrtak, 28. veljače, na središnjoj bini Salona i okupilo je pedesetak zainteresiranih osoba.

Predstavljena su četiri naslova: »Vječnosti doba« Ante Evetovića Miroljuba, »Duše zemlje« Ante Jakšića, »Šta u oca to u dice« Balinta Vujkova i »Prognanik iz svijeta svjetlosti: život i djelo Stanislava Prepreka«. Prva tri rezultat su sunakladničkog pothvata Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice, dok je posljednja spomenuta knjiga, o kojoj je inače bilo najviše riječi, objavljena u samostalnoj nakladi Zavoda.

RAZLIČITOSTI I SLIČNOSTI

Nazočnima na promociji prvi se obratio potpredsjednik Vlade AP Vojvodine i pokrajinski tajnik za kulturu i javno informiranje *Slaviša Grujić*, koji je naglasio »više nego dobru« suradnju toga Tajništva s hrvatskom nacionalnom zajednicom i njezinim ustanovama, osobito u području kulture.

»Razgovor o hrvatskoj literaturi je zapravo uvertira u ono što se zove Vojvodina, koju shvaćamo kao spektar

različitosti, tolerancije, shvaćanja i prihvaćanja drugih. Smatram da mi u ovoj pokrajini ne možemo govoriti o različitosti toliko, koliko o našim sličnostima. Književna djela, koja se danas promoviraju, možemo svi čitati i sasvim dobro ih razumjeti. Na taj način, svi mi zajedno šalje-mo jednu energiju i misao u Europu, kojoj s ponosom govorimo o našim precima«, rekao je Slaviša Grujić.

ZAJEDNIČKO DJELOVANJE

Ravnatelj NIU »Hrvatska riječ« *Ivan Karan* naglasio je važnost zajedničkog djelovanja više subjekata u hrvatskoj zajednici, o čemu upravo svjedoči projekt »Godine hrvatskih velikana u Vojvodini«. »Sinergija je nužnost da bi se ova naša zajednica očuvala, a potom i razvijala. Zajedničkim naporom zasigurno možemo uraditi više nego kada svatko radi za sebe.

Osim ove suradnje na tiskanju knjiga, mislim da je pred svima nama još jedna mnogo teža zadaća a to je – kako doći do čitatelja u vremenu ogromne produkcije, a slabe prodaje knjiga. Bojim se da će hrvatska zajednica, koja je svake godine sve manja, imati sve manje ljubitelja knjige. A nove generacije, nažalost, nemaju mnogo ljubavi prema čitanju. Stoga nam je zajednička zadaća raditi i na stvaranju potrebe, navike i ljubavi prema čitanju kod mladih«, kazao je Ivan Karan.

TRAGIČNI VELIKAN

Na predstavljanju je govorio i *Ivan Balenović*, priređivač knjige »Prognanik iz svijeta svjetlosti: život i djelo Stanislava Prepreka« u kojoj je, među ostalim, sabrano književno, glazbeno i likovno stvaralaštvo ovoga velikana kulture. Balenović je govorio o različitim područjima Preprekova stvaralaštva, istaknuvši kako ovaj velikan i pokraj teške sudbine, nije odustajao od svojih darova na polju umjetnosti. »Sve što je Preprek ostavio iza sebe zaslužuje poštovanje i divljenje. Njegova temeljna umjetnička vokacija bila je glazba. U tom području ostvario je velika djela koja se visoko cijene, ali onaj dio njegova stvaralaštva koji je kritički ocijenjen, javno izveden ili emitiran, tek je vrh ledenog brega. Dakle, Preprek će se na glazbenom planu nastaviti otkrivati. Izgledi za to su dobri jer ga akademija u Zagrebu ne gubi iz vida, a objavljena je

i knjiga o njegovom djelu«, kazao je Balenović.

Preprek je radio kao učitelj i knjižničar, a kao autor bio je samozatajan, o čemu svjedoči to što nije pokazivao interes za objavljivanjem svoje poezije.

»Srećom, pokojni prof. *Đuro Rajković* je sve to saču-vao. Mi smo učinili ono što smo bili dužni učiniti, iznijeti to na svjetlost dana. On nastavlja pjevati kroz nas koji smo ga nadživjeli, koji objav-ljujemo knjige o njemu. Nije ovo prva, a ni zadnja knjiga o Prepreku«, zaključio je Ivan Balenović.

IZGRADNJA SJEĆANJA

Ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov* podsjetio je kako je jedna od misija te ustanove integracija hrvatske kulture u šire kulturne prostore. »Mi ne smijemo biti samodovoljni i zatvoreni unutar kulturnog prostora koji postoji u hrvatskoj zajednici, već moramo koristiti ovakve prigode kako bi naša repre-

NA SALONU KNJIGA U NOVOM SADU

Vojvodine

zentativna djela bila vidljiva i dostupna u onome što se naziva multikulturalna scena Vojvodine«, kazao je on.

Dodao je kako su veliki izazovi pred kojima se nalazi hrvatska zajednica u području kulture, jer za razliku od drugih manjinskih zajednica nismo nasljeđovali u povijesti vlastiti kulturni prostor, institucije i elitu.

»Ako se usporedimo s drugim nacionalnim zajednicama još uvijek smo realtivno

daleko. Naime, bez obzira što postoji dosta bogata knjiška produkcija, između 25 i 40 knjiga u posljednjih pet godina, još uvijek nam manjka naslova koji se tiču vlastite književne povijesti. Razlozi zbog kojih se o vojvođanskim Hrvatima malo zna na drugim prostorima i što sami Hrvati malo znaju o sebi i vlastitoj povijesti za uzrok imaju činjenicu da je naše institucionalno sjećanje nedovoljno izgrađeno, a sadržaji presaromašni. To su bile osnovne polazišne postavke za pristup 'Godini hrvatskih velikana u Vojvodini' u okviru koje su

objavljene ove knjige. Voljeli bismo kada bi ovi naši zajednički napori imali za rezultat da se knjiga unutar kulturnog prostora Hrvata u Vojvodini bolje pozicionira«, kazao je Žigmanov zaključivši kako su entuzijazam, jasno definirani ciljevi i dobar odabir suradnika rezultirali kvalitetnim proizvodima koji svjedoče o književnom naslijeđu vojvođanskih Hrvata.

Moderatorica predstavljajući bila je *Katarina Čeliković*, koordinatorka kulturnih aktivnosti ZKVH-a, a u programu su sudjelovali i *Mato Groznica*, koji je kazivao stihove Stanislava Prepreka, te

Bernadica Ivanković, koja je kazivala narodnu pripovijetku »Divojka do smrti« koju je zapisao *Balint Vujkov*.

Predstavljanju knjiga tiskanih u okviru »Godine hrvatskih velikana u Vojvodini«, među ostalim, nazočili su i opunomoćena ministrica u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu *Valentina Šarčević*, generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Dragan Đurić* i pomoćnik pokrajinskog tajnika za kulturu i javno informiranje zadužen za kulturu manjinskih nacionalnih zajednica i amaterizam *Atilla Juhász*.

D. B. P.

PJESNIKINJA I RECITATORICA NIKOLINA MOJIĆ U SUBOTIČKOJ GRADSKOJ KNJIŽNICI

Večer klasika hrvatske poezije

Odlazak u ponedjeljak navečer u subotičku Gradsku knjižnicu bila je prigoda da se čuju pomalo zaboravljeni stihovi velikana hrvatske pisane riječi. Ovdašnjoj publici, koju su mahom činili učenici iz OŠ »Matko Vuković« i Gimnazije »Svetozar Marković«, predstavila se zadarska pjesnikinja i recitatorica *Nikolina Mojić*. Ona je ovom prigodom izvela stihove pjesnika hrvatske književnosti XX. stoljeća (*Parun*, *Ujevića*, *Vidrića*, *Matoša*, ...) zastupljenih na njezinom CD-u poezije »Riječju

ka nutrima«, ali i nekoliko vlastitih lirskih ostvarenja. Publika je imala priliku čuti i Matoševu »Moru« za čiju je interpretaciju Mojić prošle godine osvojila zavidne kritike publike u Zagrebu.

Zadarska pjesnikinja je nastupila uz instrumentalnu pratnju nagrađivanih solista tamburaškog odsjeka Muzičke škole u Subotici – *Milice Lerić* i *Mirana Tikvickog*, a u samostalnim glazbenim točkama predstavili su nam se i talentirani mladi tamburaši *Magdalena* i *Matija Temunović*.

Nazočne su uime organizatora pozdravili ravnatelj Gradske knjižnice *Dragan Rokvić*, koordinatorka kulturnih aktivnosti Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Katarina Čeliković* i podtaj-

nik u Pokrajinskom tajništvu za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice *Mato Groznica*, koji je istaknuo kako hrvatska zajednica ima budućnost budući da se lijepe broj mladih okupio oko događaja koji njeguje hrvatsku riječ u stihu.

D. B. P.

PROMOCIJA KNJIGA DRAŽENA PRČIĆA U BUDIMPEŠTI

Wild Card i Come&Back u Croatici

U organizaciji nakladničkog poduzeća »Croatica«, prošloga je četvrtka, 28. veljače, subotički pisac *Dražen Prčić* gostovao u Budimpešti i predstavio svoja dva romana – »Wild Card« i »Come&Back«. Uvodnu konferansu održala je *Kristina Goher*, uposlenica »Croaticae«, a potom je autor govorio o nastajanju svojih djela koja su u proteklih godinama doživjela prijevođe na nekoliko jezika.

C. B.

VIKTORIJA ALADŽIĆ, »SUBOTICA KOJA NESTAJE«, NIU »HRVATSKA RIJEČ«, 2012.

Grad, prostor povijesno-kulturne memorije

Premda je djelom Viktorije Aladžić »Subotica koja nestaje« obuhvaćena sudbina samo tri-deset i osam subotičkih zgrada, koje su nastajale, preuređivane ili nestajale počevši od kraja XVIII. stoljeća do danas – ono stiže pred čitatelja kao nezaobilazan prinos razmatranju urbane baštine Subotice i njezina identiteta. U ovisnosti o različitim polazištima u rasuđivanju, identitetska se pitanja kreću u rasponu od maliciozno-pospradne opaske o Subotici kao »najvećem selu u Europi«, k samodopadljivoj omami kako je tijekom historicističko-secesijsko-moder-nog razvoja dosegla takve urbane karakteristike koje je svrstavaju u red onih srednjoeuropskih gradova u kojima je postignuta zavidno visoka kvaliteta življenja. Zbog tih i drugih razloga sjećanje na sve aspekte ovdje nastalog gradograditeljstva, potkrijepljenog činjenicama – očuvane ili one već i porušene baštine – funkcionira ne samo kao dio procesa samospoznaje već i kao čimbenik utemeljenja kulture, nerazlučiv od strategije njezina nastanka i opstanka.

Na licu grada vidljivi su mnogi tragovi koji su išli ukorak s njegovim isprve agrarnim utemeljenjem, što je Subotici potom potpomognutoj razvojem željeznice, omogućavalo rast proizvodnje i plasman tržišnih viškova iz poljoprivrede, stočarstva, kasnije i prerade, obrta i industrijalizacije, uz razgranavanje prometa, trgovine, novčarstva, zatim širenja mreže škola, institucija kulture, izrastanje Palića u banjski kom-

pleks i dr. Nakon I. svjetskog rata ovi su trendovi temeljno uzdrmani i narušeni, a mnogi i prekinuti, budući da je grad preko noći odvojen od dotadašnjeg tržišta. U razdoblju koje je uslijedilo, do završetka II. svjetskog rata, u Subotici je podignut mali broj objekata. Povrh svega, saveznički bombarderi sraznili su sa zemljom (1944.) dio gradskog središta, navodno »nedovoljno preciznim« pogocima namijenjenim subotičkom željezničkom čvoru.

(NE)SKRIVENI NASRTAJ

U tom kontekstu, glede cjeline spomenutog, svako rušenje građanskih kuća Subotice, koje imaju nedvojbene, strukom potvrđene urbanističke, građevinsko-arhitektonske, a neke i umjetničke vrijednosti, nije dobra vijest, niti poželjna poruka i mnogi je građani prepoznaju kao (ne)skriveni nasrtaj na urbanu strukturu grada, njegove stanovnike, njihovu tradiciju i ovdje ostvaren civilizacijski razvoj. Budući da ugrožava njihovo kulturno pamćenje, uz pomoć kojega imaju prava čuvati osobni ili zajednički identitet (autobiografski na mikrorazini, kolektivni na makrorazini) iz svih razdoblja Subotice. Ili možda netko zna za nekakav razlog zbog kojeg bi se Subotičani trebali ispričavati što su nam pređi radili i zadržali, ostavljajući nam u naslijeđe ono što su ovdje izgradili? Pri tome, za izrastanje Subotice u prepoznatljiv srednjoeuropski grad, kako zapaža Viktorija Aladžić, nije bila

od presudnog značaja veličina grada, već one sastavnice koje održavaju koherentnim njegovo kulturno i duhovno ozračje.

Drugačije rečeno, složena je prepletenost svih identiteta Subotice, uz dopunjavanje pojedinih njezinih dijelova u funkcionalnu cjelinu, uz organiziranost i pretapanja kultura, te sedimentiranosti njezinih duhovnih slojeva vidljivih u gradskom prostoru, ali također živućih u pojedincu, u građaninu. U tom kontekstu gdje kada je veliki grad doista tek puka stambena aglomeracija, dok gdje koji manji grad, poput i Subotice, raspolaže zavidnim kulturnim i civilizacijskim postignućima onih zajednica iza kojih su u različitim razdobljima ostajale općeevropske vrijednosti. Stoga bi se ona mogla svrstati u skupinu malih-velikih gradova što je uvjetovano osobito razvojem Subotice tijekom XIX. stoljeća i kasnije.

BRISANJE POVIJESTI

Iz navedenih razloga ima više smjerova iz kojih se može, i treba, gledati na subotički gradski identitet, pa tako i kroz gradogradnju i arhitekturu, uz ostale kulturne procese i slojeve bez kojih nema uljudbe. Uostalom, malo što se ovdje može i dade svesti na nečiji (ogoljen ili loše prikriiven) nacionalni konstrukt, pa ni onda kada ga se napuhava iz prevrtljivih interesa tzv. dnevne politike. Zato se nitko ovdje ne može, niti smije, poigravati ni s brisanjem pojedinih slika grada kroz povijest. Niti naturati proces materijal-

nog siromašenja, uspostavom tobože »jedino racionalnog« gospodarenja zajedničkim kulturnim kapitalom, koji uključuje zaborav pojedinih njegovih dijelova!

O navedenom svjedoči i upravo objavljena knjiga Viktorije Aladžić »Subotica koja nestaje«, posvećena povijesti i vrednotama trideset osam kuća u gradu koje su tekućim regulacijskim planovima predviđene za rušenje. Knjiga je nastala kao izbor iz pedesetak radova, u nastavcima tiskanih u »Hrvatskoj riječi«, a zasnivaju se na znanstvenim istraživanjima što ih je autorica, docentica na Građevinskom fakultetu, provela tijekom izrade magistarske i doktorske radnje. Djelo ima informativni, edukativni i znanstveni karakter, rasyjetljava mnoge povijesne činjenice i okolnosti koje se tiču prošlosti kuća, a dio su istraživanja o gradu provedenih i kroz bogatu građu Historijskog arhiva u Subotici.

Milovan Miković

U SONTI ODRŽAN SEMINAR ZA DRAMSKE DJELATNIKE IZ HRVATSKIH UDRUGA U VOJVODINI

Edukacija koja je nedostajala

Ovaj oblik edukacije potreban nam je svima, a bilo bi zanimljivo obraditi i druge teme bitne za rad naših dramskih skupina, kaže predsjednik Asocijacije dramskih skupina vojvođanskih Hrvata Ivan Andrašić

Dva dana prvoga vikendu ožujka dramski djelatnici iz hrvatskih udruga kulture proveli su u Sonti na seminaru za voditelje i redatelje kazališnih skupina. Organizator ovoga seminara bila je KPZH »Šokadija«, suorganizator Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, a pokrovitelj Općina Apatin, uz supokroviteljstvo Banje Junaković i pekarnice Krstin iz Sonte. Ideja o ovakvom obliku edukacije nastala je prigodom siječanjskog gostovanja dramske sekcije »Šokadije« na »Brodskom kolu«. Brzo se pristupilo realizaciji, a kako je u međuvremenu osnovana Asocijacija dramskih skupina, u projekt su uključeni i voditelji i redatelji ostalih kazališnih skupina institucija kulture Hrvata s područja Zapadnobačkog i Južnobačkog okruga. U ideju se uključio i ZKVH, što je znatno doprinijelo uspješnoj realizaciji. Osim domaćina, na seminaru su se okupili predstavnici HKUPD-a »Stanislav Preprek« iz Novoga Sada, HKUPD-a »Dukat« iz Vajske, HKUD-a »Vladimir Nazor«, UG-a »Urbani Šokci« iz Sombora i HBKUD-a »Lemeš« iz Svetozara Miletića.

TEORIJA I POVIJEST

Voditelj seminara bio je redatelj, glumac i dužnosnik u više institucija kazališnog amaterizma, aktualni umjetnički voditelj ansambla »Satiričkog kazališta

mladih« i direktor Festivala amaterskog kazališta u Slavonskom Brodu, klinički psiholog, voditelj i urednik informativnog programa broskog dopisništva HTV-a *Silvio Stilinović*. Za uvod u rad prvoga dana, sudionike su pozdravili i poželjeli im uspješan rad predsjednik »Šokadije« *Zvonko Tadijan* i ravnatelj ZKVH-a *Tomislav*

Žigmanov. U prijedpodnevnom dijelu voditelj Stilinović je sažeto govorio o teoriji i povijesti kazališta, istaknuvši momente koji su imali najviše utjecaja na formiranje današnjih oblika scenskih nastupa. Razgovaralo se o svim problemima s kojima se u današnje vrijeme susreću amaterske kazališne skupine, te o modusima njihova rješavanja. U poslijepodnevnom radu voditelj Stilinović je u praktičnom dijelu seminara uz pomoć svih sudionika demonstrirao rad na pripremi predstave. »Godinama pratim rad i predstave kako hrvatskih, tako i vojvođanskih dramskih amaterskih skupina. Kod svih sam uočio isti problem – nedovoljno dobar scenski govor, a kod mnogih i nedostatak koordinacije kretanja glumaca. Upravo za te segmente potrebno je najviše rada s glumcima«, rekao je i uz pomoć određenih rekvizita demonstrirao neophodne vježbe scenskoga govora. Potom su se u demonstraciju uključili i svi sudionici.

GOVOR I POKRET

U drugom dijelu seminara, u nedjelju, radilo se na kombinaciji govora i pokreta na sceni. Posljednji je sat ostavljen za razgovore o temama koje nisu u ovom seminaru obrađene. Predstavnici udruga iznijeli su svoja višegodišnja iskustva, ali i probleme s kojima su se u svom radu susretali, a za većinu njih Silvio Stilinović je sugerirao i moguća rješenja. Seminar je završen malim domjenkom i neformalnim razgovorima o budućim planovima Asocijacije dramskih skupina.

K. P.

Pavle Pejčić, HKUPD »Dukat«, Vajska

Zahvaljujući KPZH-u »Šokadija« ovo mi je već drugi seminar iz oblasti kazališta. Bilo je vrlo poučno i sigurno ću stečeno znanje primijeniti u daljnjem radu moje udruge.

Marijan Sabljak, HKUPD »Stanislav Preprek«, Novi Sad

Dojmovi su mi vrlo pozitivni. Ovo su za mene vrlo korisne novosti. Najviše me se dojmila metoda pripreme glumaca za nastupe i sama tehnika pripreme. Razmjena iskustava u ova dva dana vrlo je bitna za buduću suradnju naših udruga.

Ilija Egzeta, HBKUD »Lemeš« iz Svetozara Miletića

Osobno mislim da bi ovakvih seminara trebalo biti što više. Svi mi radimo srcem, pa nam promakne puno toga na što bismo svakako trebali obratiti pozornost. Mislim da bismo uz više ovakvih skupova uspjeli i podići kvalitetu svojih predstava.

Zvonimir Lukač, HKUD »Vladimir Nazor«, Sombor

Voditelj seminara nam je pokazao što bi glumac u prvim momentima trebao naučiti. I u oblasti glume i u oblasti režije naučili smo puno toga što će nas pravilno usmjeriti u daljnjem radu.

Isus drugi put pada pod težinom križa

Pad Ti, o Isuse, urasta u spas naš! Ko to mož svatit? Zemlju opet ljubiš kolinom svojim svetim! Znam, zemlja ta onda mora bit sveta, ko i ova naša što je po Bačkoj, od Boga isto stvorena! Kruv nam ona rađa...

Puk Te još uvek prati... Dernjavu ko da čujem svaotkaleg. Ječi njeva mržnja i ode pod Zobnaticom! Vidim, tog i danas budne: isprazna znatiželja i jeptina zadovoljstva vladat svitom podikadkad znadu stameno...

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merковиć i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 8. do 14. ožujka

8. OŽUJKA 1945.

Od rana zadobivenih u borbama s nacističkim postrojbama u Baranji, kod Petrovog Sela, u somborskoj je bolnici preminuo dvadeset jednogodišnji *Petar Horvacki*, zamjenik komesara čete u sastavu Osme vojvođanske udarne brigade. Njegovi roditelji, otac *Grgo* i majka *Julka* r. *Pozderić*, uhićeni su u rujnu 1944. i deportirani u njemački koncentracijski logor Flossenbug, gdje im se gubi svaki trag.

8. OŽUJKA 1963.

Rođen je *Zvonko Sarić*, pjesnik, nakladnik neovisnih izdanja, knjižničar u subotičkom Narodnom kazalištu, novinar, pomoćnik i zamjenik odgovorne urednice i v. d. urednika Nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ«. Do sada je objavio desetak knjiga, zbirki pjesama, kratkih priča i romana.

9. OŽUJKA 1995.

Pokopan je *Marko Vukov*, svećenik, pjesnik i publicist koji je umro (26. veljače) u 51. godini života. Suradivao je u ovdašnjoj periodici, predan duhovnoj i kulturnoj obnovi svoga naroda. Posthumno mu je u redakciji vlč. Lazara Novakovića objavljena zbirka pjesama »Ja, buntovnik s razlogom«. Rođen je na Bikovu 24. travnja 1938. godine.

10. OŽUJKA 1766.

Ni oštra oporba, ni podjarene strasti nisu pomogli Bačkoj županiji u sporu s varoši Sveta Marija (Subotica)

oko pitanja domestikalnog, domaćeg poreza. Kraljičinom odlukom grad je obvezan plaćati ovaj porez, ali u umanjenom iznosu u odnosu na zahtjeve Županije. Upravo pitanje domestikalnog poreza presudno je utjecalo na Gradsko vijeće glede pokretanja elibertacije (oslobođenja) grada. Učinak trinstogodišnjeg ustrajnog zalaganja okrunjen je tek 1779. godine kada Subotica postaje slobodni kraljevski grad.

10. OŽUJKA 1921.

Rođen je *Bela Gabrić*, profesor književnosti, ruskog jezika i povijesti, spisatelj, esejist, sakupljač narodnih pjesama, kulturni pregalac i djelatnik Katoličke crkve, urednik brojnih publikacija, među ostalim i prvi urednik obnovljenog časopisa *Klasje* naših ravni. *Papa Ivan Pavao II.* dodijelio mu je visoko odličje *Pro Ecclesiae et Pontifice* (Za Crkvu i Vrhovnog svećenika) 1990. Umro je 4. kolovoza 2001.

11. OŽUJKA 1992.

Historijski arhiv u Subotici objavio je prvi svezak edicije *Koreni – Svedočanstvo vekova*, pod naslovom *Pravni položaj i stanovništvo Subotice 1391.-1828.* Djelo je uredio viši arhivist *László Magyar*, pod uredništvom povjesničara *Milana Dubajića*. Knjiga je objavljena u sklopu obilježavanja 600. obljetnice prvog pisanog spomena Subotice u povijesnim ispravama.

12. OŽUJKA 1957.

Umro je *Martin Džavić*, umjetnički soboslikar, jedan

od prvih akademski školovanih subotičkih likovnih umjetnika. Slikarstvo je po dvije godine učio u Beogradu i Beču. Povjesničarka umjetnosti *Olga Kovačev Ninkov* ističe kako je uz nedvojbenu darovitost bio i prvi školovani Bunjevac koji je počeo slikati svoje sunarodnjake, uistinu, njihove pučke motive. Rođen je 12. studenoga 1917.

12. OŽUJKA 1999.

Umro je *Geza Tikvicki*, metalni radnik, aktivist naprednog radničkog pokreta, revolucionar, sudionik NOP-a, član ratnog Biroa PK KPJ za Vojvodinu, visoki partijski i državni dužnosnik, član Saveznog izvršnog vijeća SFRJ i veleposlanik Jugoslavije u Mađarskoj do umirovljenja. Svoja ratna sjećanja sabrao je u knjizi *Slike ustanka u Bačkoj*. Rođen je 2. prosinca 1917.

12. OŽUJKA 2003.

Ispred zgrade Vlade Srbije u Beogradu u 12,25 izvršen je atentat na predsjednika Vlade dr. *Zorana Đinđića*, koji je ubrzo preminuo. Odlukom predsjednice Skupštine Srbije *Nataše Mičić* u državi je zavedeno opsadno stanje. U prostorijama Općinskog odbora Demokratske stranke otvorena je knjiga žalosti.

13. OŽUJKA 1735.

Za trogodišnjeg prikupljanja priloga namijenjenih preuređenju crkve i izgradnji samostana, franjevci su u Subotičkom vojnom šancu sakupili 3.804 forinte i 50 seksera. Od gradskih ugled-

nika kapetan *Jakov Sučić*, priložio je 241 ft i 10 seksera, a po 105 forinata darovali su *Stipan Vojnić* i *Josip Gubanović*, nadalje 100 ft darovao je *Ilija Bukvić*, 94,5 ft *Ivan Vuković*, 71,5 ft *Šime Antunović* i drugi.

13. OŽUJKA 1999.

Održana je prva sjednica Hrvatskog akademskog društva. O važnosti osnutka HAD-a, sadržaju njegova rada i zadacima govorili su *Josip Ivanković*, *Andrija Kopilović*, *Milovan Miković*, *Dugo Runje* i *Tomislav Žigmanov*. Osnivačka skupština Hrvatskog akademskog društva održana je 20. listopada 1998. godine.

14. OŽUJKA 1968.

Umro *Stipan Merковиć*, dugogodišnji dužnosnik subotičkih udruga ratnih i vojnih invalida, između dva rata i nakon II. svjetskog rata. U više navrata predsjednik Kotarskog i Okružnog odbora.

14. OŽUJKA 1959.

Rođena *Viktorija Aladžić* (r. *Vujković-Lamić*), prozna spisateljica. Studij arhitekture završila je u Beogradu 1985. gdje je obranila magisterij i doktorsku radnju. Predaje na subotičkom Građevinskom fakultetu. Objavila više knjiga pripovjedaka i stručnih, znanstvenih radova. Suraduje u književnom časopisu »Klasje naših ravni« i vodećim europskim časopisima za arhitekturu. Posebno je zapažen njena napor na očuvanju povijesne arhitektonske i urbanističke jezgre Subotice.

ŠTO VOLITE KUhati, PODIJELITE S NAMA!

U lijepo opremljenoj kuhinji, baš po mjeri naše sugovornice, započeli smo opušteni razgovor. Odmah se vidi da je kuhinja njeno carstvo u koje njeni ukućani ulaze i izlaze, gdje svatko na svoj način doprinosi, da bi obitelj uživala u hrani koja se tu pripravlja.

Naša današnja sugovornica je *Nevenka Tumbas*, nastavnica matematike u Osnovnoj školi »Matko Vuković«. Mama je troje djece. Najstarija *Antonia* je na prvoj godini Fakulteta tehničkih znanosti u Novom Sadu, prije toga je na hrvatskom jeziku pohađala gimnaziju, te je završila i nižu glazbenu školu. Sin *Marko* također uči na hrvatskom jeziku i maturant je gimnazije, planira nastaviti studij u Hrvatskoj, te *Anamaria*, najmlađi član obitelji, učenica je IV. razreda osnovne škole, također na hrvatskom jeziku, te učenica II. razreda niže glazbene škole, odsjek – klavir.

Nevenka je jedna odista uposlena mama, i ne samo to. Predsjednica je udruge »Naša djeca« i, kako kaže, »taj posao zahtijeva puno vremena, organiziranja, promocija odjela na hrvatskom jeziku, konkuriranja na natječajima itd...«. Dalje dodaje: »savrada je na volonterskoj bazi. Ljubav prema našem hrvatskom rodu, kao i osjećaj da se još može učiniti nešto za opstanak našeg naroda na ovim prostorima, tjera nas nekoliko u organizacijskom odboru da radimo, kako bi uspjeti osigurati da nam djeca nauče materinji jezik, da se služe njime, jer bez poznavanja materinjeg nam jezika, naš narod će nestati«. Voli rad s djecom i vjerojatno je to još

veća pokretačka snaga i volja za ovakvom ustrajnošću.

Osim ove volonterske obveze, Nevenka je pročelnica katehetskog odjela, članica pastoralnog vijeća u župi Isusova Uskrsnuća. Priča nam kako je župa ostala bez mladih časnih sestara, te je za rad s djecom, pokraj župnika, zadužen ovaj njihov odjel.

»Hvala Bogu, imamo jednu grupicu žena koje su se aktivno uključile. Dobrom organizacijom puno toga uspijemo odraditi s djecom, iako je sve na volonterskoj bazi.« Velikom voljom i entuzijazmom pokrenuto je izdavanje dječjeg župnog listića »Anđeli«.

Kad pričamo o djeci, njihovim zaduženjima ili nekoj njihovoj želji i volji da pomognu u kući, Nevenka nam kaže: »Antonia više voli pospremati kuću nego kuhati, mada, ako može birati, radije pravi kolače nego kuha glavno jelo. Kad je potreba radi i ovo drugo. Sin Marko je postao stručnjak za roštilj i rado ga pravi. Anamaria najviše voli raditi u kuhinji. Često se igramo večere za pet. Rado pomaže, bilo da se radi o slanim jelima ili kolačima. Za dekoriranje stola, od ukrasnog prematanja salveta do dekoracije tanjura glavne su Anamaria i Antonia«. Ne smijemo izostaviti ni supruga Vladimira, koji je, kako kaže, pravi »meštar« za ribu na žaru, te brudet.

Na koncu konca, Nevenka dodaje da je ona šef u svojoj kuhinji, jako voli kuhati i boraviti u kuhinji, no, dodaje da je volja na prvom mjestu. Potječe iz obitelji s četiri kćerke. Mama je bila vrsna kuharica, naučila ih je kuhati, praviti kolače, torte. »Mislim

Šef u svojoj kuhinji

Nevenka Tumbas

da su joj za to najviše zahvalni naša djeca i naši muževi«.

Nevenka nam priča da najviše kuha ona, i to kako kaže bunjevačku hranu, jer ju djeca najviše vole. Od svih ukućana traži da na neki način doprinesu, bilo da je to pospremanje ili neka priprema hrane. Suprug Vladimir zadužen je za njihovog psa Rexa, mada i on pomaže u pospremanju. Kako radi u školi, nastoji na razne načine osigurati obitelji kuhani obrok. Ako je školski raspored gust, suprug Vladimir »uskače« s ribljim menijem.

»Volim kuhati sve, i uvijek je neki novi recept za mene pravi izazov i želim ga isprobati, ili možda modificirati po već znanim željama ukućana. Vrhunski pravim pizze i lasagne (po recepturi

prijateljice Talijanke). Pokraj toga se na našem stolu nađu spaghetti bolognese, riba na lešo, juha od morske ribe, krumpir sa zeljem, rižoto od morskih plodova, lešo hobotnica s krumpirima, i mnoštvo dalmatinskih specijaliteta«.

Sve ovo priprema ljeti kad ima mogućnost kupiti svježu ribu. Nevenka puno koristi svježe začine i voli ih imati u svojim lončanicama. Puno je toga što Nevenka voli saditi, peći, kuhati, općenito raditi, no strast su joj sitni kolači i torte. »Za Božić s djevočicama pravim i po desetak vrsta sitnih trajnih kolača, plus torte, dok nam je muški dio zadužen za lupanje oraha i lješnjaka«. Dugi niz godina ona i najmlađa kćerka Anamaria prave Božićnjak.

Živjeli su vani, u Americi.

Piše i uređuje: Branka Dulić

DIJELIMO S VAMA DANAŠNJI RECEPT SA SLIKOM!

Recept koji Nevenka dijeli s nama dobila je od svekrve, malo je modificiran, nije uobičajen za ove krajeve, te se stoga odlučila za njega.

DALMATINSKE FRITULE

Potrebni sastojci:

1 kg mekanog brašna
skoro 1 l mlijeka
2 velike žlice šećera
malo soli
1 kvasac,
½ male čašice rakije
naribana kora 1 limuna
naribana kora 1 naranče
vanilin šećer
rum
groždice,
šalica badema ili oraha

Priprema:

Kuhaćom zamijesiti nadošlo tijesto, kao za krafne, ali da bude dosta rijetko. Dobro ga izraditi, ostaviti tijesto da se diže. Prvo pripremiti groždice (5 dag), usitniti ih, pa ih potopiti u rum pomiješan s mlijekom da

dobro nabubre (otprilike 1 sat). Nakon toga jednu šalicu badema ili oraha usitniti. Sve dodati u tijesto i opet ostaviti da se diže (par puta). Za nekih pola sata pripremiti dublju tavu s uljem, jednu manju šalicu s vodom i malom žlicom, nekoliko tanjura i na njima papirnate ubruse. Fritule pržiti na vrelom ulju. Da bi fritule bile okrugle (bez šiljaka) postoji tehnika. Jednom rukom (lijevom) propuštati tijesto kroz šaku, a malom žlicom, koju stalno kvasimo, vaditi okruglice i stavljati ih na vrelo ulje. Tako se dobiju male kuglice. Kad su gotove, stavljati ih na papirnati ubrus... Ohlađene ih uvaljati u šećer uprahu koji je pomiješan s vanilin šećerom, a sve to staviti u jednu plastičnu vrećicu u koju ubacimo nekoliko fritula i one se lijepo same uvaljaju i budu jednako obložene šećerom.

pireom od krumpira i sosom od višanja. U Americi je usavršila malo dekoriranje torti. Dok su djeca bila manja, priča nam kako im je pravila razne torte uz dekoracije omiljenih likova iz crtića, pa zatim za krštenja, prvu pričest...

Kad je u pitanju ukus supruga Vladimira, njegov su izbor kremaste torte, te ih često pravi. Cijela obitelj voli slatko i ne prođe sedmica, a da se ne priredi neka slastica.

Pokraj svega navednog ima hobi – ručni rad, pletenje, no rijetki su trenutci kad stigne takvo što raditi, strast su joj i knjige, voli ih kupovati i čitati, voli cvijeće...

Uz svoj posao, pomaže i suprugu u obiteljskom poslu. Tijekom godine to obuhvaća rad na računalu i poznavanje jezika. Naglašava da ima veliku potporu supruga, puno joj pomaže, osobito kad djecu treba razvesti na određene aktivnosti, u glazbenu školu, na trening itd..

Nevenka je za kraj podijelila s nama jednu lijepu rečenicu: »Sigurno je da samo skladnim odnosom, kao i uz Božji blagoslov, stižemo sve raditi što sam ispričala«.

Tamo je imala prilike promovirati našu kuhinju svojim prijateljima. Dosta je i sama poprimila od američke kuhinje, te je uvrstila u svoj obiteljski meni. Priča nam o

američkom (Thanksgivingu) Danu zahvalnosti, o neobičnom spoju sosa od brusnica (sličnom našem sosu od višanja) s puretinom i pireom od krumpira. Toplo preporučuje

našim čitateljima da oprobaju ovaj neobičan spoj purece, pirea od krumpira i sosa od višanja. Svake godine na Dan zahvalnosti pravi sličnu večeru s purećim pečenjem,

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

od 1991. sa vama

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

KULTURNA ANIMACIJA U MONOŠTORU

Večer poezije i ljubavi

Kulturni centar »Laza Kostić« iz Sombora ove godine pokrenuo je projekt »Animatori za kulturu na selima«, čiji je osnovni cilj približavanje kulturnih sadržaja i dešavanja stanovnicima naseljenih mjesta na teritoriju Grada Sombora. Angažirano je šestoro animatora, koji imaju zadatak biti inicijatori, koordinatori i organizatori različitih kulturnih zbivanja u selima.

U sklopu ovoga projekta u Bačkom Monoštoru je u srijedu, 27. veljače, održana večer poezije pod nazi-

vom »Zaljubljena svjetlosna bića«. Prvi dio programa bio je posvećen promociji zbirke poezije »Potraga za svjetlosnim bićima« autorice *Dragane Mihajlović Đapić* iz Stanišića. Autorica je ovom prigodom govorila o svojoj knjizi uz osvrt na sam process stvaranja poezije i lijepih riječi namijenjenih »svjetlosnim bićima«. Stihove Draganinih pjesama govorile su monoštorske literarke – *Marijana Šeremešić, Gordana Mučalov, Anita Đipanov, Marija Mrgić* i *Marija Turkalj*, a program je vodila *Zdenka Mitić* – ani-

matorica zadužena za Bački Monoštor.

One su također pročitale i svoje ili odabrane stihove, a posvećene ljubavi i jednom posebnom gostu večeri – nastavniku *Vladimiru Kamčeviću*. Djeca su, na čelu sa svojom nastavnicom *Mirjanom Balaž*, odigrala interesantan skeč na temu dječje ljubavi i simpatija.

Kamčević, koji je u Monoštor došao iz rodnog Smedereva, prije odlaska u mirovinu bio je nastavnik u OŠ »22. oktobar« u Monoštoru, veoma inovati-

van u organiziranju različitih aktivnosti, od onih sportskih, turističkih, umjetničkih, do objavljivanja foto-novina, a kasnije i učestalom organiziranju književnih večeri, izložbi i sličnih umjetničkih događanja. Njegova supruga *Ana Kamčević* prije mirovine bila je seoska liječnica, koja je u pravom smislu riječi poznavala svakog Monoštorca u dušu. Ovaj bračni par nedavno je obilježio tzv. »zlatnu svadbu«, odnosno 50 godina braka i zajedništva, što je, mora se priznati, značajan jubilej. Povodom toga, dio programa je bio posvećen njihovom zajedništvu. Pokraj darova koje su im uručili predstavnici udruga, škole, mjesne zajednice, najemotivniji su bili oni izrečeni kroz poeziju. Nastavniku su odabrane riječi recitirale gore navedene sudionice programa, kao i učenica *Jovana Gromović*, koja je sama napisala pjesmu za Kamčevića.

Bila je ovo lijepa večer, a u okviru projekta animacije kulture na selima, u planu su druga dešavanja: predstave, izložbe, koncerti, foto-natjecaji...

Z. M.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hrcka)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

PRIČA O FOTOGRAFIJI

15 godina HKC-a »Srijem« iz Mitrovice

Istajući po arhivi došao sam do podatka da HKD »Srijem« iz Mitrovice slavi obljetnicu - 15 godina osnutka. Ali ne vole reći da je to jubilej. Smatraju sebe sljednicima bogate kulturne tradicije Mitrovice, koja je oduvijek bila središte, centar. Još od vremena Sirmiuma, kada su tu stolovali rimski carevi, srijemskoga porijekla, pa poslije Dmitrovice, prema svetom Dimitriju po kojemu je dobila ime, o čemu svjedoče konkatedrale i bazilika ovoga sveca, pa je bila središte i u vrijeme Austro-Ugarske, poslije i kao Hrvatska Mitrovica i nakon II. svjetskog rata kada je središte srijemskoga sreza, ali je hrvatskome življu bila i ostala najljepši grad na svijetu.

GOSTOVANJE U ČEPINU

Ova fotografija, snimljena prije 10 godina prigodom gostovanja HKC-a »Srijem« u Čepinu na Čepinskim sun-cokretima, govori kako vrijeme leti. Te jeseni nastupili su s još osam KUD-ova na ovoj lijepoj manifestaciji, koju su Slavonci utemeljili zahvaljujući potpori najvećeg hrvatskog proizvođača sun-cokretovog ulja – Tvornici ulja Čepin, a predstavljali su

Hrvate s one strane Dunava, oni i KPZH »Šokadija« iz Sonte. Slavonci su ih nagradili pljeskom, što su i zavrijedili nastupom s Gajdaškim kolom i Šantavim mađarcom, a otpjevali su Divan je kićeni Srijem i Srijemski bećarac i digli ih na noge Srijemčicom, Cigančicom, Todorom i Kelerujem. Doista, dali su osobni pečat gotovo dvo-satnom programu. Jedino se mogla čuti primjedba – tuku ekavicu. Pa nije ni čudo, objasnio je predsjednik Kulturnog centra ing. Zdenko Đaković: »Mi živimo u Srbiji i Crnoj Gori, ostali smo svjedočiti o opstojnosti Hrvata u nekada pretežno hrvatskom Srijemu, pa nije čudo da mladi govore ekavicom s kojom se susreću u školi, u gradu, u roditeljskom domu. Živimo u zagrljaju tuđega svjetonazora, drugih kultura, ali smo jednako navezani na našu Katoličku crkvu

i uvjeren sam da pripadamo europskom civilizacijskom krugu. Emotivno smo vezani za Hrvatsku i ovoj mladosti je svako gostovanje u Hrvatskoj osjećaj sreće i radosti, dašak moralne potpore da istrajemo na očuvanju i njegovanju vlastitoga identiteta«.

VRAĆANJE KORIJENIMA

Susretao sam ovdje u Čepinu mnoge naše udruge iz - Slankamena, Golubinaca, Petrovaradina, pa i folklorne skupine protjeranih Srijemaca, Zavičajnog kluba Kukujevcana i Zavičajne udruge Gibarčana, a tu sam po prvi puta nakon Domovinskoga rata susreo i prijatelja, tamburaša i pjesnika Iliju Žarkovića Žabara. A što se Mitrovčana tiče, oni su u Hrvatskoj kao kod kuće, nastupali su već na Tjednu hrvatskih manjina u organizaciji Hrvatske matice iseljenika, na velebnoj manifestaciji »Srijem – Hrvatskoj« u organizaciji Zajednice prognanih Hrvata, na Đakovačkim vezovima, Vinkovačkim jesenima i prestižnoj Međunarodnoj smotri folklora u Zagrebu. I to nije sve: gostovali su na smotrama u Slankamenu, Rumi, Tavankutu, Subotici, Sonti, Novom Sadu i Janjevu. Mitrovčani se vraćaju korijenima, u Mitrovici je do 40-tih godina prošloga stoljeća bilo pregršt hrvatskih udruga i društava, pa je još 20-tih pokrenuta inicijativa za izgradnju Hrvatskog doma, koji je jedno vrijeme bio nacionaliziran, a nakon 2000. je vraćen u

vlasništvo Hrvatskog kulturnog centra. Centar je osnovan 1998., ali za sebe vole reći da su slijednici hrvatske kulturne baštine, koju su determinirala brojna društva – pjevačka, folklorna, glazbena, književna. Asimilacija je učinila svoje, ali oni zdušno djeluju na očuvanju i njegovanju tradicije i običaja, hrvatskih i katoličkih.

NOŠNJE

Što je sa nošnjama, pitao sam? Mitrovčani i nisu imali baš svoju nošnju, što je uvijek karakteristika gradova, niti one vlastite posebnosti, kakve imaju sela u Srijemu, primjerice Kukujevci i Gibarac, koji već stoljećima imaju prepoznatljivo šokačko ruho. Mitrovčani su se odlučili za spoj narodnog ruha posavskih Hrvata, urešenog srijemskim narodnim vezom i hrvatskom trobojnicom - crven, bijeli, plavi. Kod muških, to su široke srijemske gaće urešene šlingom i široke bijele košulje s toledom na prsima, uz to i crni prsluk i šešir, obvezno. Neki dečki šešir okite trobojnicom, a kod bogatijih momaka za šeširom je znao biti i dukat. Kod djevojaka i snaša to je suknja s narodnim vezom, najčešće s motivima hrvatskoga grba ili hrvatskoga pletera, oplećak šlinganih rukava s narodnim vezom na prsima i obvezno trobojnica crven, bijeli, plavi za pojasom. U to je vrijeme problematično bilo žensko oglavlje, pa su i djevojke i snaše nastupale samo uredno počešljane.

Dugo već nisam išao na tu stranu pa ne mogu reći kakvo je stanje danas, ali vrijedni Mitrovčani već deceniju i pol marno čuvaju i njeguju srijemsku hrvatsku baštinu i zdušno je prenose na mlade naraštaje. Čestitke!

Slavko Žebić

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

ODRŽANA 25. OPĆINSKA SMOTRA RECITATORA »PJESNIČE NARODA MOG«

Sedam recitatora na hrvatskom jeziku plasiralo se na Zonsku smotru

U petak, 1. ožujka, u prepunoj Čitaonici Gradske knjižnice održana je 25. općinska smotra recitatora »Pjesniče naroda mog«, gdje se više od osamdeset i pet osnovaca i srednjoškolaca Grada Subotice natjecalo u lijepom kazivanju poezije. Bio je to praznik za uši. Pet punih sati smjenjivali su se recitatori koji su govorili svoje pjesme na srpskom, mađarskom, hrvatskom i rusinskom jeziku, ali različiti jezici nisu bili nikakva barijera, jedino je bila bitna

Makivića (predsjednik žirija) te profesorice Katarine Čeliković odlučilo je da 26 najboljih recitatora predstavlja naš grad na Zonskoj smotri, od kojih je čak sedmero recitiralo na hrvatskom jeziku. To su Claudia Karan, Donna Karan i Matea Rudinski u prvoj kategoriji, Davorin Horvacki, Petar Huska i Katarina Piuković u drugoj te Karla Rudić u trećoj skupini.

Jučer je u subotičkoj Gradskoj knjižnici održana i Zonska smotra recitatora za područje općina - Apatin, Sombor, Bačka Topola, Kanjiža, Ada, Senta, Bečej,

Pobjednici mlađeg uzrasta

Pobjednici srednjeg uzrasta

Pobjednici starijeg uzrasta

Dodjela nagrada

Ljubav prema poeziji, te je bilo pravo uživanje prisustvovati ovoj manifestaciji.

Kao i svake godine recitatori su se natjecali na tri razine: mlađi uzrast (učenici od I. do IV. razreda osnovne škole), srednji uzrast (od V. do VIII. razreda) te stariji uzrast (srednjoškolci). Tročlano ocjenivačko povjerenstvo sastavljeno od glumaca subotičkog Narodnog kazališta Hermine Erdélyi i Marka

Mali Idoš i Subotica. S obzirom da je naš list već bio u tisku, rezultate ovog natjecanja objavit ćemo u sljedećem broju. Tada ćete doznati tko će osvojiti privilegij i pravo nastupa na pokrajinskom natjecanju koje će biti održano od 19. do 21. travnja u Sečnju.

Do tada pogledajte fotografije s općinskog natjecanja recitatora.

Žiri i publika

8. ožujka 2013.

Sutra uskrsne radionice na Dječjem odjelu Gradske knjižnice

Na Dječjem odjelu Gradske knjižnice u tijeku su priprave za najveći kršćanski blagdan Uskrs.

Sutra će od 9 i od 11 sati biti održane dvije kreativne uskrsne radionice za djecu osnovnoškolskog uzrasta.

Po principu po kojem funkcioniraju i druge kreativne radionice na ovom odjelu bit će organizirane i ove specijalne uskrsne radionice. Materijal za rad osigurava knjižnica, a gotove uratke djeca nose kući. Broj mjesta je ograničen, te na vrijeme trebate rezervirati svoje mjesto. Cijena je nepromijenjena - 150 dinara.

Informacije putem telefona: 024/ 553-115 ili osobno na Dječjem odjelu.

Ne propustite ovu specijalnu kreativnu radionicu, probajte se u možda za vas novoj tehnici, uljepšajte sebi i svojim predstojeće velike blagdane. Dopustite si da iskažete svoju kreativnost i vještinu. Naučite nešto novo i zabavite se - poručuju iz Gradske knjižnice. Istodobno možete posuditi i neku knjigu ili sudjelovati u Kvizu za poticanje čitanja »Čitam i skitam«.

POVOD ZA VESELJE S NAMA DRAGIM OSOBAMA ŽENSKOG SPOLA

Proslavimo danas Dan žena

Danas je 8. ožujka, dan u svijetu poznat kao Međunarodni dan žena. Na današnji dan se slave ekonomska, politička i društvena dostignuća pripadnica ženskog spola. Osim ovog datuma, koji je praznik svih žena, imamo i Majčin dan (druge nedjelje u svibnju), ali i Materice, bunjevački običaj koji obilježavamo u adventu dok se pripremamo za Božić. Svaka

žena još ima i svoj rođendan, možda imendan te možda još nekoliko datuma tijekom godine kada može nešto proslavljati. Često se čuje kako je Dan žena već zastario, kako ga ne treba obilježavati iz više razloga, a ja smatram da je svaki datum, kad god je to moguće (mada bi najbolje bilo činiti to svaki dan), dobar povod sjetiti se naših žena, pa ako su još one i majke, eto još više razloga. Stoga vam sada neću pisati o tome što je 8. ožujka, kako je on nastao i zbog čega, već ću vam ponuditi neke lijepe pjesme ili ideje kako da radošno provedete ovaj dan sa svojim dragim ženskim osobama. Ne sramite se voljeti i to pokazati. Ljubav je lijepa i još veća samo ako se dijeli, pa vas potičem da i bez velikog povoda slavite svoje drage osobe ženskog spola (naravno to važi i za muškarce, nisu nam oni ništa manje važni).

Ukoliko ste lirska duša predlažem vam da napišete neku lijepu poruku ili, zašto da ne, i stih za ženu (majku, sestru, djevojku, prijateljicu...) kojoj želite čestitati 8. ožujka.

Ako vam to baš i ne ide za rukom, okušajte se u recitiranju tuđih stihova. Oni za to i služe - da se kazivaju i slušaju. Evo dva prijedloga. Za jednu savršenu i jednu manje savršenu mamu, ali su obje svakako krasne, i koju ćete pjesmu recitirati ovisi samo od toga koji je tip osobe vaša mama (klasični tip ili mama koja je spremna za šalu).

Nakon recitiranja pripremite svojoj mami neki dobar obrok. Svi vole kad im netko drugi pripremi hranu, a osobito mama koja najčešće drugima priprema jelo. S obzirom da ste vjerojatno još mali za velike majstorijske, možda vam još nije ni dopušteno dirati štednjak,

a uz sve to još uvijek je korizma, predlažem da napravite neku lijepu voćnu salatu ili možda neki ukrasni sendvič. Što god da učinite, vjerujte, oduševit će vaše mame, a napravite odmah i duplu količinu pa ćete skupa i jesti.

Za sam kraj osmislite još i dobar glazbeni svršetak. Pripremite omiljenu pjesmu vaše mame i otpjevajte ju uz možda neki plesni korak ili još bolje cijelu koreografiju.

Ukoliko uspijete ovo organizirati, a ne vidim razloga zašto ne bi, jer ne zahtijeva puno pripreme a uspjeh je zagarantiran, vjerujem da ćete se svi krasno provesti. Možda to postane stalna praksa u vašem domu - da se za nečiji rođendan, imendan ili jednostavno slobodan vikend organizirate u kući i napravite tematski dan koji će razveseliti sve ukućane, a ponajprije učiniti da više vremena provedete skupa, što je svakako jako bitno.

Želim vam da bar dio ovoga uspijete uraditi, a ako nešto od toga i zabilježite fotografijom, pošaljite nam je, jer rado ćemo je objaviti.

Svim ženama neka je sretan njihov dan - Dan žena!

Najljepša mama na svijetu

U zadaćama su majke kao iz bajke: blage i mile poput svile, nježne i fine kao balerine. Zagrle tatu, smiješe se bratu, nemaju žute minute i nikad se ne ljute.

No moja mama nije fina dama. Ne ide na skijanje jer štedi za grijanje i juri na sve strane da nam uljepša dane.

Glasno se smije i ništa joj teško nije (jedino je jedna kad je subota radna).

Ne zanima ju moda, malo nespretno hoda i trebala bi na dijetu -

ali meni je ipak najljepša mama na svijetu.

**PETAK
8.3.2013.**

06:10 Trenutak spoznaje (R)
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Gardens Around the World 1, dok. serija
10:45 Vijesti iz kulture
10:55 Skica za portret
11:10 Draga Genevieve 3, dokumentarna serija
11:32 Draga Genevieve 3, dokumentarna serija
12:00 Dnevnik 1
12:35 Prkosna ljubav
13:20 Dr. Oz, talk-show
14:00 Skica za portret
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:35 Drugo mišljenje
15:05 Znanstvena petica
15:55 Lugarnica 22, serija
17:50 Putem europskih fondova
18:10 Iza ekrana
18:50 manjinski MOZAIK: Ruke zlata vrijedne
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 Ciklus Krste Papića: Kad mrtvi zapjevaju, dramska serija
21:05 Ciklus Krste Papića: Kad mrtvi zapjevaju, dramska serija
22:00 Počivali u miru, serija
23:00 Dnevnik 3
23:20 Vijesti iz kulture
23:37 Filmski maraton: Redeemer, američki film
01:03 Filmski maraton: Najbolji prijatelji, američki film
01:55 Lewis 5, mini-serija
03:25 Skica za portret
03:39 Jelovnici izgubljenog vremena:
03:59 Dr. Oz, talk-show
04:39 Lugarnica 22, serija
05:22 Draga Genevieve 3, dokumentarna serija
05:44 Draga Genevieve 3, dokumentarna serija

05:25 Najava programa
05:30 Divlje obale, dokumentarna serija
06:15 Prkosna ljubav
07:00 Mala TV:
--- TV vrtić: Postolarka Mia
--- Fleks: Izložba pasa, crtani film

--- Profesor Baltazar: Drama oko cvijeća (R)
07:30 Šaolinski paževi, crtana serija
07:55 Teletubbies, animirana serija
08:20 Johnny and Johana, serija za djecu
08:45 Pseća ophodnja, serija za djecu i mlade
09:10 Školski sat: Crta, crtica...crteži!
10:00 Dolina sunca, serija
10:45 Strani igrani film - hit
13:10 Grace i Glorie, američki film
14:45 Degraasi 1, serija za mlade
15:10 Školski sat: Crta, crtica...crteži!
16:00 Regionalni dnevnik
16:32 Dolina sunca, serija
17:17 Od jutra do mraka, dokumentarni film
17:47 Briljanteen
18:27 Mala TV:
19:00 Salzburg: Hokej, EBEL liga, 6. utakmica 1/4 finala: Medveščak - Red Bull, prijenos
21:50 Knjiga ili život
22:20 Opera box
22:55 Lewis 5, mini-serija
00:30 Retrovizor: Dr. House 8, serija
01:12 Retrovizor: Ludi od ljubavi 2, serija
02:02 Retrovizor: Seks i grad 4, humoristična serija
02:32 Noćni glazbeni program

06:35 Animanijaci, crtana serija
07:00 Monsuno, crtana serija
07:25 TV izlog
07:40 Kako vrijeme prolazi, serija R
09:00 TV izlog
09:15 Sila, serija R 49/135
11:20 Zauvijek susjedi, serija R
12:20 In magazin R
13:00 Ninja ratnici, serija R
13:30 Inspektor Rex, serija
15:30 Ninja ratnici, serija
16:00 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan
21:40 Larin izbor, serija
22:35 Sad je dosta, igrani film
00:40 Full metal jacket, igrani film
02:40 Ezo TV, tarot show
04:10 Sad je dosta, igrani film R
06:05 Dnevnik Nove TV R
06:55 In magazin R
07:30 Kraj programa

05:55 RTL Danas, (R)
06:35 Ruža vjetrova, serija (R)
07:25 Ben 10: Ultimate Alien, animirana serija
07:50 Moji džepni ljubimci, animirana serija
08:05 Yu-Gi-Oh!
08:30 Virus attack
08:45 TV prodaja
09:00 Cobra 11, serija (R)
10:00 Cobra 11, serija (R)
11:00 TV prodaja
11:25 Ekkluziv Tabloid, (R)
11:45 Krv nije voda, serija (R)
12:45 TV prodaja
13:00 Ruža vjetrova, serija (R)
13:55 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
15:00 Cobra 11, akcijska serija
15:55 Cobra 11, akcijska serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas
19:10 Krv nije voda, serija
20:00 Ljubav je na selu, dokumentarna sapunica
21:10 Osvetnik, igrani film, akcijski
23:05 Eurojackpot
23:10 Smrtonosna utrka, igrani film, akcijski/znanstveno-fantastični
00:50 Linija smrti, igrani film, akcijski
02:35 RTL Danas, (R)
03:10 Kraj programa

**SUBOTA
9.3.2013.**

06:08 Drugo mišljenje (R)
06:38 Najava programa
06:53 Knjiga ili život
07:23 Iza ekrana
07:58 Hrvatska kronika BiH
08:15 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Lust for Gold, američki film
09:45 Domaći dokumentarni film
10:20 Kućni ljubimci
10:50 Vijesti iz kulture
11:05 Normalan život, emisija
12:00 Dnevnik 1
12:35 Veterani mira, emisija
13:20 Duhovni izazovi
13:55 Prizma
14:40 Eko zona
15:10 Reporter: Moj Afganistan
16:05 Veliki koraljni greben: Koraljni greben i oko njega, dokumentarna serija
17:10 Znanstvene vijesti

17:15 Kulturna baština: Ludbreg
17:30 Sivi soko k vili doletio, emisija pučke i predajne kulture
18:05 Lijepom našom: Prelog
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 LOTO 7/39
20:15 Uz 100. obljetnicu rođenja Ranka Marinkovića: Zagrljaj: Zagrljaj, dramska serija
21:25 Sjećanja jedne geješe, američki film
23:50 Dnevnik 3
00:10 Vijesti iz kulture
00:30 Otmica i otkupnina, mini-serija
01:40 Filmski maraton: Roxanne: Prize Pulitzer, američki film
03:12 Filmski maraton: Lust for Gold, američki film
04:39 Veliki koraljni greben: Koraljni greben i oko njega, dok. serija
05:29 Skica za portret
05:50 Sivi soko k vili doletio, emisija pučke i predajne kulture
06:20 Lijepom našom: Senj (R)

04:45 Najava programa
04:50 Spektar, unutrašnje politički magazin
05:35 Gardens Around the World 1, dok. serija
06:20 Hamtaro, crtana serija
06:40 Moj mali planet, crtana serija
06:45 Wot wot's, crtana serija
06:55 Merlin 3, serija za djecu i mlade
07:40 Novi klinici s Beverly Hillsa 4, serija za mlade
08:55 Mala TV:
--- TV vrtić: Gazdarice
--- Danica i puma (R)
--- Tonko, Zvonko i prijatelji: Bicikl, crtani film (R)
--- Brlog: Graditelji (R)
09:25 Kranjska Gora: Svjetski skijaški kup - veleslalom (M), prijenos 1. vožnje
10:30 Modry Tygr, češki film za djecu
12:00 Crtani filmovi
12:25 Kranjska Gora: Svjetski skijaški kup - veleslalom (M), prijenos 2. vožnje
13:30 Family Plan, američki film
15:48 Madame Sousatzka, američki film
17:55 Rukomet, SEHA Liga: Zagreb CO - Metalurg, prijenos
19:30 Kriške sira 4, dokumentarna serija

20:00 Ljubavnici i ludaci, dokumentarni film
21:30 Strani igrani film
23:05 Peti dan, talk show (R)
00:05 Retrovizor: Dr. House 8, serija
00:47 Retrovizor: Ludi od ljubavi 2, serija
01:37 Retrovizor: Seks i grad 4, humoristična serija
02:02 Noćni glazbeni program

07:10 In magazin R
07:45 TV Izlog
08:00 Angie, serija 10/10
08:30 Okusi Hrvatske
08:55 Zauvijek susjedi, R
09:55 Animanijaci, crtana serija R
10:20 Winx Club, R
10:45 Power Rangers Samurai, serija R
11:05 Larin izbor, serija R
13:05 Teorija svega, film
14:50 Majstori opasnosti i Hollywoodu, igrani film
16:30 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Provjereno, R
18:15 Lud, zbunjen, normalan
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Batman: Početak, igrani film
22:55 Lakeview Terrace, film
00:50 Pisma s Iwo Jime, film
03:20 Ezo TV, tarot show
04:50 Paprika, igrani film
06:15 Dnevnik Nove TV R
07:00 Kraj programa

06:00 Bibin svijet, serija
06:35 Yu-Gi-Oh!, serija (R)
07:25 Virus attack, serija
07:45 Uvrnuti čupavci, animirana serija
08:10 TV prodaja
08:25 Učilica, kviz za djecu
09:00 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
09:55 TV prodaja
10:10 Prašćić babe u gradu, igrani film, obiteljski
12:00 TV prodaja
12:15 Molly, igrani film, humorna drama
14:15 Agent Cody Banks 2, igrani film, obiteljski
16:10 Koledžicom po svijetu, prilično zabavna emisija
17:15 Smrtonosnih 60, serija
17:55 Smrtonosnih 60, serija
18:30 RTL Danas
19:10 Galileo, emisija
20:00 Nacionalno blago: Knjiga tajni - TV premijera, igrani film, avanturistički
22:20 Lovina, film, akcijski

63 2013 14:01:30

13:00 Ninja ratnici, serija R
13:30 Inspektor Rex, serija
15:30 Ninja ratnici, serija
16:00 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija
22:00 Larin izbor, serija
23:00 Večernje vijesti
23:20 Mentalist, serija
00:20 Ružičasti cadillac, film
02:30 Sheena, kraljica džungle, serija
03:30 Mentalist, serija R
04:15 Ezo TV, tarot show
05:15 Dnevnik Nove TV R
06:05 In magazin vikend R
06:40 Kraj programa

06:30 RTL Danas, (R)
07:10 Ben 10: Ultimate Alien
07:35 Moji džepni ljubimci
07:50 Yu-Gi-Oh!
08:15 Virus attack
08:30 TV prodaja
08:45 Cobra 11, serija (R)
09:45 Cobra 11, serija (R)
10:45 TV prodaja
11:00 Molly, igrani film, humorna drama (R)
12:55 TV prodaja
13:10 RTL Extra Magazin
14:00 Krv nije voda, serija (R)
15:00 Cobra 11, akcijska serija
15:55 Cobra 11, akcijska serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Sulejman Veličanstveni
22:00 RTL Vijesti
22:20 Opaki igrači, film, kriminalistička drama
00:15 Dolazak, fantastična/ akcijska serija
01:05 Dolazak, fantastična/ akcijska serija
01:50 Astro show, emisija uživo
02:50 CSI: Miami, serija (R)
03:30 CSI: Miami, serija (R)
04:15 RTL Danas, (R)
04:50 Kraj programa

UTORAK 12.3.2013.

06:10 Znanstvena petica
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
10:00 Gardens Around the World 1, dok. serija

10:45 Vijesti iz kulture
10:55 Skica za portret
11:13 Draga Genevieve 3, dokumentarna serija
11:35 Draga Genevieve 3
12:00 Dnevnik 1
12:37 Prkosna ljubav
13:25 Dr. Oz, talk-show
14:05 Skica za portret
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:35 Među nama
15:05 Kulturna baština
15:20 Fotografija u Hrvatskoj
15:55 Lugarnica 22, serija
16:45 Hrvatska uživo
17:45 Kazalište u kući, humoristična serija
18:20 8. kat: Zrelje je veselije, talk-show
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 Paravan
21:05 Ciklus hrvatskog filma: Izgubljeni zavičaj
22:50 Dnevnik 3
23:10 Vijesti iz kulture
23:27 The Courier, američki film
00:57 Madam iz visokog društva, američki film (R)
02:32 Single Father, serija
03:17 Lovci na natprirodno 5, serija
03:57 Dr. Oz, talk-show
04:37 Skica za portret
04:42 Lugarnica 22, serija
05:25 Draga Genevieve 3
05:47 Draga Genevieve 3

05:25 Najava programa
05:30 Gardens Around the World 1, dok. serija
06:15 Prkosna ljubav
07:00 Mala TV:
07:30 Šaolinski pažezi, crtana serija
07:55 Teletubbies
08:20 Johnny and Johana, serija za djecu
08:45 Pseća ophodnja, serija za djecu i mlade
09:10 Školski sat
09:55 Dolina sunca, serija
10:40 Oslikani veo, američki film
13:10 Madam iz visokog društva, američki film (R)
14:45 Degraasi 1, serija
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:20 Damin gambit, talk show
18:00 ni DA ni NE
18:50 Crtani film
19:00 Mala TV:
19:30 Kriške sira 4, dokumentarna serija
20:00 Don't Tell Mom the

Babysitter's Dead, američki film
21:45 Single Father, serija
22:30 Zločinački umovi 6, serija
23:15 Ubi me dosada 2, serija
23:40 Lovci na natprirodno 5, serija
00:25 Retrovizor: Dr. House 8, serija
01:10 Retrovizor: Ludi od ljubavi 2, serija
01:55 Retrovizor: Seks i grad 5, humoristična serija
02:20 Noćni glazbeni program

06:40 Animanijaci, crtana serija
07:05 Monsuno, crtana serija
07:30 TV izlog
07:45 Kako vrijeme prolazi, serija R
09:05 TV izlog
09:20 Sila, serija R
11:25 Larin izbor, serija R
12:20 In magazin R
13:00 Ninja ratnici, serija R
13:30 Inspektor Rex, serija
15:30 Ninja ratnici, serija
16:00 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija
22:00 Larin izbor, serija
23:00 Večernje vijesti
23:20 Mentalist, serija
00:20 Maturalno putovanje, igrani film
02:00 Sheena, kraljica džungle, serija
03:00 Mentalist, serija R
03:45 Ezo TV, tarot show
04:45 Dnevnik Nove TV R
05:35 In magazin R
06:10 Kraj programa

06:00 RTL Danas, (R)
06:40 Ruža vjetrova, serija (R)
07:30 Ben 10: Ultimate Alien
07:55 Moji džepni ljubimci
08:10 Yu-Gi-Oh!, serija
08:35 Virus attack, serija
08:50 TV prodaja
09:05 Cobra 11, serija (R)
10:10 Cobra 11, serija (R)
11:00 TV prodaja
11:25 Ekkluziv Tabloid, (R)
11:45 Krv nije voda, serija (R)
12:45 TV prodaja
13:00 Ruža vjetrova, serija (R)
13:55 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
15:00 Cobra 11, akcijska serija
15:55 Cobra 11, akcijska serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid

18:30 RTL Danas
19:10 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Sulejman Veličanstveni
22:00 RTL Vijesti
22:20 10 razloga zašto te mrzim, film, komedija
00:10 Opaki igrači, film, kriminalistička drama (R)
02:00 Astro show, emisija uživo
03:00 Dolazak, fantastična/ akcijska serija (R)
03:40 Dolazak, fantastična/ akcijska serija (R)
04:20 RTL Danas, (R)
05:00 Kraj programa

SRIJEDA 13.3.2013.

06:10 Među nama
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Gardens Around the World 1, dok. serija
10:45 Vijesti iz kulture
10:55 Skica za portret
11:11 George Clarke's Amazing Spaces, dokumentarna serija
12:00 Dnevnik 1
12:37 Prkosna ljubav
13:25 Dr. Oz, talk-show
14:05 Skica za portret
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:33 Riječ i život, religijski program
15:05 Alpe Dunav Jadran
15:50 Lugarnica 22, serija
16:33 Skica za portret
16:45 Hrvatska uživo
17:45 Kazalište u kući, humoristična serija
18:20 8. kat: Reinkarnacija, talk-show
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 LOTO 7/39
20:15 U potrazi za Markom Polom, dok. serija
21:10 Globalno sijelo
21:40 Horizonti, vanjsko politički magazin
22:35 Dnevnik 3
22:55 Vijesti iz kulture
23:12 Drugi format
00:00 Ludnica u Clevelandu 2, humoristična serija
00:20 Golden Will: The Silken Laumann Story, američki film
01:55 Lovci na natprirodno 5, serija
02:35 Lugarnica 22, serij
03:18 Prekid programa radi redovnog održavanja

uredaja
05:25 George Clarke's Amazing Spaces, dokumentarna serija

05:25 Najava programa
05:30 Gardens Around the World 1, dok. serija
06:15 Prkosna ljubav
07:00 Mala TV:
07:30 Šaolinski pažezi
07:55 Teletubbies
08:20 Johnny and Johana
08:45 Pseća ophodnja, serija
09:10 Školski sat
09:55 Dolina sunca, serija
10:40 Lenzerheide: Svjetski skijaški kup - spust (M), snimka
11:25 Lenzerheide: Svjetski skijaški kup - spust (Ž), prijenos
12:30 Eko zona (R)
13:05 Golden Will: The Silken Laumann Story, američki film
14:45 Degraasi 1, serija
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:20 Zvonko Bogdan, snimka koncerta (1.dio)
18:30 Vrtlarica (R)
19:00 Mala TV:
19:30 Kriške sira 4, dokumentarna serija
20:00 Nogomet, Liga prvaka - emisija
20:35 Nogomet, Liga prvaka: Bayern - Arsenal, prijenos
22:30 Nogomet, Liga prvaka - emisija
23:20 Ubi me dosada 2, serija
23:45 Lovci na natprirodno 5, serija
00:30 Retrovizor: Dr. House 8, serija
01:15 Retrovizor: Ludi od ljubavi 2, serija
02:00 Retrovizor: Seks i grad 5
02:25 Noćni glazbeni program

06:15 Animanijaci, R
06:40 Animanijaci
07:05 Monsuno, crtana serija
07:30 TV izlog
07:45 Kako vrijeme prolazi
09:05 TV izlog
09:20 Sila, serija R
11:25 Larin izbor, serija R
12:20 In magazin R
13:00 Ninja ratnici, serija R
13:30 Inspektor Rex, serija
15:30 Ninja ratnici, serija
16:00 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi

19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija
22:00 Larin izbor, serija
23:00 Večernje Vijesti
23:20 Mentalist, serija
00:20 Nedokazana krivnja, igrani film
02:30 Sheena, kraljica džungle
03:30 Mentalist, serija R
04:15 Ezo TV, tarot show
05:15 Dnevnik Nove TV R
06:05 IN magazin R
06:40 Kraj programa

05.55 RTL Danas, (R)
06.35 Ruža vjetrova, serija (R)
07.25 Ben 10: Ultimate Alien
07.50 Moji džepni ljubimci
08.05 Yu-Gi-Oh!
08.30 Virus attack
08.45 TV prodaja
09.00 Cobra 11, serija (R)
10.00 Cobra 11, serija (R)
11.00 TV prodaja
11.25 Ekkluziv Tabloid, (R)
11.45 Krv nije voda, serija (R)
12.45 TV prodaja
13.00 Ruža vjetrova, serija (R)
13.55 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
15.00 Cobra 11, akcijska serija
15.55 Cobra 11, akcijska serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo, emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.10 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 Sulejman Veličanstveni
22.00 RTL Vijesti
22.20 Kost, serija

23.15 Kost, serija
00.05 10 razloga zašto te mrzim, film, komedija (R)
01.50 Astro show, show
02.50 RTL Danas, (R)
03.25 Kraj programa

ČETVRTAK 14.3.2013.

06:10 Riječ i život
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Gardens Around the World 1, dok. serija
10:45 Vijesti iz kulture
10:55 Skica za portret
11:13 George Clarke's Amazing Spaces, dokumentarna serija
12:00 Dnevnik 1
12:37 Prkosna ljubav
13:25 Dr. Oz, talk-show
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:35 Trenutak spoznaje
15:05 Pozitivno
15:50 Lugarnica 22, serija
16:33 Skica za portret
16:45 Hrvatska uživo
17:45 Kazalište u kući, serija
18:20 8. kat: Zagreb tak imam te rad, talk-show
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 Imaš signal, dok. film
20:45 Spektar, unutrašnje

politički magazin
21:35 Paralele, vanjsko politička emisija
22:05 Pola ure kulture
22:40 Dnevnik 3
23:00 Vijesti iz kulture
23:17 Fifty Dead Men Walking, britanski film
01:12 Moj papa Barišnjikov, ruski film
02:42 Lovci na natprirodno 5, serija
03:22 Dr. Oz, talk-show
04:02 Skica za portret
04:17 Globalno sijelo (R)
04:42 Lugarnica 22, serija
05:25 George Clarke's Amazing Spaces, dokumentarna serija

05:25 Najava programa
05:30 Gardens Around the World 1, dok. serija
06:15 Prkosna ljubav
07:00 Mala TV:
07:30 Šaolinski paževi
07:55 Teletubbies
08:20 Johnny and Johana
08:45 Pseća ophodnja, serija
09:10 Školski sat
09:55 Dolina sunca, serija
10:40 Lenzerheide: Svjetski skijaški kup - superG (M), snimka
11:25 Lenzerheide: Svjetski skijaški kup - superG (Ž), pirjenos
12:25 Reprizni program
13:15 Moja papa Barišnjikov, ruski film
14:45 Degra 1, serija

15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:25 U potrazi za Markom Polom, dok. serija
18:15 Globalno sijelo
18:45 Crtani filmovi
19:10 Mala TV:
19:40 Kriške sira 4, dok. serija
20:10 Priča o legendi: Cesta 66, dokumentarna serija
21:00 Nogomet, Europska liga - prijenos utakmice
22:55 Nogomet, Europska liga
23:20 Uvijek je sunčano u Philadelphiji 6, serija
23:45 Lovci na natprirodno 5, serija
00:30 Retrovizor: Dr. House 8
01:15 Retrovizor: Ludi od ljubavi 2, serija
02:00 Retrovizor: Seks i grad 5
02:25 Noćni glazbeni program

06:40 Animanijaci
07:05 Monsuno, crtana serija
07:30 TV izlog
07:45 Kako vrijeme prolazi
09:20 Sila, serija R
11:25 Larin izbor, serija R
12:20 In magazin R
13:00 Ninja ratnici, serija R
13:30 Inspektor Rex, serija
15:30 Ninja ratnici, serija
16:00 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija
22:00 Provjereno

23:05 Večernje Vijesti
23:25 Mentalist, serija
0:25 Krivi potez, igrani film
02:25 Sheena, kraljica džungle
03:25 Mentalist, serija R
04:10 Ezo TV, tarot show
05:10 Dnevnik Nove TV R
06:00 In magazin
06:35 Kraj programa

05.55 RTL Danas, (R)
06.35 Ruža vjetrova, serija (R)
07.25 Ben 10: Ultimate Alien
07.50 Moji džepni ljubimci
08.05 Yu-Gi-Oh!
08.30 Virus attack
09.00 Cobra 11, serija (R)
10.00 Cobra 11, serija (R)
11.45 Ekkluziv Tabloid, (R)
12.05 Krv nije voda, serija (R)
13.00 Ruža vjetrova, serija
13.55 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
15.00 Cobra 11, akcijska serija
15.55 Cobra 11, akcijska serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo, emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.10 Krv nije voda, serijana u vlastitu djecu
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 Sulejman Veličanstveni
22.00 RTL Vijesti
22.20 CSI: NY, serija
23.15 CSI: NY, serija
00.05 Kost, serija (R)
01.00 Kost, serija (R)
01.50 Astro show
02.50 RTL Danas, (R)
03.25 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Starišća emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populane melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

NOGOMET

Ruleť završnica gostima

SONTA – Nogometaši sončanskog Dinama u nedjelju su odigrali prvu službenu utakmicu u 2013. godini. U natjecanju za kup na općinskoj razini na svojem terenu su dočekali velikog favorita, drugoplasiranu ekipu MOL Sombor, Terekveš iz Svilojeva. Na radost brojnih navijača, plavi su pokazali zube favoriziranim gostima. Od prve minute igralo se beskompromisno, obostrano napadački, pa su i vratari imali posla, gostujući nešto više od domaćeg. Dinamovci su do prednosti došli u 52. minuti. Jak udarac Kmezića gostujući vratar je uspio samo odbiti, a loptu je glavom sproveo u mrežu spretni Brkin. Gosti se nisu predavali, pa su sedam minuta kasnije poravnali rezultat. Kako do kraja utakmice nije bilo promjene rezultata, pristupilo se izvođenju jedanaesteraca. Spretniji i sretniji bili su gosti i rezultatom 4–1 plasirali se u drugo kolo općinskog kup-natjecanja.

Dinamo: Duraković, Vidaković (Bačić), Krpijan, Mihaljev, Tadijan, Kljajić, Šarac (Đurđević), Silađi, Kmezić, Andrašić (Nesvanulica), Brkin

I. A

KARATE

Uspješni monoštorski karatisti

NOVI SAD – Karate turnir »Novi Sad Open 2013« u organizaciji Karate kluba »Soko« iz Novog Sada održan je u nedjelju, 3. ožujka. Na ovom značajnom turniru sudjelovala su 34 kluba s ukupno 467 natjecatelja. Iz monoštorskog KK »Nidan« svoje umijeće prikazalo je sedmero natjecatelja, a svaki je od njih ponio kući po medalju.

U kategoriji pionira, u katama, Miloš Štranger, Boris Francuz i Nikola Čizmar osvojili su brončane medalje. U kategoriji nada, kate, Kristina Čizmar osvojila je II. mjesto. Među kadetima – sportske borbe – do 58 kg, Jovica Gligorić osvojio je broncu, a među seniorima, do 77 kg, Danko Šimon također III. mjesto. U kategoriji veterana – kate, Goran Vilov osvojio je zlatnu medalju.

Konkurencija u svim kategorijama bila je veoma jaka, pa su treneri Sabina Orešković i Danko Šimon, koji je i sam sudjelovao na ovom natjecanju, zadovoljni rezultatima svoje ekipe.

Z. M.

Pregršt medalja za ENPI

NOVI SAD – Karatisti subotičkog KK ENPI ostvarili su zapaženi uspjeh na turniru »Novi Sad Open 2013« i osvojili 26 medalja, od čega 15 zlatnih, 8 srebrnih i 3 brončane. Idućeg vikenda, u nedjelju 17. ožujka, slijede reprezentativne pripreme u Adi, a tjedan dana kasnije, 24. ožujka, subotica je domaćin Super ENPI kupa.

KLIZANJE

Rogići prvaci Vojvodine

NOVI SAD – Na Prvenstvu Vojvodine u umjetničkom klizanju za kadete, koje je održano u Novom Sadu, proteklog vikenda klizači subotičkog Spartaka sudjelovali su u tri kategorije i osvojili četiri medalje. Kadeti A djevojčice - Elie Aleksandra Esperanza četvrto mjesto. Kadeti B dječaci - Stefan Rogić zlatna medalja, kadeti B djevojčice - Leona Rogić zlatna medalja. Srebrna je bila Isidora Kulić, brončana Anita Kovač, dok su četvrto i šesto mjesto osvojile Teodora Der i Mina Vrcelj. KK Spartak su predvodili treneri Ines Bem i Maša Stantić.

STOLNI TENIS

Naslovi za Miloševića i Feher

SUBOTICA – Osvajač naslova u muškoj konkurenciji na prvenstvu Srbije održanom u Subotici protekloga vikenda

je Bojan Milošević, dok je najbolja u ženskoj konkurenciji Gabrijela Feher. Šampionski muški dubl čine Sel /Milošević, a pobjednička ženska kombinacija je Molnar/Galonja. Prvaci države u mixu su mješoviti par Peter/Feher. Najuspješniji domaći predstavnik je Stefan Kostadinović, koji se uspio plasirati među osam najboljih.

ŽELJKO TADIJAN – GEGI, TRENER-NOGOMETAŠ NOGOMETNOG KLUBA »DINAMO«

Vratila ga mala Anđela

U trenerskom radu nastojat ću primjenjivati sve najbolje što sam naučio od svojih bivših trenera

Razgovor vodio: Ivan Andrašić

NK »Dinamo« iz Sente ove zime je dobio dva značajna pojačanja. U klub su se iz »Poleta« iz Karavukova vratila dvojica vrsnih igrača, članova reprezentacije vojvođanskih Hrvata, *Josip Gal* i *Željko Tadijan – Gegi*. Po dogovoru s upravnim strukturama kluba dvadesetdevetogodišnji Tadijan će u svojstvu trenera preuzeti prvu ekipu u narednom razdoblju od najmanje godinu dana. Za ovoga igrača velikih mogućnosti i zavidnoga iskustva, stečenog na travnjacima Vojvođanske lige i na utakmicama reprezentacije vojvođanskih Hrvata, trenerski kruh je veliki izazov.

U REPREZENTACIJI

»Mnogi kažu da je još pre-rano za moje preuzimanje trenerske palice, ja mislim suprotno. Stjecajem okolnosti, a najviše zbog nogometnih ambicija, 2008. godine sam pristupio članu Vojvođanske lige, »Poletu« iz obližnjeg Karavukova. Moje dobre igre uočili su trener *Poljaković* i koordinator *Kuntiće* i 2009. godine me pozvali u reprezentaciju vojvođanskih Hrvata. U poprilično dugoj igračkoj karijeri treneri su mi bili *Vinko Đanić*, *Branislav Kuruc*, *Stevan Smiljković*, *Nikola Pavlović*, svi bivši vrsni igrači, kasnije poznati po stvaranju dobrih ekipa od mladih igrača, a oduševljen sam radom Marinka

Poljakovića, koji je po meni jako, jako veliki motivator. U svojem trenerskom radu nastojat ću primjenjivati sve najbolje što sam naučio od svakog od njih«, kaže Tadijan. Iako još nema ni 29, s nogometnom loptom druži se već 19 godina. »S nogometom sam počeo vrlo rano. U »Dinamovu« nogometnu školu pozvao me je tadašnji voditelj *Pavle Kozbašić*. Kaže da me je uočio u školi i na ulici, gdje smo često igrali nogomet. Nakon završetka 8. razreda umalo nisam napustio omiljeni sport. Tada su na mene bacili oko i pozvali me u klub stručnjaci iz apatinske »Mladosti«, što je bio san svakog dječaka koji je trčao za loptom. Sve je bilo dogovoreno, međutim, kako je meni bilo tek 15 godina, a roditelji su mi bili na radu u Njemačkoj, ovaj angažman zbog kratkoga roka i nedostatka njihovog potpisa nije realiziran. Dječачki snovi su mi se srušili, izgubio sam svu volju za nogometom. Na moju sreću, trener »Dinama« u to vrijeme bio je jedan od naših dječачkih uzora *Branko Kuruc*. Bio je jako strpljiv sa mnom, vratio me je na travnjak, a čim sam napunio 16 godina, uz specijalni liječnički pregled registriran sam za seniorsku ekipu. Pronašli su mi nekakav šum na srcu, pa sam nakon godinu dana na ponovnom pregledu od liječnika dobio zeleno svjetlo za rad pod punim opterećenjem.

U klubu sam strpljivo trenirao s igračima i 10 godina starijim od sebe, a sa 17 sam već igrao i prvenstvene utakmice. S nepunih 18 godina čak sam bio i kapetan ekipe«, prisjeća se Tadijan igračkih početaka.

Slijedom svojih ambicija 2008. godine prelazi u NK »Polet« iz obližnjeg Karavukova. »U »Dinamu« je došlo do velike krize, upitno je bilo hoće li se uopće i održati. Kako sam bio u igračkom naponu, želio sam se oporovati u jačoj sredini. Izbor je pao na tadašnjeg člana Vojvođanske lige »Polet«. U ovom klubu igrači sa strane vrlo teško uspijevaju, no, zbog svojeg odnosa prema igri i suigračima, a osobito zbog svoje fanatične borbenosti, brzo sam postao ljubimac publike. Igrali smo jake utakmice, a ja sam bio jedan od najboljih štopera Vojvođanske lige. Već 2009. godine dobio sam najdraži poziv. Marinko Poljaković i Petar Kuntiće pozvali su me u reprezentaciju vojvođanskih Hrvata. Svjestan sam da ostvareno s tom reprezentacijom predstavlja najviše domete u mojoj nogometnoj karijeri«, kaže Tadijan.

PONOVNO U DINAMU

Prva ekipa »Dinama« već nekoliko godina »glavinja« u najnižem rangu natjecanja. Nogometaši su povremeno malodušni, nakratko bljesnu, a onda naide novo razdoblje

apatije. Ove zime je konačno napravljen rez koji će, po mnogima, biti pravo rješenje za klub. »Čelnici »Dinama« pozvali su mene i Josipa Gala da se vratimo i pomognemo u stabilizaciji kluba, Gal u svojstvu igrača, ja u svojstvu trenera-igrača. Kako je i »Polet« zahvatila svojevrсна kriza, a ambicije splasnule, bez razmišljanja smo se vratili u rodno mjesto. Ja sam u međuvremenu zasnovao obitelj, pa mi sve teže padaju česta odsustva od supruge *Tamare* i kćerke *Anđele*, a sve teže ih usklađujem i s obvezama na poslu. Pripreme za proljetnu polusezonu smo započeli, odigrali smo i prvu utakmicu, zadovoljan sam što su me suigrači dobro prihvatili u startu. Radimo dosta naporno, u radu nastojim primjenjivati sve najbolje od svojih dosadašnjih trenera. Nadam se da ću u dogovorenih godinu dana uspjeti formirati stabilnu ekipu, a za dalje ćemo vidjeti, na prvom mjestu su mi ipak obitelj i posao«, završava priču Željko Tadijan – Gegi.

POGLED S TRIBINA

Derbi

Zbog lošeg vremena veliki hrvatski derbi između Hajduka i Dinama odigran je u ponovljenom terminu prošle srijede, pa je izostao komentar duela dvije najbolje momčadi 1. HNL. A bilo je detalja koji vrijede biti zapisani.

Prvo, Dinamo je poslije dugo vremena uspio svladati Hajduk na Poljudu (2-1) i s nova tri boda pobjegao je na, čini se, nedostižnih 11 razlike, praktično potvrdivši još jedan naslov prvaka Hrvatske. Momčad koja ima daleko najveći proračun, najdužu klupu i najviše stranaca jednostavno mora biti i najbolja u nacionalnom šampionatu jedne male

mediteranske zemlje. Sve ostalo bi bilo golemo iznenađenje. Ali, jedan 17-godišnjak u modroj Dinamovoj majici, Tin Jedvaj, zaigrao je svoj prvi derbi kao iskusni prvotimac sa stotinama ligaških susreta u nogama i još jednom pokazao kako je Hrvatska zbilja nepresušan rudnik nogometnih talenata. S druge strane zelenog polja, u bilim majicama zaigrala je ekipa golobradih dalmatinskih momaka poniklih u hajdukovoj omladinskoj školi i vrlo uspješno odoljevala iskusnim Dinamovim legionarima. Za mnoge od njih još vjerojatno niste ni čuli, a kako i bi, kada skupa nemaju više od stotinu prvoligaških susreta koliko ih ima svaki izabranik Krune Jurčića (izuzev Jedvaja, naravno).

Ruku na srce derbi je ispunio sva očekivanja i gotovo dupke puni Poljud, iako je bila radna srijeda, kao i svi gledatelji pokraj malih ekrana mogli su uživati u dobrom nogometu. Cijeli štimung je, na koncu, pokvario najbolji hrvatski sudac Bebek grubo oštetivši domaćina za nedosudni penal (igranje rukom i crveni karton), čime je izravno utjecao na rezultat derbija nad derbijima.

U očekivanju novog duela najvećih rivala, sve ostalo je maksimalno pozitivno. Hrvatski klupski nogomet zasigurno ima budućnost. Budućnost koja čeka novog Modrića...

D. P.

NOGOMET

Pobjede Dinama i Hajduka

Rutinskom domaćom pobjedom nad Slavenom (3-0) Dinamo je održao bodovnu prednost nad Hajdukom koji je slavio na gostovanju kod Cibalie (2-0).

Ostali rezultati 22. kola 1. HNL: Inter – Zagreb 1:2, Split – Osijek 0:0, Zadar – Lokomotiva 1:0, Istra 1961 – Rijeka 1:1
Tablica: Dinamo 50, Hajduk 39, Lokomotiva 36, Split, Rijeka 34, Slaven 32, Osijek 28, Istra 1961, Zadar 23, Zagreb 22, Inter, Cibalia 20.

KOŠARKA

Cedevita bez Final foura

Domaćim porazom (76-77) košarkaši Cedevite su se oprostili od svake mogućnosti da se domognu jednog od prva četiri mjesta koja vode na završni turnir najbolji momčadi ABA lige. Tijesan poraz je doživjela i Cibona na gostovanju u Beogradu (97-95), Split je tek nakon produžetaka slavio protiv Širokog (88-83), dok je Zadar uvjerljivo poražen u Skoplju (94-69).

TENIS

Čilić 12., Dodig 60.

Na najnovijoj ATP ljestvici najboljih svjetskih tenisača prvi hrvatski reket Marin Čilić zauzima 12. mjesto, dok se njegov sugrađanin iz Međugorja Ivan Dodig nalazi na 60. poziciji. Ostala dva top hrvatska tenisača Antonio Veić i Ivo Karlović trenutačno se nalaze na 127., odnosno 143 poziciji.

HOKEJ

Medvjedi izjednačili

Gostujućom pobjedom u Salzburgu (5-2) hokejaši Medveščaka izjednačili su omjer četvrtfinalnog doigravanja u EBEL ligi na 2-2. U ostalim susretima osam najboljih momčadi regionalne hokej lige prednost imaju Vienna Capitalsi, VSV Villach i KAC.

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Povoljno izdajem smještaj u Rovinju. Tel.: +385-52030007 ili +385-989277470, Jadranka.

Prodajem 600 kom. stare cigle velikog formata. Tel. 024 535 319.

Prihvatila bih čuvanje i njegu male djece ili starije osobe. Tel.: 064/0714938.

Prhvatila bi se održavanja stambene zgrade uz plaćanje svih režijskih troškova. Tel.: 065/5319928.

Izdaje se namješten stan na Proizivci, bračnom paru ili studentima i učenicima. Tel.: 062/1789170.

Hitno izdajem sobu za jednu ili dvije ozbiljne učenice, studentice ili uposlenice na Novom naselju, u Novom Sadu. Tel: 021/496-014.

Prodajem potpuno novu motornu prskalicu STIHL SR 420. Cijena po dogovoru. Tel.: 064/4088979 ili 063/7246417.

Povoljno izdajem skladište i podrum kod autobusnog kolodvora u Subotici. Tel.: 064-9640745.

Dvosoban stan od 60 m² Subotica – Zorka izdajem ili mijenjam za sličan u Novom Sadu. Tel.: 064 255 68 22.

Prodajem ediciju – Pet stoljeća hrvatske književnosti, izdanje 1965 god. Matica hrvatska. Tel.: 063 8886755 ili 064 2170160.

Ozbiljna, poštena, vrijedna žena srednjih godina brinula bi o starijoj osobi – radila bi u domaćinstvu – spremala, kuhala. Tel.: 064 4208423.

Prodajem Zastavu 10, 2008/5 godište. Registriran do 5/2013 godine. Ugrađen je plin. Od dodatne opreme ima alarm, centralnu bravu, radio, klimu, maglenke, tempomat. Uredno servisiran. Zadnji servis urađen 5.10.2012. godine. Cijena po dogovoru. Tel.: 064-1208170 i 024-525-373.

Prodajem sate: engleskog jezika, AutoCAD-a, ArchiCAD-a, 3Ds Max Desing-a. Tel.: 064/640-63-99.

Prodajem Nitendo Wii za 100 eura + 2 igrice. Tel.: 064/640-63-99.

Prodajem dva kauča i dvije fotelje, može i pojedinačno, usisavač Vox 1400W, žensku bundu od nerca boj 44. Tel.: 024/557-531 i 061/231-19-14.

U najljepšem dijelu Kertvaroša prodajem dio obiteljske kuće, poseban ulaz, cca 64m². Potrebna adaptacija. Cijena 14.000 eura. Postoji struja, voda, kanalizacija, mogućnost priključka na plin. Tel.: 024-572-875, 063/8838747.

Prodajem umjetničku sliku »Sofa« – ulje na platnu akademskog slikara Tilića. Cijena 1.500 eura. Tel.: 065 429 4097.

Povoljno izdajem veliko dvorište pogodno za parkiranje kamiona, većih vozila pa čak i za auto-plac, kod autobusnog kolodvora u Subotici, čuvano 0-24 h. Tel.: 064/9640745.

Prodajem stambeno poslovni prostor u strogom centru Subotice – Petra Drapšina 2, u površini od cca 48 m². Tel.: 063/75-44-440.

Prodajem Kirbi nov, neraspakovan, sentria mikron magic, hepa filtration with mikroalergen technology. Cijena 950 eura. Tel.: 0652190496

Prodaju se tvornički univerzalni skoro nov cirkular, nov el. šporet s ravnom pločom HANSA, ZOB, spavaća starinska bunjevačka soba i oprema, nošnje, trepezarijski stol, stolice, tepih i sl. i moderna venčanica. Tel.: 060053570 ili 024-532570.

Prodajem bilijar stol – karambol iz 1875. godine, antikvit, veoma očuvan s 3 x 3 kugle od original slonovače. Rezervna čoja iz Amerike. Od 1983. godine uopće nekorišten, za 3500 eura. Tel.: 024-572-875 ili 063-8838747.

Izdaje se dvosobni namješten stan na Proizivci. Tel.: 069 - 2887213.

Prodajem priručnike za pripremu državne mature u RH i to: matematika, hrvatski, engleski, te biologija, fizika, kemija. Zvati 063 - 8820654.

Izdajem jednosobni namješten stan, blizu Ekonomskog fakulteta, telefon, CATV, interfon, TA peć, priključak na ADSL. Tel.: 064 - 3285657.

Prodajem veću termoizolovanu kompletno završenu tehnički primljenu katnicu (13 x 11) sa suteronom, CG i svim infrastrukturnim priključcima (voda, kanalizacija, telefon, internet, gas) u centru Sombora. Tel.: 025-449-220; 064-280-84-32.

Prodajem traktor Torpedo tip TD 4506 izdanje 1979 god. Registriran, izvršena generalna popravka i u odličnom je stanju. Tel.: 061-1621820.

Izdaje se dvosobni namješteni stan u Subotici, na Proizivci, Blaška Rajića 30. Tel.: 024 4566-950.

Prodajem sajle raznih dužina i debljina u Novom Sadu. Tel.: 063 8291-264.

Subotica - Centar, izdaje se poslovni prostor 96 m² – 4 prostorije pogodan za urede, predstavništva, agencije. Tel.: 024 529-745; 063 518-218.

Hrvatska likovna udruga »CroArt« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važiti će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
 Ulica i broj: _____
 Mjesto i zemlja: _____
 Telefon i e-mail: _____

Uz popust od 20%

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**
 * **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VUBR5 22
 VOJVODANSKA BANKA
 AD MS FIL SUBOTICA
 IBAN: RS3535500000020029242 I
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU »Hrvatska riječ«,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II,
 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa
 355-1023208-69

TIBOR RAJČIĆ, DOPREDSJEDNIK HRVATSKE NACIONALNE SAMOUPRAVE U SEGEDINU

Proširivanje suradnje

Piše: Dražen Prčić

Mnoštvom aktivnosti nastojimo približiti što više matičnu domovinu

Rođeni Palićanin, diplomirani tehnolog u mirovini *Tibor Rajčić* već dva desetljeća živi u susjednom Segedinu u Mađarskoj, gdje se odselio početkom devedesetih godina prošlog stoljeća. Prvi dio svog radnog staža odradio je u nekadašnjoj subotičkoj Mesnoj industriji 29. novembar, a ostatak radnog vijeka do umirovljenja proveo je u drugom mesnom gigantu, Pick Szegedu.

Danas, kada ima znatno više slobodnog vremena, odlučio ga je u velikoj mjeri posvetiti unapređenju statusa hrvatske manjinske zajednice u jednom od najvećih mađarskih gradova.

»Hrvatska nacionalna samouprava u Segedinu je osnovana 2002. godine pod nazivom Hrvatska manjinska samouprava, a današnji naziv nosi od 2007. godine i skrbi o svim aspektima postojanja Hrvata u Segedinu, a praktički djelujemo kroz rad naše udruge »Andrija Dugonjić – Andras Dugonics«. Naš glavni cilj je očuvanje hrvatske kulturne baštine, hrvatskog jezika i običaja, a naša samouprava ulaže napore da hrvatski jezik približimo našoj djeci, te da i građane Segedina upoznamo s jezikom naše matične domovine«, u kraćim crtama je predstavio rad Hrvatske nacionalne samouprave njen dopredsjednik Tibor Rajčić.

AKTIVNOSTI

Već nekoliko godina s već spomenutim ciljem očuvanja

hrvatskog jezika organiziraju se pod pokroviteljstvom udruge »Andrija Dugonjić«, tečajevi za djecu i odrasle na kojima se nastoji unaprijediti znanje jezika svojih predaka.

»U cilju još aktivnijeg približavanja hrvatskog jezika našoj djeci organiziramo ljet-

»Somogyi«, a tema ovogodišnjeg likovnog susreta bit će rijeka Tisa. Također, u ovoj godini planiramo postaviti izložbu slika i fotografija 'Cvjetovi Jadrana', proširenje izložbe 'Boje Jadrana', odnosno izložbu 'Prirodne ljepote Hrvatske', sve u namjeri

ne kampove u Splitu, Lošinj i Rijeci, a osim Hrvata iz Mađarske na njima sudjeluju i Hrvati iz Vojvodine. A ove godine namjeravam i proširiti ovu suradnju«, kaže Tibor i nastavlja:

»Što se tiče naših aktivnosti u Segedinu, već početkom sljedećeg mjeseca (6. travnja) u suradnji s *Josipom Horvatom* organiziramo III. saziv likovne kolonije CRO ART iz Subotice, slikarima ćemo osigurati prostor za rad u Sveučilišnoj čitaonici

što boljeg i snažnijeg približavanja matične domovine posjetiteljima ovih izložbenih postavki. U istom kontekstu je planirano i više tematskih izleta u Hrvatsku u cilju upoznavanja Hrvatske, a predviđeni su posjeti Nacionalnom parku 'Plitvička jezera', Međugorju, Blagaju i izvoru rijeke Bune, te 298. po redu Sinjskoj alki. To je naš program za iduće razdoblje i nadamo se da ćemo ga uspjeti realizirati.«

TJEDAN KNJIGE

Spektar aktivnosti Hrvatske nacionalne samouprave nastaviti će se i na jesen, sudjelovanjem udruge »Andrija Dugonjić« na značajnoj kulturnoj manifestaciji u njihovom gradu.

»U devetom mjesecu Segedin je domaćin tradicionalne kulturne manifestacije 'Tjedan knjige', na kojem ćemo i mi sudjelovati, i građanima Segedina predstaviti narodnu glazbu iz Moslavine i ugostiti članove HKC 'Bunjevačko kolo' iz Subotice.«

PRELO

Prošlog mjeseca nacionalna samouprava Hrvata u Segedinu organizirala je tradicionalno Prelo na kojem su se u svečanom ozračju okupili pripadnici hrvatske manjine na ovom prostoru i družili se skupa s prijateljima.

»Sve je to plod naše dugogodišnje dobre suradnje s Hrvatima u Mađarskoj, prije svih državnom samoupravom i hrvatskim veleposlanstvom u Budimpešti, a što se tiče ovih vaših prostora odlične prijateljske odnose imamo s DSHV-om i često smo i mi nazočni na njihovim prigodnim manifestacijama. S proračunskim sredstvima kojima raspolazemo nastojimo postići što je više moguće i trudimo se ispuniti našu osnovnu misiju, a to je očuvanje našeg hrvatskog identiteta i kulturne baštine hrvatskoga naroda«, zaključio je na koncu dopredsjednik hrvatske nacionalne samouprave u Segedinu, Tibor Rajčić.

Udžbenici samo što nisu

Proliće je već u zraku, pa bać-Iva sve riđe sidi prid televizijom. Obilazi on Šaru i telence i dobro pazi na nji. Ne bi voljio da ji zavati kaka bola brog voga cirkusa oko mlika. Uvik vodi računa šta je daje jist, jel svaki paor je još od oca naučijo da je mliko zdravije, ako marvu bolje raniš. Bogu fala, sina je nasprimo na vrime, osušilo se baš kako triba. Ne osiplje se puno, al nema ni listića plisni. A kukuruze kad je nosijo u čardak, izbirali se samo skroz zdravi klipovi. Ne plisneve položijo u peć kad je došlo vrime za bundivaru. Tako su mu radili i pokojni stari i dada, pa je i on od nji naučijo. Još mu je kadgoda stari divanijo da se od plisnevoća marva oće naduvat. Ispada da to ne znu samo vi što su u vlasti i nuz vlast, a svi posvršavali nikake velike škole. Baram jim tako natrukovano na njevi diploma. »Ko zna kake su to diplome, danas izgleda ako imaš novaca možeš za dram svršit i najveće škole«, veli bać-Iva njegove kad je unišo. Zvala ga na večeru, petak je, pa skuvala u mliku rizanca. Na televizije baš počo dnevnik od njegovi. Razdivanili se, već su i oni naučili ko pismicu, od nikaki aflatoksina. Divanili se i od vlasti i od malo manje vlasti, pa da nisu divanili ko na televizije iz matrne, ne bi no zno da su to njegovi. To je već sve čo vraganajst put, još od ranoga jutra. Voljijo bi on ko u no vrime, kad je taj dnevnik pravijo naj veliki, š velikima školama, da se malo više divani od njegovi. Ta nije vada, kad je veliki ošo, jel su ga možda istirali, sve zamrlo kod njegovi, pa sad mora slušat ko je komu dole bacijo bombu i ko je komu u najveće varoši metnijo šipak pod nos. Na kraj izdeklemovali šta su javili grebencijaši, pa otpivali jednu pismu i oma počeli divanit ni što ji ništa ne razumi. »Dobro što imamo radijon, pa na njemu čujemo no što nema na televizije«, veli on priko zalogaja. »Ta idi, čoveče, di bi radijon mogo bit bolji od televizije? Pa vada no što je u novije vrime izmislito triba i da je bolje«, veli njegova. »Bome, po televizije se ništa ni ne bi znalo, al na radijonu obnarodovali da je vlast rekla i da su krenile na trukovanje knjige za škulare što idu u škole na matrnemu divanu. I neće se morat ništa plaćat, sve će to va država«, tolmači bać-Iva njegove. »Ta šta da se i plaća, kad nam dica i nako u škulu idu zabadva? Eto, vidi. Obadva od prija-Marte imadu velike škole, stariji pri deset godina svršijo za andelira, a mlađi pri šest godina za fiškalja. I sad gledaj. Stariji svako jutro obisi torbicu na rame, pa priko kljaštrit vinograde i vočke. Imade sriće što jim je tamo nikaki rod, pa se prijavijo kod njega i sad mu ide staž. A mlađi ide u šumu tude kod nas. Platu mu na crno i to nikaku crkavicu, kažu ne isplati jim ga se prijavit, pa da onda moru dat još i države i to više neg što dadu njemu. I onda, što je još gorje, prija-Marta ima velika jida što se nećeđu ženit. Kaže da bi već voljila i ona trčat za unučadma«, veli bać-Ivina i odgurne tanjur. »Ta pa, ženo, kako će se dica i ženit, kad nemu platu, nemu staža, pa kako će i dicu otranit? Ko da ne znaš da je sve za male skuplje neg za matore. Eto i naše se zadivojčile, pa ne znam kud bi i žurile? Jedino ne bi marijo da mi već kakegod ručice počmu malo čupkat brkove« veli bać-Iva i zaštodira se. Njegova je samo primetila da mu je u tanjur ništa kapnilo.

Piše: Ivan Andrašić

Shakespeare:

Tko voli tih je. Odzvanja samo prazna posuda.

Steven Hawking:

Žene imaju problem za svako rješenje.

Goethe:

Što više znaš, više sumnjaš.

Gori nebo!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU
NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

Ena Begović

Koje je godine i gdje rođena hrvatska glumica Ena Begović?

Kako se zvao njezin prvi film u kojem se pojavila u nekoj sceni?

U kojem je kazalištu bila punih 16 godina prvakinja?

Koja je njezina jedna od najpoznatijih dramskih uloga?

Čime je nagrađena za svoj glumački doprinos?

Kako se zove njezina rođena sestra također glumica?

Kada je i gdje izgubila život Ena Begović?

Rodena je 8. srpnja 1960. godine u Splitu.
HNK u Zagrebu.
Barunica Castelli u Glembačevima.
Zlatnom arenom u Pulj.
Mila Begović.
Stradala je u automobilskoj nesreći 15. kolovoza 2000. godine.

Ulazi mali Perica u trgovinu i kaže:

- Dajte mi jednu kiselu vodu.

A trgovac će:

- Ne kaže se kisela nego mineralna.

Perica: Dobro, dajte mi onda jednu mineralnu vodu, jedne mineralne krastavce i jedno mineralno mlijeko.

Pita otac Ivicu:

- Jesi li znao sva pitanja na ispitu?

- Jesam.

- Kako onda nisi položio?

- Nisam znao odgovore!

TAIZE susret u župi sv. Roka u Subotici

Taize susret održat će se u župi sv. Roka (Ker) u Subotici sutra, 9. ožujka, a predvodit će ga brat *Richard* iz Zajednice iz Taizea, u Francuskoj. Prigoda je to da se okupe simpatizeri ove duhovnosti te da se bolje upozna to »divno proljeće u Crkvi«, po riječima pape bl. *Ivana XXIII.*

Cijeli susret bit će na hrvatskom i mađarskom jeziku.

Program u župnoj dvorani i župnoj crkvi sv. Roka:

12–12,30 dolazak i doček

12,30 zajednička molitva

13,15 uvod u biblijsku temu o vjeri, zatim razgovor u malim grupama

15 pauza i proba pjevanja

16 zajednička molitva u župnoj crkvi na koju su pozvani i roditelji, prijatelji i tko god želi doći

Poziv osobito vrijedi za one koji su bili u Taizéu, ili nedavno u Rimu, ili na kojem drugom europskom Taize susretu mladih!

Devetnica sv. Josipu

10. – 19. 03. 2013.

Okvirna tema: SVETI JOSIP – ČOVJEK VJERE

Vjera u katehezama Benedikta XVI.

Svaku večer u 17 sati: Križni put, Krunica ili Pobožnost

u 17,30 sati: Misa, propovijed i Litanijske sv. Josipu

Teme i propovjednici

10. 03.: PREOBRAŽAVAJUĆA SNAGA VJERE

(mons. *Stjepan Beretić*)

11. 03.: ŠTO ZNAČI VJEROVATI DANAS?

(preč. *Jakob Pfeifer*)

12. 03.: VJERA JE I OSOBNA I ZAJEDNIČKA

(vlč. *Josip Štefković*)

13. 03.: ČOVJEKOVADUBOKAČEŽNJAZABOGOM

(Poglavari sjemeništa »*Paulinum*«)

14. 03.: PUTOVI KOJI VODE SPOZNAJI BOGA

(preč. *Franjo Ivanković*)

15. 03.: KAKO GOVORITI O BOGU DANAS?

(vlč. *Ivica Ivanković Radak*)

16. 03.: NAPAST INSTRUMENTALIZACIJE BOGA

Dan biskupa Lajče Budanovića

(mons. mr. *Andrija Anišić*)

17. 03.: TKANJE MARIJINA ŽIVOTA

Dan trudnica

(mons. dr. *Ivan Péntzes*, biskup)

18. 03.: ABRAHAMOVA VJERA

(vlč. *Josip Kujundžić*)

19. 03.: VJERA SV. JOSIPA

(mons. *Slavko Večerin*)

SVETI JOSIPE, MOLİ ZA NAS!

ČESTITAMO: ROĐENJE ČETVRTOG DJETETA

Lovro je Božji dar!

Skroman ali ugodan dom obitelji *Vujkov*, nedaleko od Kerske crkve, ostavlja dojam na sve koji ga posjete. Radi se o bračnom paru – *Ivan* ('68.) i *Tatjana* ('72.) – koji svojim životima svjedoče svoja najdublja uvjerenja. Ne radi se

samo o tome da ne skrivaju nacionalna i vjerska obilježja. Od križa, slike Blažene Djevice Marije i pape *Ivana Pavla II.* mnogo veći znak njihovog religioznog služenja su njihova djeca.

Najstariji *Luka* ('99.) i *Ivana* ('02.) već pohađaju školu, dakako na hrvatskom jeziku. Njihova voljena sestra *Ana* ('07.) bori se za život, a 11. veljače 2013. dobili su slatku bebu, mlađeg brata *Lovru* ('13).

Otac *Ivan* kaže:

»Ana nam se rodila s Downovim sindromom, a u trećoj godini je dobila i leukemiju, da bi u četvrtoj povrh svega dobila i non Hodgkinovu bolest. Tada su liječnici prošlog Uskrsa digli ruke od nje. No, zahvaljujući Božjoj milosti, ona je to prebrodila i s nama je.«

Majka *Tanja* dodaje:

»Kada sam ostala trudna s *Lovrom*, to je bio Božji dar! To je bilo iznenađenje i blagoslov, da nas Bog nagrađuje još jednim životom.«

Luka i *Ivana* izuzetno vole svoju mlađu sestru i brata, utrkuju se tko će im više ugoditi. Kako saznajemo, *Ivan* radi u tvrtki »Agroseme Panonija« gdje imaju razumijevanja za obiteljsku situaciju:

»Živimo skromno, ali nismo ni gladni ni žedni, imamo krov nad glavom. Volimo to što jesmo i to i svjedočimo. Imamo mnogo ljudi koji nam pomažu, a i mi drugima kada smo u mogućnosti.«

S obzirom na korizmu, *Lovrin* rođenje je skromno obilježeno, a krštenje se planira na »bilu nedilju«. Obitelj *Vujkov* su članovi Zajednice bračnih susreta, bliski su s velečasnim *Andrijom Anišićem* kojeg smatraju svojim duhovnim ocem. Preko njega sprijateljili su se i s *Brankom Hampelić* koja će biti *Lovrina* krštena kuma.

»Svi su oni bili s nama u molitvi kada je situacija s *Anom* bila najkritičnija. Nije da nam nije prošla kroz glavu mogućnost da i nova beba oboli, ali nismo strahovali. Doktorici sam rekla kako na genetiku niti ne želim ići. Sve treba prihvatiti. Kakvo god da je, naše je, ne treba ga ostaviti«, ističe *Tanja*.

Zahvaljujući Božjoj milosti i molitvama župljana i prijatelja, beba je rođena zdrava. Tijekom ovog kratkog posjeta obitelji *Vujkov*, *Lovro* nije ni zaplakao, a svi ga vole nositi na grudima. Izgleda kako je ovo novorođenče pravi srećnik jer je okružen s mnogo ljubavi i pažnje, te da će mu stariji brat i sestra biti veliki pomagači i zaštitnici, kako su to očito naučili od svojih roditelja.

Nikola Perušić

**365 ODLOŽENO
DANA PLAĆANJE!**

**VIKEND AKCIJA
U KTC-U**

8.3. - 11.3.2013. ratama, na cijeli asortiman

Luk mladi veza

~~31.90din~~ **19.90din**

**-37%
POPUSTA**

Banana 1 kg

~~114.90din~~ **99.90din**

**SUPER
CIJENA**

Kava Doncafe minas 200g

~~189.90din~~
1kg = 799.50din
159.90din

Ražnjići 1 kg

~~459.90din~~ **429.90din**

**SUPER
CIJENA**

Riža kočanski 800g

~~107.90din~~
1kg = 112.37 din
89.90din

**Sok Nectar breskva,
tropikana mix 1.5 l**

~~125.90din~~ **105.90din**

**-15%
POPUSTA**

Tiganj sa špatulom CL-132, 28cm

~~1.399.90din~~ **999.90din**

**-28%
POPUSTA**

Činija sa poklopcem staklena

~~799.90din~~ **599.90din**

**-25%
POPUSTA**

**Merix dječji sapun 9kg
+ MER 1litra GRATIS**

~~1.426.90din~~
1kg = 113.32 din
1.019.90din

**SUPER
CIJENA
-29%
POPUSTA**

PLUS

MOJE KOMPLETNE INFORMATIVNE NOVINE

- Vijesti
- Zanimljivosti
- Znanost i tehnika
- Zdravlje i savjeti
- Sport
- Automobili
- Slavne ličnosti

- TV program
- Vicevi
- Horoskop
- Vremenska prognoza
- Recepti
- Križaljka
- Sudoku

Svakog utorka u
Vojvođanskoj Svaštari

VOJVODANSKA
Svaštara
www.svastara.rs